

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Disputatio VII. De Providentia Dei circa electos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

tem impoenitentiam, vult absolute & efficaciter damnationem eternam, quia illos propter peccata abominatur. Hinc quando Patres odium à Deo remouent, remouent odium illud, quod cum passione & commotione conjunctum est: cum negant Deum odisse reprobos, negant tantum odisse quantum ad naturalia, aut absolutam & efficacem ordinationem ad poenam eternam pro eo tempore, pro quo converti possunt. Denique nobis non obstat, quod Deus peccatoribus poenam infligit, ut corrigantur. Potest enim simul aut saltem temporibus diversis poenam illis infligere, & ex affectu misericordiae, quia illorum conversionem desiderat, & ex affectu odii, quia in illis sibi propter peccata displicet.

Quaerit 1. Utrum in Deo sint fuga & detestatio? *R.* Affirmative. Nam 1. Fuga est actus auersivus mali absentis, cum aliqua voluntate illud avertendi conjunctus. Atqui Deus auersatur malum absens, & habet voluntatem illud avertendi, quia illud auersatur, ut patet in peccatis, quae possumus committere, & quae extrinsecum Dei, nostrum verò intrinsecum malum sunt. 2. Detestatio est actus auersivus mali praesentis, quod volumus non esse, quia illud auersatur. Atqui Deus auersatur multa mala praesentia, & vellet illa non esse, quia illa auersatur, ut patet in peccatis, quae actu committuntur, aut quae, postquam commissa sunt, & physice praeterierunt, perseverant moraliter.

Quaerit 2. Utrum timor, tristitia, & ira sint in Deo? *R.* 1. timorem non esse in Deo. Nam timor est actus auersivus mali imminentis & ardui, hoc est, ad vitandum difficilis. At Deo nihil potest esse arduum, & ad vitandum difficile. *R.* 2. tristitiam non esse in Deo. Nam tristitia est actus auersivus mali praesentis, & auersatur malum afficientis. At nihil potest malum Deum afficere. Si quid enim Deum male afficeret, certè peccatum, quia gloriae Dei externae adversatur. At hoc dici non potest, quia Deus sibi, non solum ut sit, sed etiam ut optimè sit, sufficientissimus est, & sine gloria illa externa, quae per peccatum laeditur, beatissimus existit. Unde per peccatum malè affici nullatenus potest. *R.* 3. iram non esse in Deo. Nam ira est affectus inferendi malum alicui propter molestiam ab illo acceptam. Unde ira supponit tristitiam. Deus autem non potest tristiari, nec ab ullo alio molestiam accipere, quia propter bona sua intrinseca est essentialiter summè beatus. His omnibus addo, nullas esse in Deo passiones: passiones enim consistunt in immutatione aliqua, facta in corpore. At Deus non habet corpus, sed est substantia purè spiritualis.

DISPUTATIO VII.

De providentia Dei circa electos.

Nota 1. Dari in Deo providentiam manifestè docent Sacrae Scripturae. Sic Sap. cap. 14. dicitur: *Tua autem, Pater, providentia gubernat; & Beati Petri epist. 1. cap. 5. Omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis.* Experientia demonstrat. Experimur enim res omnes habere omnia requisita, ut fines sibi consentaneos assequantur. Ratio persuadet. Nam Deus est artifex sapientissimus: sapientis autem artificis est curam operis sui gerere. Hinc Sanct. Augustinus lib. 3. de Trin. cap. 4. asserit, *nihil fieri visibiliter aut sensibiliter, quod non de interiore, invisibili, atque intelligibili aula summi Imperatoris aut jubeatur, aut permittatur.*

Nota 2. Circa constitutum divinae providentiae variant sententiae. Nam 1. Sanctus Thomas hic q. 22. art. 1. in O. providentiam constituit in actu intellectus. Ratio, inquit, *ordinis rerum in finem, providentia in Deo nominatur.* 2. S. Damascenus lib. 2. de fide cap. 29. in actu voluntatis providentiam constituit. *Providentia, inquit, est voluntas Dei, Simonnet Theol. Tom. I.*

per quam res omnes aptè congrueque gubernantur. 3. Alii ex antiquioribus Scholasticis volunt providentiam in utroque actu consistere. In hac controversia, quae magis est de voce, quam de re, tertiam sententiam duabus prioribus anteponimus, vel potius ambas in tertia conciliamus, asserendo providentiam divinam potissimum consistere in activa ordinatione mediorum, quibus res ad fines suos perducere possunt, & hanc ordinationem in recto dicere actum intellectus cum actu voluntatis. Quod amplius explicabitur inferius, ubi exponetur, in quo consistat praedestinatio, quae est pars providentiae divinae perfectissima.

Nota 3. Omnia entia etiam in particulari subjacent providentiae divinae. Non solum enim cognoscuntur, & sunt à Deo omnia entia in particulari, sed etiam ad finem aliquem ordinantur aliquo modo. Deus igitur rebus omnibus providet, quamvis non eodem modo: nam aliis favorabiliter providet, ordinando scilicet illas ad finem ipsis convenientem & favorabilem. Tales sunt creaturae rationales: illas enim ordinat ad vitam eternam per media efficacia, aut saltem idonea. Aliis verò non providet favorabiliter, quia non ordinat illas ad bonum proprium, sed ad aliorum bonum, cum proprio earum detrimento. Sic providet cibo & potui, quos ad animalium nutritionem ordinat. Porro quamvis Deus provideat rebus omnibus, non tamen omnes defectus omniaque mala impedit, sed aliqua permittit propter bonum universi. Si enim nulla essent mala, multa bona decessent Universo, cujus perfectionem procurare ad Deum spectat, tanquam ad supremum & universalem provisorum. Sic v. gr. permittit tyrannorum malitiam, ut Ecclesia Martyres habeat, eorumque patientia & victoriis illustretur. Sic permittit innumera peccata, quia innumeris & maximis bonis occasionem dant. Unde etiam peccata providentiae divinae subjacent, quatenus Deus permissionem illorum ad fines optimos ordinat: ordinat enim ad electorum consummationem, & manifestationem perfectionum divinarum, peccatores cum magna patientia sustinendo, illis ignoscendo, de illius vindictam sumendo, &c.

Nota 4. Deus rebus providet vel mediatè, vel immediatè. Providet immediatè, cum per se solum media exequitur: mediatè verò, cum exequitur media per causas secundas. Quod facit, ut ait Sanctus Thomas hic q. 22. art. 3. in O. *non propter defectum suae virtutis, sed propter abundantiam suae bonitatis, ut dignitatem causalitatis etiam creaturis communicet.* Sive autem provideat immediatè, sive mediatè tantum, semper assequitur finem ultimum & generalem, nempe gloriam suam extrinsecam. At non semper assequitur fines particulares, quia non omnes, sed aliquos tantum intendit efficaciter: alios verò solum intendit conditionatè. Ad rationem autem perfectae providentiae non requiritur, ut finem inefficaciter & conditionatè tantum volitum provisor assequatur. Nam deviatio à fine sic volito, est medium sapienter ordinatum ad finem ultimum & generalem, efficaciter intentum, & ad ejus assecutionem efficaciter conducit.

Nota 5. Ex dictis facile intelligitur Deum providere omnibus hominibus. Providet reprobis, illos ordinando ad bonum electorum, ad bonum Universi, ad gloriam suam extrinsecam, imò & per media idonea ad salutem eternam, quamvis illam non assequantur sua culpa, quia mediis sibi à Deo oblatis uti nolunt. At specialissimè Deus providet electis, quibus ab aeterno preparavit, & in tempore dat media efficacia, quibuscumque gloriam eternam certissimè consequuntur. De quo nunc nobis agendum est.

ARTICULUS I.

Utrum sit in Deo prædestinatio; quid sit, & quorum sit.

RESPONSIO I.

Datur in Deo prædestinatio. Ita S. Thomas hic q. 23. ar. 1. in O. & est de fide.

Prob. Nam esse in Deo prædestinationem, manifestè docent sacre Scripturæ. Sic enim loquitur Apostolus Rom. c. 8. *Quos præscivit, & prædestinavit, ... quos autem prædestinavit, hoc & vocavit, &c.* & Ephel. cap. 1. *Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum, &c. in quo (Christo) etiam & nos sorte vocati sumus, prædestinati secundum propositum ejus, qui operatur omnia secundum consilium voluntatis sue.* Hinc S. Prosper in resp. 1. ad objectiones Gallorum sic ait: *Prædestinationem Dei nullus Catholicus negat. Ratio autem est, quia de fide certum est Deum electis providere, eos dirigendo, & quasi transmittendo ad finem suum, qui est vita æterna, & ad quem naturalibus arbitrii sui viribus perungere non possunt, quemque proinde nunquam attingerent, nisi ad illum à Deo dirigerentur, & quasi transmitterentur, Ut enim ait S. Thomas loco citato, Ad illud, ad quod non potest aliquid virtute sua natura pervenire, oportet quod ab alio transmittatur, sicut sagitta a sagittante mittitur ad signum. Unde proprie loquendo rationalis creatura, que est capax vite æternæ, perducitur in ipsam, quasi à Deo transmissa. Atqui dirigere electos, & quasi illos transmittere ad finem suum ultimum eo propè modo, & seclusis imperfectionibus, seu salva arbitrii libertate, quo sagitta à sagittante ad scopum dirigitur, & transmittitur, est electos destinare ad finem suum ultimum: Nam, ut ibidem ait S. Doctor, destinare est mittere. Ergo Deus in tempore electos suos ad finem suum ultimum destinavit, & consequenter in æternitate prædestinavit, præconsciendo scilicet & prædestinando in æternitate rationem illos dirigendi in tempore, & quasi transmittendi ad finem illum. Quod adhuc melius intelligitur ex modò dicendis.*

RESPONSIO II.

Prædestinatio est absoluta & efficax, ab æterno facta, preparatio mediorum, quibus cum electi salutem æternam infallibiliter consequuntur.

Prob. 1. ex S. Augustino, cujus in hac præsertim materia vestigiis inhaerere volumus. Sic autem loquitur lib. de præd. Sanct. c. 10. *Inter gratiam porro & prædestinationem hoc tantum interest, quod prædestinatio est gratiæ preparatio, gratia vero jam ipsa donatio. Et paulò inferius eod. cap. Prædestinatio Dei, que in bono est, gratia est, ut dixi, preparatio: gratia vero est ipsius prædestinationis effectus. Nomine autem gratia ipsum omnia media, electis ad consequendam salutem gratis collata, intelligere, extra omne dubium est, Et lib. de bono persev. cap. 14. *Hæc prædestinatio sanctorum nihil aliud est, quam præscientia scilicet & preparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur, quicumque liberantur.* 2. Ex S. Thomas hic q. 23. ar. 1. in O. ubi ait: *Ratio transmissionis creature rationalis in finem vite æternæ, in Deo scilicet ab æterno præexistens, prædestinatio nominatur. Et art. 2. in O. Manifestum est, quod prædestinatio est quedam ratio ordinis aliquorum in salutem æternam, in mente divina existens. Et ad 3. Deus ab æterno preparavit prædestinando, concipiens rationem ordinis aliquorum in salutem. Quid autem aliud est hæc ratio transmittendi & ordinandi (efficaciter scilicet) creaturam rationalem ad vitam æternam, quam Deus ab æterno in mente sua præconcepit, & præconsciendo creaturam rationalem prædestinavit, quam collectio illa mediorum, qua Deus in tempore utitur ad perducendam, & qua re ipsa perducit creaturam rationalem ad vitam æternam? Ergo, juxta S. Thomam, prædestinatio non est aliud quam absoluta & efficax, &c. Ratio est, quia, ut dicit S. Thomas ar. 2. in O. prædestinatio est pars providentiæ. At provi-**

dentia est preparatio mediorum, quibus res perducuntur à Deo ad finem, ad quem ab ipso ordinantur, ut docet idem q. 22. ar. 1. in O. *Ipsa igitur, ait, ratio ordinis rerum in finem, providentia in Deo nominatur. Unde Boetius 4. de Consol. dicit, quod providentia est ipsa divina ratio in summo omnium principe constituta, que cuncta disponit. Ergo prædestinatio, &c.*

Nota obiter. Hæc preparatio, qua prædestinationem constituit, duplex habet subjectum: subjectum quod, & subjectum cui. Subjectum quod, sunt media efficacia, & cum assentione vite æternæ connexa, qua præparantur. Subjectum cui, est homo, vel Angelus, cui media illa præparantur. Item hæc preparatio sumi potest dupliciter, activè scilicet, & passivè. Activè sumpta, sunt actus divini, quibus homini vel Angelo media præparantur: passivè verò sumpta, sunt ipsa media homini vel Angelo præparata. Hæc igitur preparatio primo modo sumpta, est prædestinatio. Secundo modo sumpta, est effectus & objectum prædestinationis. Unde cum dicimus prædestinationem esse preparationem, &c. preparationem, non passivè, sed activè sumimus. Quod erat observandum.

RESPONSIO III.

Prædestinatio, physice sumpta, consistit non in actu intellectus tantum, aut actu voluntatis tantum, sed in actu intellectus simul, & actu voluntatis.

Prob. Ex S. Augustino lib. de bono persev. c. 17. ubi ita loquitur: *In sua, que falli, mutarique non potest, præscientia, opera sua futura disponere, id omnino nec aliud quidquam est, nisi prædestinare.* Unde sic argumentor. Ex S. Augustino Deum prædestinare, nihil aliud est, quam Deum in sua præscientia disponere media, quibus infallibiliter in tempore electos perducitur ad vitam æternam. Atqui hæc dispositio realiter includit duos actus, unum scilicet intellectus, proponentis media illa ut connexa cum assentione vite æternæ; & alterum voluntatis media illa eligentis, vel, si vis, approbantis scientiam divinam, qua media illa proponentem: hæc enim dispositio aliud esse non potest realiter, quam scientia divina, ut per voluntatem divinam approbata, qua vitalis propositio talium mediorum: quia Deus in sua præscientia disponere non potest media deliberando: nam deliberatio locum habere non potest in Deo. Unde superest, ut Deus in sua præscientia media disponat, præcisè ex innumeris mediis, qua præscientia divina exhibet, hæc, & non illa eligendo, & approbando. Quod est præscientiam divinam, innumera simul media exhibentem, approbare, ut hæc exhibet media, & non ut exhibet alia; quia ut hæc exhibet media, planè congruit finibus, quos intendit Deus, & modo quo gloriam suam extrinsecam procurare vult. Ergo, &c. Sed

Ad horum clariorem intelligentiam quatuor instantia rationis distinguere possunt. In primo Deus certò & infallibiliter novit, quid quilibet homo vel Angelus acturus vel non acturus esset sub quacunque conditione possibili, ad rem pertinente, & consequenter novit media omnia, quibus quilibet homo vel Angelus in qualibet hypothese non solum posset perducere, sed etiam perduceretur ad gloriam, si adhiberentur. In secundo Deus ex innumeris illis mediis certa eligit certis hominibus vel Angelis, seu quod idem est, pro certis hominibus vel Angelis scientiam suam futuribilem, qua proponentem certa media, approbat ut finibus suis congruentem. In tertio absolute & efficaciter vult certa illa media exequi, seu, quod idem est, operari in tempore secundum scientiam suam futuribilem, qua proponentem certa illa media. In quarto, non solum certò præscit hæc media ut futura, sed etiam clarè & intuitivè videt ut existentia pro eo tempore, quo existent, & homini vel Angelo subministrantur. Primum instans prædestinationem antecedit. In secundo existit prædestinatio. Tertium & quartum prædestinationem subsequuntur. In primo instanti nondum est prædestinatio, quia nondum est activa dispositio mediorum certorum, sed omnia adhuc sunt in scientia divina præcisè indeterminata. In secundo

secun-

secundo jam est prædestinatio, quia jam est activa dispositio & preparatio mediorum certorum pro certis hominibus, vel Angelis, ad salutem æternam certissime perducendis, cujus activæ dispositionis & preparationis correlativum est passiva eorundem mediorum dispositio & preparatio, quæ nihil aliud est, quàm media illa pro certis hominibus vel Angelis preparata & ordinata; & sic, ut loquar cum S. Thoma, jam est ratio *transmissionis creature rationalis in finem vite æternæ, ratio ordinis aliquorum in salutem æternam in merito divina existens*. Tertium & quartum instans pertinent ad gubernationem, seu ad executionem prædestinationis, quia pertinent ad executionem dispositionis & preparationis factæ.

Ex his autem apertum est, scientiam divinam non esse prædestinationem, quæ est scientia omnium mediorum, quibus adhibitis qualibet creatura rationalis salvaretur; nam sub hoc respectu est solum causa directiva prædestinationis: neque etiam præcisè quæ est scientia horum mediorum, quibus adhibitis hi homines vel Angeli salutem consequerentur; nam sub hoc præcisè respectu nondum est ad hos homines vel Angelos determinata, sed est adhuc pendens, & hos homines vel Angelos ad nihil adhuc destinatur: neque ut est merus intuitus existentie mediorum pro eo tempore, pro quo erunt, & per illa hi homines vel Angeli ad gloriam transmittentur; nam sub hoc respectu solum intuetur executionem prædestinationis, & effectus illius ut existentes pro eo tempore, quo re ipsa existent: sed prædestinationem esse, quæ est scientia certorum mediorum, ut talis approbata pro certis hominibus vel Angelis, & ad illos determinata per actum divinæ voluntatis electivum, quia scilicet hoc ipso quod scientia divina, ut est certorum mediorum, approbatur pro certis hominibus, vel Angelis, & per hanc approbationem ad illos determinatur, hoc ipso, inquam, certis illis hominibus vel Angelis efficaciter disponuntur & preparantur media cum salute connexa, & sic ab æterno certi illi homines vel Angeli prædestinantur in scientia divina ad finem vite æternæ, per certa media in tempore postea destinandi, & quasi transmittendi in re ad finem illum per media illa.

Prædestinatio igitur, etiam in recto sumpta, est præscientia divina, & electio seu propositum divinum: est enim scientia, qua Deus non quidem simul ratione, sed simul tempore certè & infallibiliter novit per talia media hominem, vel Angelum ad gloriam perventurum, si adhibeantur; & clarè atque intuitivè videt hominem, vel Angelum per media illa ad gloriam pervenientem in tempore; quamvis non sit hæc scientia secundum utrumque respectum, sed solum secundum primum. Est etiam electio seu propositum divinum. Electio enim & propositum illud, est actus quo voluntas divina scientiam divinam, ut est talium mediorum, certissime transmissurorum hominem, vel Angelum, si adhibeantur, approbat, & approbando ad hominem vel Angelum determinat, ut causam salutis illius directivam. Hinc in Scripturis prædestinatio modò præscientia, modò electio vel propositum nominatur, ut patet ex Rom. cap. 8. *Quos præscivit, & prædestinavit*. Ex ead. cap. 11. *Non repulit plebem suam, quam præscivit*. Ex Ephel. cap. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti*. Ex Rom. cap. 8. *Qui secundum propositum vocati sunt sancti*. Apostolus imitatur Augustinus, ut lib. de prædest. Sanct. cap. 10. *Prædestinatio Deus præscivit ea, quæ fuerat ipse facturus*. Et lib. de bono persev. c. 14. *Hæc prædestinatio Sanctorum nihil aliud est, quàm præscientia & preparatio beneficiorum, &c.* Et adhuc lib. de prædest. c. 18. *Quomodo eligeret eos, qui nondum erant, nisi prædestinando? Elegit ergo prædestinans nos..... ipse quippe operatur secundum propositum suum, ut simus in laudem gloriæ ejus: propter quod nos vocavit, prædestinans ante mundi constitutionem*. Ex hoc Simonnet Theol. Tom. I.

proposito ejus est illa electorum propria vocatio, quibus omnia cooperantur in bonum, quia secundum propositum vocati sunt sancti. Apostolus igitur, & post eum Augustinus, indifferenter utuntur vocabulis præscientiæ, electionis, & propositi, ad significandam supernaturalem Dei erga illos, qui salvantur, providentiam: quia nimirum providentia illa est præscientia cum electione seu proposito, electio seu propositum cum præscientia: sic ut præscientia, electio & propositum non dicantur de providentia in obliquo, nisi grammaticaliter.

RESPONSIO IV.

Prædestinatio est hominum, non quidem omnium, sed certorum tantum.

Et 1. quod homines prædestinentur, post S. Augustinum docet S. Thomas hic q. 23. art. 1. in O. & est de fide. Apostolus enim locis resp. 1. laudatis, & aliis similibus, manifestè loquitur de hominibus. Similiter S. Prosper verbis eadem resp. allegatis, de hominum prædestinatione loquitur, sicut & S. Augustinus lib. de bono persev. cap. 18. cum ait: *Hoc scio, neminem contra istam prædestinationem, quam secundum Scripturas sanctas defendimus, nisi errando disputare potuisse*. 2. Quod non omnes, sed tantum certi homines prædestinentur, docet S. Augustinus lib. de prædest. Sanct. lib. de bono persev. &c. Et S. Thomas hic q. 23. art. 1. in O. juncto art. 3. in O. & est de fide. Nam 1. Christus dicit, Matth. cap. 20. & 22. *Multi sunt vocati, pauci vero electi*. Nominè autem electionis prædestinationem intelligit, ut apertè colligitur ex parabolis, quas his verbis concludit. Multi itaque juxta mentem Christi vocantur, sed pauci vocantur secundum propositum. Multi vocantur, sed pauci vocantur quomodo illis congruit ut vocantem sequantur; & pauci sic vocantur, quia pauci sunt prædestinati. Paucos porrò dicit electos Christus, non absolutè, sed relatè ad reprobos. 2. Apostolus sic loquitur ad Rom. cap. 8. *Scimus quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, iis qui secundum propositum vocati sunt sancti*. Nam quos præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filii sui.... quos autem prædestinavit, hos & vocavit, & quos vocavit, hos & justificavit; quos autem justificavit, illos & glorificavit. Cum autem dicit Apostolus, *iis qui secundum propositum, &c.* apertè significat non omnes, etiam Deum diligentes, vocatos esse secundum propositum ad sanctitatem, quia nimirum illi tantum vocantur ad sanctitatem secundum propositum, qui perseverant in sanctitate: at non omnes in sanctitate perseverant, sed multi inter iustos ab illa ante mortem excidunt, & in peccato moriuntur. Item cum Apostolus dicit, *Quos prædestinavit... hos & glorificavit*; apertè dicit prædestinationem esse eorum tantum, qui re ipsa glorificantur: at non omnes glorificantur. 3. Joannes Apostolus epist. 1. cap. 2. hæc habet: *Et nunc Antichristi multi facti sunt. Ex nobis prodierunt: sed non erant ex nobis: nam si fuissent ex nobis, permansissent utique nobiscum: sed ut manifesti sint, quoniam non sunt omnes ex nobis, supple, Deus permisit, ut in apertam hæresim & apostasiam deficerent*. Apostolus piè credens omnes eos, ad quos scribebat, esse de numero prædestinatorum; de Hæresiarcho, contra quos invehitur, dicit: *Non erant ex nobis*, hoc est, non erant nobiscum prædestinati: nam si fuissent, utique nobiscum in vera Christi fide & sanctitate perseverassent. Audiamus Augustinum lib. de bono persev. cap. 8. ubi sic ait: *Ex duobus piis, cur huic donetur perseverantia usque in finem, illi autem non donetur, inscrutabilia sunt judicia Dei*. Illud tamen fidelibus debet esse certissimum, hunc esse ex prædestinatis, illum non esse. Nam si fuissent ex nobis, aut unus prædestinatorum, qui de peccatore Domini bibebat hoc secretum, mansissent utique nobiscum. Quid est, queso, Non erant ex nobis?... Nonne utrique a Deo creati?... nonne utrique vocati fuerant, & vocantem secuti, utrique ex impiis justificati...

secundum hoc omnia ex nobis erant: verumtamen secundum aliam quandam discretionem non erant ex nobis Quenam est tandem ista discretio? Non erant secundum propositum vocati; non erant in Christo electi ante constitutionem mundi; non erant in eo sortem consecuti; non erant predestinati secundum propositum ejus, qui universa operatur; nam si hoc essent, ex illis essent, & cum illis sine dubitatione mansissent. 4. Illi tantum sunt inter homines predestinati, quibus Deus preparavit media efficacia, & cum affectione salutis connexa. Sed fide certum est, quod Deus talia media non omnibus, sed certis tantum hominibus preparaverit in aeternitate, & conferat in tempore. Ergo, &c.

Obj. Deus preparavit omnibus hominibus media idonea ad salutem, licet aliis plura & majora, aliis verò minor & pauciora. Ergo omnes homines sunt predestinati. R. neg. conseq. Nam predestinatio non est preparatio mediorum præcisè idoneorum ad salutem cum illis assequendam, sed est preparatio mediorum efficacium, & in primis perseverantia finalis, quæ cum gloria aeterna infallibiliter connexa est. Unde homines, qui non salvantur, non fuerunt predestinati, quamvis accipiant media ad salutem idonea, quibus cum, si eis rectè uterentur, salvarentur, aut ulteriora acciperent, quibus rectè usi salutem consequerentur aeternam.

Dices. Deus iis, qui salvantur, preparavit quidem media efficacia, & cum salute certissimè connexa, at preparavit præcisè ut idonea, & tamen dicitur eos predestinasse. Ergo etiam dicendus est alios predestinasse, quia illis media idonea, ut talia, preparavit. R. 1. querendo ab adversariis, unde habeant, Deum preparando iis, qui salvantur, media efficacia, & cum salute certissimè connexa, non preparasse illa ut efficacia & cum salute connexa, sed præcisè ut idonea? nullum enim hujus præcisionis vestigium extat sive in Scripturis, sive in Patribus. An quia Deus non potuit certos homines præ cæteris diligere? Si ita est, Deus non potuit aliis plura & majora, aliis verò pauciora & minora auxilia preparare. Quod est absurdum, etiam secundum adversarios. An quia cum voluntate dandi certis hominibus auxilia efficacia & cum salute connexa, ut talia, stare non potest voluntas sincera salvandi reliquos? At hoc est manifestè falsum. Nam voluntas absoluta & efficax salvandi aliquos, non pugnat cum voluntate conditionata salvandi alios; hæ enim duæ voluntates pugnare non possunt inter se, nisi circa idem subiectum, cui Deus vult salutem. An denique quia cum voluntate dandi certis hominibus auxilia efficacia & cum salute connexa, ut talia, stare non potest voluntas indifferens & æqualis circa salutem omnium hominum? At hæc voluntas saltem redolet Pelagianismum & Semipelagianismum. Præterea, quis dicat Deum non majori affectu voluisse salutem Petri, quam salutem Judæ; aut non majori affectu velle salutem fidelium, quam salutem infidelium, qui de Christo nihil unquam audiunt, & in infidelitate negativa moriuntur?

Resp. 2. hanc præcisionem nullatenus prodesse reprobis, quibus tamen consulere volunt adversarii; nec ad aliud valet, quam ad extenuandam Dei ergo electos benevolentiam, & infirmendam electorum erga Deum gratitudinem.

Resp. 3. hanc præcisionem pugnare non solum contra doctrinam S. Augustini, & aliorum Patrum, qui in hac materia diligenter & ex professo versati sunt, sed etiam cum divinis Scripturis: cum enim preparationem gratiarum factam pro electis, vocant predestinationem, electionem, propositum, manifestè significant specialissimum quendam Dei erga electos in preparandis gratiis illis affectum, qui affectus nec esse nec intelligi potest, nisi dicatur Deus gratias illas preparasse, ut efficaces, & cum salute connexas; nam si Deus illas non preparavit electis ut tales, efficacia illarum, & connexio cum salute electorum, habuit se purè materialiter ad af-

fectum divinum, & ita Deus non alio affectu voluit illas electis, quam voluit reprobis gratias purè idoneas.

RESPONSIO V.

Prædestinatio est etiam Angelorum, non quidem omnium, sed eorum tantum, qui steterunt, & in accepta à Deo sanctitate perseverarunt. Ita S. Thomas hic q. 23. ar. 1. ad 3.

Prob. 1. ex S. Augustino in Enchiridio c. 100. ubi ita loquitur: *Hæc sunt magna opera Domini, exquisita in omnes voluntates ejus, & tam sapienter exquisita, ut cum angelica & humana creatura peccasset, id est, non quod ille, sed quod voluit ipsa fecisset, etiam per eandem creaturæ voluntatem, qua factum est quod Creator noluit, impleverit ipse quod voluit, bene utens & malis, tanquam summè bonus; ad eorum damnationem, quos jussit predestinavit ad poenam, & ad eorum salutem, quos benigne predestinavit ad gratiam;* quatenus scilicet, quantum ad rem præsentem pertinet, 1. Ex occasione malorum Angelorum contra Deum rebellionis, magis exarsit in mentibus sanctorum Angelorum zelus divinæ gloriæ. 2. Ex aspectu penæ de malis Angelis abique morasumptæ, aucto in bonis Angelis reverentia timore Dei in officio magis confirmati sunt, & experti Deum erga se benigniorem, majori gratitudinis affectu illi adhaeserunt. Falsum igitur est, quod nonnulli tamen confidenter dicunt, Augustinum loquentem de sanctorum Angelorum perseverantia, vel gloria illis data, nulquam uti prædestinationis nomine: nam manifestè loco citato tam attribuit sanctis Angelis prædestinationem, quam hominibus electis, tacito utrinque prædestinationis discrimine, ad quod de industria utitur hoc vocabulo, *benigne*; & manifestè significat Deum, summè bonum, lapsu malorum Angelorum, à se permissio, benè usum esse ad exequendam prædestinationem sanctorum, eorumque perseverantiam promovendam, & consummandam.

Prob. 2. Ratione. Quia Deus ratione prius, quam quidquam decerneret, & consequenter ratione prius, quam veller Angelos creare, illoque ad statum supernaturalem elevare, per scientiam futuribilium norat, quid quilibet Angelus possibilis, si eum crearet & ad statum supernaturalem elevare veller, acturus aut non acturus esset, si tali vel tali auxilio gratiæ adjuvaretur; ac proinde norat, quod hi Angeli, si crearentur, & ad statum supernaturalem elevarerentur, in accepta sanctitate permanerent, si his; non permanerent, si illis tantum auxiliis adjuvarentur. Ergo si non solum voluit creare & ad statum supernaturalem elevare hos Angelos, sed etiam illis conferre hæc potius, quam illa auxilia, voluit ex directione scientiæ, qua certò & infallibiliter norat illos cum his, & non illis gratiæ auxiliis, in sanctitate perseveraturos, & consequenter, repudiatis auxiliis merè sufficientibus, voluit illis auxilia efficacia, & cum affectione gloriæ connexa, cognita, proindeque voluit ut talia. Atqui hoc est prædestinare. Ergo, &c.

Confirm. ex S. Augustino lib. 12. de civ. c. 9. ubi dicit sanctos Angelos in sanctitate perseverasse, aut quia intensiorem charitatem in creatione acceperant, aut quia potentiori auxilio adjuti fuerunt: *Aut minorem, inquit, acceperunt (Angeli reprobi) amoris divini gratiam, quam illi, qui in eadem persisterunt: aut si utrique boni aequaliter creati sunt, istis mala voluntate cadentibus, illi amplius adjuti, ad eam beatitudinis plenitudinem pervenerunt.* Ergo ex S. Augustino Deus non omnibus Angelis eadem gratiæ auxilia in tempore contulit, nec proinde omnibus eadem in aeternitate preparavit; sed aliis minora, quibuscum perseveraturi non erant, aliis majora, quibuscum erant perseveraturi; & hoc fecit scienter, & ante prævisionem meritum quorumlibet vel demeritorum. Sed quid hoc aliud est, nisi alios negativè reprobasse, alios verò prædestinasse? Ergo, &c.

Obj. 1.

Obj. 1. Prædestinatio est præparatio gratiæ ex natura sua efficax. At gratia ex natura sua efficax non fuit præparata Angelis in æternitate: nam in tempore vel nullam gratiam actualem, vel non nisi versatilem acceperunt, sicut & primi parentes, quando fuerunt in statu innocentie: Deus enim illos reliquit in manu consilii sui, & dimisit in libero voluntatis arbitrio. Unde S. Augustinus lib. de corr. & grat. c. 10. sic loquitur: *Saluberrimè consideremus, quod rectissime credimus, Deum . . . sic ordinasse Angelorum & hominum vitam, ut in ea prius ostenderet, quid posset eorum liberum arbitrium, deinde quid posset sue gratiæ beneficium, iustitiæque iudicium. Denique Angelis quidam, quorum princeps est, qui dicitur Diabolus, per liberum arbitrium à Domino Deo refugæ facti sunt . . . ceteri autem per ipsum liberum arbitrium in veritate steterunt.* Hinc S. Doctor c. sequenti dicit, gloriam & ejus prærogativas, ut impeccabilitatem, respectu sanctorum Angelorum habere rationem præmii & mercedis, sicut habitura erat respectu primorum parentum, & eorum posteritatis, si perseverassent in statu innocentie: nunc verò post Adami lapsum esse donum gratiæ respectu electorum, quia nimirum non permittuntur libero voluntatis arbitrio, sola gratia versatili adjuto, sed per gratiam ex natura sua efficacem ad perseverantiam indeclinabiliter & insuperabiliter prædeterminantur, secundum propositum, quo Deus illos in æternitate misericorditer à massa perditionis discrevit, & prædestinavit ad gloriam. Verba autem S. Doctoris sunt: *Quid erit liberius libero arbitrio, quando non poterit servire peccato, quæ futura erat & homini, sicut facta est & Angelis sanctis, merces meriti? Nunc autem per peccatum perdit bono merito, in his qui liberantur, factum est donum gratiæ, quæ merces meriti futura erat.*

R. neg. maj. Nam ad prædestinationem requiritur & sufficit, ut sit præparatio beneficiorum, quibus certissime salvabitur homo vel Angelus. At inquit: Homo vel Angelus nec salvabitur, nec salvari poterit certissime per illa beneficia, nisi sint gratiæ ex natura sua efficaces. R. hoc esse falsum. Nam sufficit, ut Deus præciat hominem vel Angelum salutem consecuturum esse per illa beneficia, si conferantur. Tunc enim homo vel Angelus per illa beneficia, quantumcumque ex natura sua repudiabilia sint, tanta certitudine salutem re ipsa consequetur, quanta certitudine Deus novit omnia, quæ novit, hoc est, summa certitudine. Hæc est doctrina S. Augustini, qui prædestinationis & salutis prædestinatorum certitudinem repetit, non à natura gratiarum, quas Deus prædestinatis præparat, sed ab infallibilitate & immutabilitate præscientiæ divinæ, ut patet v. g. ex lib. de bono persever. cap. 17. ubi ait: *In sua quæ falli, mutarique non potest, præscientia, opera sua futura disponere, id omnino nec aliud quidquam est, nisi prædestinare.* At inquit adhuc: De ratione prædestinationis est, ut Deus vi illius prædestinatum prædeterminet ad opera salutaria, & maxime ad perseverantiam finalem. Atqui nisi prædestinatio sit præparatio gratiarum ex natura sua efficacium, Deus vi prædestinationis non prædeterminat prædestinatum ad, &c. Ergo, &c. R. n. maj. Nam de ratione prædestinationis solum est, ut Deus per illam præparet in æternitate, & ita vi illius in tempore subministret media prædestinato, quibuscum in sanctitate & bonis operibus perseveraturus est certissime. Ad hoc autem non requiritur ut media illa sint gratiæ ex natura sua efficaces. At inquit denique: S. Augustinus docet homines electos, vi prædestinationis suæ, quam post absolutam lapsum Adami prævisionem factam esse tenet, à Deo prædeterminari saltem ad perseverantiam finalem. R. ita esse, & nos S. Doctoris in hac re mentem libentissime sequi. At juxta mentem S. Augustini, homines electos ad perseverantiam finalem determinat Deus, non illis gratias aliquas actuales ex natura sua efficaces & prædeterminativas conferendo, sed illis

Simonnet Theol. Tom. I.

præparando & procurando decessum in statu gratiæ independentem ab ipsis. Quod enim hoc tempore moriantur, non ab ipsis, sed à sola præordinatione divina dependet. Porro cum Deus non potuerit hoc pacto perseverantiam finalem procurare Angelis sanctis, qui immortales erant, procuravit illis, adjuvando illos quomodo sciebat illis congruere, ut in sanctitate, in qua creati erant, non solum permanere possent, sed etiam re ipsa permanerent; quo etiam pacto, si voluisset, homini in statu innocentie perseverantiam procurasset, & si procurasset, non procurasset nisi vi prædestinationis suæ, quæ hominem ad perseverandum in statu innocentie prædestinasset: sicut Angelis sanctis perseverantiam modo explicato non procuravit, nisi vi electionis & propositi sui, quo illos ad perseverandum in sanctitate, in qua creati sunt, prædestinavit. Ex quibus apparet ad rationem prædestinationis solum requiri, ut Deus certissime præparet in æternitate, & in tempore procuret perseverantiam prædestinati, quocumque tandem modo procuret.

Ad reliqua, quæ in objectione sunt addita, R. Adversarios omnino aberrare à sensu & mente S. Augustini. Cum enim dicitur S. Doctorem ita loqui locis allegatis, quia putavit Deum Angelis & homini innocentie gratias tantum, ut loquuntur, versatiles dedisse, & hominibus, quos prævio Adami lapsu prædestinavit, dare gratias ex natura sua efficaces, tanquam in hoc statu ad bonum faciendum & malum vitandum necessarias, dare, inquam, reliquis hominibus rejectis, & in massa perditionis derelictis, nihil à mente S. Doctoris alienum magis dici potest. Itaque juxta mentem S. Doctoris, Deus ostendit in Angelis quid posset eorum liberum arbitrium, in eorum libero arbitrio, supernaturali gratia adjuto, perseverantiam eorum dimittendo, & res ita ordinando, ut eorum aliqui, ipso permittente, caderent, reliqui, ipso tamen specialiter providente, ut dicit S. Doctor lib. 12. de Civ. c. 9. starent. Similiter Deus in primo homine ostendit, quid posset ejus liberum arbitrium, ejus libero arbitrio, eximii gratiæ donis instructo, perseverantiam in statu innocentie committendo, nec malum illius ulum impediendo. In statu verò naturæ lapsæ Deus ostendit, quid posset suæ gratiæ beneficium, & justitiæ iudicium, suæ quidem gratiæ beneficium in hominibus ex pura misericordia prædestinatis, non solum gratuito movendo illos, quomodo illis congruit, ut tentationes adversitatesque vincant, & bonum velint, atque perficiant, sed etiam velint, atque perficiant usque in finem, non illos intrinsecè ad bonum prædeterminando, sed infallibiliter illis bonam mortem procurando, quod præstat vel rapiendo illos, antequam cadant, vel postquam ceciderunt, relinquendo illos, donec resurgant, & ad justitiæ statum redeant: justitiæ verò suæ iudicium in hominibus reliquis, qui vel nunquam justificantur, vel justificati, iterum ad statum peccati relabuntur, & antequam respuerint, ex hac vita decedunt. Nam si Deus vellet, justificarentur, & justificati ante casum raperentur, aut post casum in hac vita manerent, donec amissum gratiæ statum recuperarent. Quod cum non fiat, iustissimo, licet occultissimo Dei iudicio non fit. Unde apparet in hoc statu naturæ lapsæ perseverantiam finalem non in bono aliquo liberi arbitrii usu, sed in bona morte, seu in decessu in statu justitiæ consistere, qui decessus est purum gratiæ divinæ beneficium. Non enim est in potestate hominis, ut hoc tempore, quo in statu gratiæ decederet, potius quàm alio, moriatur; sed est in potestate solius Dei, qui terminos vitæ omnibus hominibus pro suo beneplacito constituit, tanquam supremus vitæ & necis arbiter.

Denique, cum Sanctus Augustinus dicit Angelis sanctis, qui steterunt, retributam esse gloriam, tanquam mercedem meriti, & pariter retribuendam fuisse homini, si permanisset in statu innocentie; nunc verò gloriam esse merum gratiæ donum, quia bonum meritum, cujus gloria præmium fuit in Angelis sanctis, & fuisset in homine innocente, perseverante in statu innocentie, per Adami peccatum perditum est;

G 4 cum,

cum, inquam, hoc dicit S. Augustinus, loquitur de gloria relatè ad perseverantiam, quæ in Angelis, qui in sanctitate permanserunt, fuit meritoria, & fuisset in homine innocente, si perseverasset in statu innocentie; nunc verò post lapsum Adami est merum gratiæ donum, quia nunc non in bono usu liberi arbitrii, quantumvis elevati, & per gratiam supernaturaliter adjuti, sicut prius consistebat in Angelis, & homine innocente, sed in bona morte consistit, quæ merum est divinæ misericordiæ beneficium: unde homo per peccatum primi parentis amisit bonum perseverantiæ meritum. Quare in Angelis, qui steterunt, gloria tanquam merces perseverantiæ merito reddita fuit, & reddita fuisset in homine innocente, si in statu innocentie permansisset; nunc verò relatè ad perseverantiam finalem, est merum donum gratiæ, quia ipsa finalis perseverantia est merum gratiæ donum. Quod non impedit, ne gloria etiam in præfenti statu naturæ lapsæ rationem habeat mercedis & præmii relatè ad bona opera, in statu iustitiæ facta: sunt enim meritoria de condigno gloria, quæ proinde illis tanquam merces debetur, & re ipsa, ut fides docet, retribuitur, posita tamen finali perseverantia, tanquam conditione sine qua non gloria, neque ut merces, neque ut hereditas datur. Dicere autem quòd S. Augustinus senserit bona opera, in statu iustitiæ facta, fuisse merita in Angelis & homine innocente, quia fuerunt in Angelis & homine innocente à libero arbitrio, sola gratia versatili adjuto, nunc verò esse dona gratiæ, quia sunt à voluntate per gratiam inspirationis prædeterminata, merum commutatum est. Præterea, sic bona opera in Angelis & homine innocente fuerunt bona merita, ut fuerint etiam gratiæ dona. Similiter bona opera in præfenti statu ab homine iusto facta, sic sunt gratiæ dona, ut sint etiam hominis iusti bona merita, ut docet S. Augustinus, & est de fide.

Obj. 2. Prædestinatio est propositum miserendi. At propositum miserendi locum habere non potuit in Angelis, qui steterunt: nam propositum miserendi supponit miseriam peccati in eo, cuius Deus decrevit misereri. Angeli autem, qui steterunt, nunquam experti sunt miseriam peccati: nunquam enim peccaverunt. Ergo in illis locum habere non potuit prædestinatio. Hanc objectionem proponit S. Thomas hic q. 23. ar. 1. ad 3. & sic respondet: *Ad tertium dicendum, quod prædestinari convenit Angelis, sicut & hominibus, licet nunquam fuerint miseri. Nam motus non accipit speciem à termino à quo, sed à termino ad quem. nihil refert ad rationem prædestinationis, utrum aliquis prædestinetur in vitam æternam à statu miserie, an non: quia nimirum, ut dicit S. Doctor in O. tota essentia prædestinationis consistit in eo, quòd sit ratio transmissiōis creature rationalis in finem vite æternæ, in mente scilicet divina existens hoc est, preparatio & dispositio in mente divina mediorum, quibus creatura rationalis in finem vite æternæ infallibiliter in tempore transmittitur, sive à statu peccati transmittatur, quia in se vel in alio peccavit, sive non transmittatur, quia nunquam peccavit neque in se, neque in alio. Unde quòd creatura rationalis in tempore à statu peccati transmittatur in finem vite æternæ, accidentarium est prædestinationi, ut sic, & ita prædestinationi ut sic accidentarium est, quòd creatura rationalis non fuerit ab æterno prædestinata in vitam æternam, nisi post absolutam prævisionem alicujus peccati, & sic ab æterno fuerit à statu peccati prædestinata in vitam æternam.*

R. 2. dist. maj. Prædestinatio facta post absolutam prævisionem alicujus peccati, est propositum miserendi, C. maj. Facta sine tali prævisione, N. maj. Et concessa min, dist. conseq. Ergo prædestinatio, facta post absolutam prævisionem alicujus peccati, locum habere non potuit in Angelis, qui steterunt, C. conseq. Facta sine tali prævisione, N. conseq. Sed sic adhuc dist. maj. Prædestinatio est propositum miserendi relatè ad homines, C. maj. Relatè ad Angelos, N. maj. Ratio disparitatis est, quia Angeli, qui steterunt, & in quos solos cadit prædestinatio divina, neque in

se, neque in alio unquam peccaverunt, & sic neque in se, neque in alio peccatum, prævisi fuerunt à Deo in æternitate. Unde, propriè loquendo, Deus in æternitate nec habuit, nec habere potuit propositum illis miserendi; sed solum habere potuit, & habuit propositum illis beneficiendi. Ut verò inter homines, qui salvantur, & consequenter inter homines, qui prædestinati fuerunt ad salutem (nam ii tantum salvantur, qui ad salutem prædestinati fuerunt,) nullus est, qui non peccaverit in Adamo, ita & nullus est, qui commiseratione divina non cgeat, ut salvetur. Unde nullus est relatè ad quem prædestinatio divina non sit propositum miserendi.

Dices. Prædestinatio hominum facta est ante absolutam peccati originalis prævisionem. Ergo non est magis propositum miserendi, quam prædestinatio Angelorum. *R. 1.* Etiam dato, quòd prædestinatio hominum facta fuerit ante absolutam prævisionem peccati originalis, adhuc tamen illam includere propositum miserendi. Cum enim omnis homo, naturali via ab Adamo deicendens, in illo peccante peccaverit, nullus salvari potest, nisi peccatum illud ipsi misericorditer condonetur, & vel à statu miserie præservetur, ut B. Virgo; vel saltem, si aliquandiu in eo fuit, ab eo ad statum iustitiæ transferatur, quod fieri non potest à Deo sine proposito miserendi. *R. 2.* neg. ant. cuius oppositum constanter tenuit S. Augustinus. Unde sanctorum hominum prædestinationem definit lib. de bono persév. c. 14. *Præscientiam & præparationem beneficiorum, quibus certissime liberantur, quicumque liberantur, à massa scilicet perditionis, hoc est, ab universo genere humano, quod per peccatum sui capitis massa quædam damnata factum est, misericorditer lecernuntur, & seliguntur, ad vitam æternam infallibiliter perducendi.* Præterea, prædestinationem hominum non nisi post absolutam peccati originalis prævisionem factam esse, manifestè docent, aut saltem supponunt Scripturæ sacræ. Nam Apostolus ad Rom. c. 9. præoccupans querelas eorum, qui de Deo expostulant, quòd non omnes, sed aliquos tantum, aut hunc potius quam alium prædestinavit, sic loquitur: *Non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. cuius vult misereri, & quem vult indurare. An non habet potestatem singulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam? Porro ex dictis habetis hoc Articulo facillè habetur integra notio prædestinationis hominum, de qua ex professo agimus. Pro quo fit,*

COROLLARIUM.

Prædestinatio est præscientia & propositum Dei, quibus certi homines, à massa perditionis misericorditer separati, per media infallibilia ad portum salutis æternæ diriguntur, & perducuntur.

Expl. Prædestinatio dicitur, 1. Præscientia, & propositum: nam est preparatio, & dispositio mediorum cum salute connexorum: hæc autem preparatio seu dispositio consistit in duplici actu, nempe in actu, quo intellectus divinus cognoscit media cum salute connexa, ut talia; & actu, quo divina voluntas media illa eligit & approbat. Hoc ipso enim media, quibus prædestinatus ad salutem in tempore dirigetur, sunt disposita & præparata in mente divina: cum in Deo mediorum, quibus prædestinatus ad salutem dirigitur, dispositio & preparatio, activè sumpta, nec sit, nec possit aliud esse, quam scientia, qua certò & infallibiliter Deus novit cum talibus mediis, si adhibeantur, talem perventurum ad salutem, ut talis pro tali efficaciter approbata, sicque determinata ad negotium salutis illius dirigendum, ut fusiùs supra dictum est.

Dicitur 2. Dei, quia solius Dei est prædestinare: sicut enim solius Dei est creaturam rationalem beatè, ita solius Dei est in æternitate sua disponere & preparare creaturæ rationali media, quibuscum in tempore collatis pervenire possit, & perveniat ad beatitudinem, juxta illud Psalm. 83. *Gratiam & gloriam dabit Dominus.* Dicitur 3. Homines, quia hic non de Angelorum, sed hominum prædestina-

tione

tione agitur. Dicitur 4. Certe, quia Deus ad salutem æternam non prædestinavit omnes homines, cum multi ad eam non perveniant; sed aliquos tantum, eosque non confusè, sed distinctè, hunc scilicet, & illum, & istum, &c. in particulari. Dicitur 5. A massa perditionis, quia, ut probatum est, prædestinatio hominum facta est ratione posterius ad absolutam peccati originalis prævisionem, & consequenter ratione posterius, quam universum genus humanum per peccatum originale factum est massa quædam damnata & perdita. Dicitur 6. Misericorditer separari, quia Deus non nisi post absolutam prævisionem peccati originalis prædestinando homines, quos prædestinavit, nullum bonum meritum in illis reperit, propter quod illos prædestinare posset; sed solum meritum malum, propter quod illos iuste damnaret, si vellet: quare si illos per suam prædestinationem à massa perditionis separavit, misericorditer hoc fecit, donans illis indebitam gratiam, cum posset reddere debitam poenam. Sed de hoc fusiùs infra, ubi de gratuitate prædestinationis. Dicitur 7. Per media infallibilia, propter summam prædestinationis certitudinem, de qua modò. Dicitur denique 8. Diriguntur & perducuntur, &c. in hoc enim prædestinationis executio consistit, ut, qui misericorditer selecti sunt ex massa perditionis per gratiam dispositionem & præparationem mediorum efficacium, & cum salute connexorum, pro illis factam, media illa in tempore accipiant, & per illa ad salutis æternæ portum feliciter appellantur.

ARTICULUS II.

Utrum prædestinatio certa sit & immutabilis.

RESPONSIO I.

Predestinatio certa est certitudine summa.

Prob. 1. ex Script. Nam Joan. c. 10. dicit Christus: *Oves mee vocem meam audiunt: & ego cognosco eas, & sequuntur me, & ego vitam æternam do eis, & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquam de manu mea.* Quæ verba aperte significant summam certitudinem. Neque enim Christus idem tot verbis, & tam expressè inculcat, nisi ad significandam certitudinem summam rationis, qua in salutem æternam diriguntur prædestinati, quos oves suas nominat. Hæc etiam collimat illud Apostoli Rom. c. 8. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, iis qui secundum propositum vocati sunt sancti.* Nam si prædestinatis omnia cooperantur in bonum, tentationes, adversitates, persecutiones, & alia mala quæque etiam gravissima: quid posset eorum in vitam æternam transmissionem incertam reddere? 2. Ex S. Augustino, qui lib. de bono perlev. c. 14. describit prædestinationem *præscientiam & præparationem beneficiorum, quibus certissime liberantur, quicumque liberantur.* Et lib. de corr. & grat. c. 7. de prædestinatis sic loquitur: *Horum si quisquam perit, fallitur Deus: sed nemo eorum perit, quia non fallitur Deus. Horum si quisquam perit, vitio humano vincitur Deus: sed nemo eorum perit, quia nulla re vincitur Deus.* Unde sic argumentor. Tanta certitudine certum est, neminem prædestinatorum esse periturum, quanta certum est Deum nunquam esse fallendum, aut humano vitio vincendum. Atqui hoc certum est certitudine summa. Ergo & illud. Hinc S. Doctor eod. lib. c. 12. de certitudine, qua in præsentis statu prædestinati in fide, qua per dilectionem operatur, usque in finem perseverant, & perseverando salutem assequuntur, hæc habet: *Subvenitur est infirmitati voluntatis humanae, ut divina gratia indeclinabiliter & insuperabiliter ageretur, & ideo, quamvis infirma, non tamen desiceret, neque adversitate aliqua vinceretur... infirmis servavit, ut ipso donante, invictissime, quod bonum est, vellent, nec hoc deserere, invictissime nollent.* Supposito enim quod Deus decreverit subvenire voluntati prædestinatorum, agendo & movendo illam, quomodo scit illi congruere, ut, quamvis propter concu-

piscentiæ aegritudinem infirma, non tamen deficiat, nec cedat adversitatibus, sed id, quod bonum est, velit, & usque in finem velit: tam nequit hæc voluntas adversitate aliqua vinci, ab amore boni deterreri, aut rectam iustitiæ semitam finaliter deserere, quam Deus falli, aut humano vitio vinci nequit. 3. Denique ratione, quia prædestinatio divina tanta certitudine & infallibilitate effectum suum consequitur, & ita tanta certitudine & infallibilitate prædestinatum in vitam æternam dirigit, & quasi transmittit, quanta certitudine & infallibilitate media prædestinato præparata & disposita in mente divina, connexa sunt cum executione vitæ æternæ. Atqui connexa sunt certitudine & infallibilitate summa: cum ut talia summa certitudine & infallibilitate præparentur in æternitate, & illorum in tempore executio sit summè inimpedibilis. Ergo, &c.

Obj. 1. Apocal. c. 3. dicitur: Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam. Ergo corona, quæ est effectus prædestinationis, potest acquiri & perdi, & consequenter prædestinatio non est certa.

Ad hanc obj. sic respondet S. Thomas hic q. 23. a. 6. ad 1. *Corona dicitur esse alicujus dupliciter. Uno modo ex prædestinatione divina, & sic nullus coronam suam amittit. Alio modo ex merito gratiæ. Quod enim meremur, quodammodo nostrum est; & sic suam coronam aliquis amittere potest per peccatum mortale sequens. Alius autem illam coronam amissam accipit, in quantum loco ejus subrogatur. Non enim permittit Deus aliquos cadere, quin alios erigat. Potest igitur corona gloriæ esse alicui destinata dupliciter. 1. Ex prædestinatione divina. 2. Propter præsentem iustitiam, qua homo constituitur amicus & filius adoptivus Dei, & consequenter hæres vitæ æternæ. Corona gloriæ sub primo respectu amitti non potest; sub secundo potest. Scriptura igitur iustum quemque merito adhortatur ad vigilantiam, & ad perseverantiam in statu gratiæ, faciendo bonum, & malum vitando, ne per peccatum mortale iustitiam amittens, amittat jus ad coronam gloriæ, quod habet, quia iustus est. Præterea, cum Deus sincerè velit omnes homines salvos fieri, ut suo loco probabitur, & ita omnibus hominibus media ad assequendam gloriæ coronam idonea conferat, & hoc præsertim erga illos, qui iustificati sunt, præter; Scriptura indiscriminatim iustos omnes ad perseverantiam adhortatur, ne coronam sibi destinatam amittant, quanquam qui ex iustis illis prædestinati sunt, coronam hanc in perpetuum amittere non possint; quia adhortationes ejusmodi utiles sunt prædestinatis, quibus in salutem æternam transmittendis cum cæteris mediis, quæ adhibet Deus, interserviunt, & non prædestinatis utiles essent, si vellent, illisque, nisi mala eorum voluntas obstarer, ad salutis portum feliciter perducendis cum cæteris mediis, quæ vel accipiunt, vel sua culpa non accipiunt, sufficerent.*

Obj. 2. Homo prædestinatus potest mori in statu peccati mortalis. Ergo prædestinatus potest damnari. Ergo, &c.

Ad hanc obj. sic respondet S. Thomas art. cit. ad 2. *Licet sit possibile eum, qui est prædestinatus, mori in peccato mortali secundum se consideratum, tamen hoc est impossibile, posito, prout scilicet ponitur, eum esse prædestinatum. Unde non sequitur, quod prædestinatio falli possit. Itaque homo prædestinatus, si consideretur præcisè ut homo, potest mori in peccato mortali: at non potest, si consideretur ut homo prædestinatus. Nam homo prædestinatus, est homo quem Deus absolute & efficaciter vult mori in statu gratiæ; vel, si vis, est homo, cui Deus absolute & efficaciter præparavit tempus, quo moriturus est in statu gratiæ. At hoc supposito, homo ille non magis potest mori in statu peccati, quam Deus potest falli, aut ulla re vinci. Quod tamen est absolute impossibile. Ergo, &c.*

Dices. Homo prædestinatus potest peccare mortaliter, & statim antequam conteratur, & cum Deo redeat in gratiam, venire in potestatem inimici, ab eoque interfici. Ergo homo prædestinatus potest mori in statu peccati. R. 1. hominem prædestinatum in casu pro-

proposito, ab inimico interfici posse potentia quidem ad actum reducibili, sed simul summa certitudine & infallibilitate non reducenda. R. 2. posse interfici, si præcisè spectentur causæ secundæ; quia, ut supponitur, ex parte causarum secundarum, nihil est per quod inimicus impotens sit ad illum occidendum, aut ad non occidendum necessitetur: at non posse interfici, si spectetur causa prima prædestinans illum, proindeque absolute & efficaciter nolens illum mori in propositis circumstantiis. Quod decretum frustrari, absolute repugnat. Hæc autem inter se conciliantur facile, dicendo inimicum in casu proposito liberam & completam habere potestatem interficiendi hominem illum, sed cum summa necessitate extrinseca nolendi & liberè nolendi illum interficere: quia liberam illam & completam potestatem, quam inimicus habet interficiendi hominem illum in casu proposito, ad actum reduci, absolute repugnat, non quidem ab intrinseco; alioqui simul esset & non esset libera & completa potestas; sed ab extrinseco, nempe propter infrustrabile decretum causæ primæ, in cuius arbitrio tempus mortis nostræ positum est, quæ pro supremo suo jure unicuique nostrum vitæ terminos constituit, qui sicut præteriri non possunt, ita nec possunt præoccupari; & homini, de quo agitur, quia supponitur prædestinatus, absolute & efficaciter præparavit aliud mortis tempus, ante quod proinde illum interfici & mori, tam repugnat, quam repugnat Deum falli, aut ulla re vinci.

Obj. 3. Si prædestinatio est summè certa & infallibilis, prædestinatio necessitatem imponit. R. n. seq. cum S. Thoma hic q. 23. a. 6. in O. ubi ait: *Prædestinatio certissime & infallibiliter consequitur suum effectum, nec tamen imponit necessitatem, ut scilicet effectus ejus ex necessitate proveniat.* Ratio ejus est, quia prædestinatio est pars providentiæ, quæ non eisdem omnibus effectibus causas præparavit, sed aliis necessarias, ut ex necessitate fierent, aliis verò contingentes & liberas, ut non fierent ex necessitate, sed contingenter & liberè; & tamen ordo illius, etiam quantum ad effectus quibus causas contingentes & liberas præparavit, est summè certus & infallibilis, utpotè ex præscientia summè certa & infallibili præparatus, & dispositus. Sic igitur, inquit S. Doctor, & ordo prædestinationis est certus, & tamen libertas arbitrii non tollitur, ex qua contingenter provenit prædestinationis effectus. Manet igitur in prædestinato libertas arbitrii, & quidem ad utrumlibet expedita, cum summa certitudine & infallibilitate prædestinationis; & sic Deus ita in prædestinatione sua cum summa certitudine & infallibilitate præordinavit media salutis prædestinati, ut prædestinatus contingenter & liberè mediis illis ad bonum faciendum & malum vitandum utatur, & ita contingenter & liberè operetur salutem suam: quia scilicet Deus in prædestinatione sua cum summa certitudine & infallibilitate prædestinato ad bonum faciendum & malum vitandum præparavit media, non irrepuabilia, & voluntatis ad unum determinativa, sed ex se repudiabilia, & cum opposito ex se compossibilia, quæ inimpedibiliter executurus est, & quibus prædestinati voluntas absque antecedenti & intrinseca ad unum determinatione usura est ad bonum faciendum, & malum vitandum.

Obj. 4. Si prædestinatio est certa & infallibilis, salus prædestinati est etiam certa & infallibilis. R. dist. seq. Salus prædestinati est certa & infallibilis certitudine & infallibilitate extrinseca, & in illam resultante ex Deo prædestinante, C. seq. Certitudine & infallibilitate intrinseca, à mediis, quibus prædestinatus in finem vitæ æternæ dirigitur, petita, N. seq. Nam sic adhuc dist. Salus prædestinati est certa & infallibilis ex parte Dei præparantis & præordinantis media, quibus prædestinatus in tempore efficaciter dirigendus est & transmittendus in finem vitæ æternæ, C. seq. Ex parte liberi arbitrii prædestinati, & mediorum, quibus ad assequendum finem vitæ æternæ adjuvatur, N. seq. Cum enim liberum hominis prædestinati arbitrium sit defectibile, quantum est ex se, & media, quibus adjuvatur, sint ex se defectibilia, vel repudiabilia; homo prædestina-

tus, quantum est ex parte sua, non nisi contingenter & defectibiliter operatur salutem suam; & ita, quantum est ex parte sua, non nisi contingenter & defectibiliter salvatur.

Dices. Salus prædestinati est necessariò connexa cum ejus finali perseverantia. Sed finalis ejus perseverantia est certa & infallibilis etiam certitudine & infallibilitate intrinseca, supposita certitudine & infallibilitate prædestinationis. Ergo, &c. N. min. Est enim solum certa & infallibilis per denominationem extrinsecam, petitam à prædestinatione divina, certa & infallibilis.

Prob. tamen min. Supposita prædestinatione divina, finalis perseverantia hominis prædestinati est necessaria. Ergo, &c. R. dist. ant. Finalis perseverantia hominis prædestinati est necessaria ex parte Dei absolute & efficaciter volentis illam, & ex tali affectu præparantis tempus & alias circumstantias mortis, C. ant. Ex parte causarum secundarum & proximarum, quibus Deus in æternitate decrevit uti, & in tempore utitur ad exequendam finem hanc perseverantiam, N. ant. Nam hæc causæ sunt ex se contingentes & defectibiles. Unde finalis perseverantia hominis prædestinati ita necessaria est ex parte Dei prædestinantis, & bonam mortem gratuito præparantis sub directione præscientiæ, habentis summam certitudinem & infallibilitatem, ut sit contingens & defectibilis ex parte causarum secundarum & proximarum, & ita nullam habeat, nec habere possit certitudinem & infallibilitatem præter certitudinem & infallibilitatem divinæ prædestinationis. Porro finalis perseverantia hominis prædestinati est necessaria ex parte Dei, propter immutabilitatem & infrustrabilitatem absoluti & efficacis decreti, quo Deus vult hominem, quem prædestinat, mori in statu gratiæ; & ob eandem rationem hæc perseverantia est & contra necessariò contingens & defectibilis ex parte causarum secundarum & proximarum, quia scilicet Deus absolute & efficaciter vult per causas proximas contingentes & defectibiles, homini, quem prædestinat, mortem in statu gratiæ procurare.

Dices. Prædestinatio, ut hæcenus sumitur, præter voluntatem educendi hominem ex hac vita tali tempore, dicit saltem præparationem horum specie & numero auxiliorum, quibuscum homo summa certitudine & infallibilitate præcitur bonum operaturus esse, si illa accipiat. Atqui ex hypothesi talis præparationis, homo non poterit non operari bonum. Ergo necessariò illud operabitur, & consequenter salus prædestinati nequidem ex parte ipsius prædestinati est contingens & defectibilis. R. neg. conseq. Nam impotentia non operandi bonum ex hypothesi dictæ præparationis, est tantum impotentia consequens, in eo posita quod non possimus idem simul velle & non velle, idem simul agere & non agere; vel si vis, in eo quod aliquid nolle, aut non agere non possumus, quia illud volumus aut agimus. Talis autem impotentia non excludit libertatis exercitium, sed illud connotat & supponit. Quod autem impotentia resultans ex hypothesi dictæ præparationis sit hujusmodi, facile ostenditur. Itaque homo non poterit non operari bonum ex hypothesi talis præparationis, quia supponendo talem præparationem, supponitur verum esse, & quod homo bonum operaretur, si talia auxilia acciperet, & quod talia auxilia re ipsa accepturus sit; atque ita supponitur simpliciter verum esse, quod homo bonum operaturus sit. Supposito autem quod homo sit bonum operaturus, non potest non esse bonum operaturus, sicut supposito quod velit & operetur bonum, non potest non velle & operari bonum. Quæ impotentia dicitur & est consequens, quia supponit pro eo statu, pro quo est, aliquod libertatis exercitium, huic statui correspondens, hoc est, vel futuribile, vel futurum, vel præsens, vel præteritum: unde pro nullo statu libertatis inimica est, quia cum illa pro omni statu manet potentia antecedens, vel potius quia cum illa pro omni statu simpliciter manet potentia volendi, & non volendi, agendi, & non agendi. Hinc R. 2. & fortè melius, neg. assumptum, & dico quod homo, etiam ex hypothesi dictæ præparationis, poterit operari vel non operari bonum pro arbitrio.

At

At inquit: Ut hoc possit homo, debet posse non operari bonum in sensu composito prædestinationis. Atqui homo prædestinatus non potest non operari bonum in sensu composito prædestinationis: nam si non operaretur bonum in sensu composito prædestinationis, Deus falleretur, & vinceretur: quod est impossibile. Ergo, &c. R. neg. maj. Nam sufficit ut homo possit non operari bonum in sensu diviso prædestinationis, & hic sensus divisus sit in ejus potestate. At homo prædestinatus potest non operari bonum in sensu diviso prædestinationis; quod non habet difficultatem; & hic sensus divisus est in ejus potestate: potest enim indirectè impedire prædestinationem suam, seu ne fuerit à Deo prædestinatus, non quidem simpliciter, hoc est, ne fuerit prædestinatus per ulla media; non enim potest impedire, ne Deus in potestate sua habeat media, etiam ex se repudiabilia, quibus illum in salutem dirigere possit efficaciter, si velit; sed, quod sufficit, secundum quid, hoc est, ne fuerit à Deo prædestinatus per hæc specie & numero media, quia potest illa repudiare, & repudiando facere, ne fuerint à Deo prævisa ut connexa cum ejus salute, & ita indirectè facere, ne poterint ut talia ipsi preparari, proindeque, quod idem est, ne ipse poterit per illa ad vitam æternam prædestinari. Potentia autem illa in homine prædestinato ponendi sensum divisum suæ prædestinationis modo explicato, sic est ad actum verè reducibilis; ut simul summa certitudine & infallibilitate nunquam sit reducenda propter summam ipsius prædestinationis certitudinem & infallibilitatem.

RESPONSIO II.

Prædestinatio divina est absolute immutabilis.

Prob. Nam prædestinatio includit, tanquam sui partem, propositum, hoc est, actum quo Deus absolute & efficaciter vult per hæc specie & numero media hominem, quem prædestinat, dirigere in finem vitæ æternæ. Atqui hoc propositum est prorsus immutabile. Deus enim absolute & extra omnem hypothese[m] potest hominem in salutem æternam per media efficacia dirigere velle vel non velle pro arbitrio: at ex hypothese quod simul vult, non potest non velle ab æterno & pro æterno propter summam divinæ voluntatis immobilitatem. Hinc illud Apostoli Rom. c. II. *Sine penitentia sunt dona & vocatio Dei.* Ergo mutari non potest prædestinatio divina.

Obj. 1. Si propositum illud, quod includit prædestinatio, sit immutabile, cum etiam infirmitate sit, prædestinatus necessariò salvatur. R. hoc non sequi. Cum enim hoc propositum sit præcisè voluntas hominem per hæc specie & numero media dirigendi in salutem æternam, ex ejus immutabilitate & infirmitate sequitur tantum, quod homo, prædestinatus in æternitate, necessariò accipiat in tempore hæc specie & numero media, quibuscum quantum est ex parte Dei certè & infallibiliter, & quantum est ex parte sua contingenter & defectibiliter, salutem suam operaturus est.

Obj. 2. Prædestinatio & liber vitæ sunt unum & idem. Atqui liber vitæ non est immutabilis: nam qui in eo conscripti sunt, possunt ex eo deleri; imò & qui ex eo deleri sunt, possunt in eo denuò conscribi. Ergo, &c. Ad solutionem, *nota.* Liber vitæ potest, 1. sumi strictè, ut re ipsa sumitur à S. Thoma hic qu. 24. art. 1. & sic sumptus, ut dicit S. Doctor in O. est prædestinatorum conscriptio, quæ conscriptio, ut ibid. dicitur, non est aliud, quam ipsa Dei notitia, qua firmiter retinet se aliquos prædestinasse ad vitam æternam. Hinc liber vitæ strictè sumptus, ratione quidem distinguitur à prædestinatione, sed cum ea convertitur, quia omnes & solos prædestinatos complectitur. 2. Liber vitæ sumi potest minùs strictè, & ut sumitur à S. Thoma q. cit. a. 3. in O. nempe pro conscriptione omnium aliquo modo ordinatorum ad vitam æternam, & hæc conscriptio non est aliud, quam notitia Dei, qua novit omnes, qui aliquo modo ad vitam æternam ordinantur. Liber vitæ hoc se-

cundo modo sumptus, non convertitur cum prædestinatione, quia latius patet: in eo enim conscripti sunt non solum prædestinati omnes, sed etiam omnes reprobi, qui aliquando justificantur, quamvis acceptam justitiam postea per peccatum mortale amittant, & ante recuperatam moriantur. Nam sicut prædestinati ordinantur ad vitam æternam ex prædestinatione divina, vel si vis, ex gratia in qua usque in finem perseveraturi sunt; ita & reprobi aliquando justificati, ad vitam æternam ordinantur ex gratia, in qua aliquandiu perseverant, & vi cujus jus habent ad gloriam, quandiu in ea perseverant. Hoc tamen, juxta S. Thomam loco proximè citato, discrimen est inter prædestinatos & reprobos, quod prædestinati conscripti sunt simpliciter, quia præsciuntur à Deo ut habituri gloriam in se ipsa: reprobi verò aliquando justificati, conscripti sunt secundum quid tantum, quia præsciuntur à Deo ut habituri gloriam, non in se ipsa, sed in sua causa tantum, nempe in gratia sanctificante. Unde reprobi in libro vitæ hoc secundo modo sumptus scripti sunt tantum ut habituri causam & semen gloriæ; cum prædestinati in eo scripti sint ut habituri ipsam gloriam. His præsuppositis,

Resp. Librum vitæ vel primo vel secundo modo sumi in objectione. Si primo modo sumitur, & ut cum prædestinatione convertitur, nemo ex eo deleri potest, aut in eo de novo scribi, juxta illud Apostoli 2. ad Timoth. cap. 2. *Firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc, cognovit Dominus, qui sunt ejus.* Et ratio est, quia nullus de prædestinato fieri potest non prædestinatus, & vicissim nullus de non prædestinato fieri prædestinatus. Nam quos vult Deus per media efficacia in vitam æternam dirigere, ab æterno & pro æterno vult immutabiliter; & vicissim quos non vult per talia media in vitam æternam dirigere, immutabiliter non vult ab æterno & pro æterno. Igitur qui in libro vitæ conscripti sunt ut prædestinati ad vitam æternam, omnes ab æterno & pro æterno immutabiliter conscripti sunt. Si verò liber vitæ secundo modo sumitur, & ut latius patet, quam prædestinatione, nullus ex iis, qui in eo simpliciter conscripti sunt, deleri potest ex illo, quia nullus prædestinatus fieri potest non prædestinatus. Item nullus in illo de novo scribi potest inter eos, qui conscripti sunt simpliciter, quia nullus de non prædestinato fieri potest prædestinatus. At qui in illo conscripti sunt secundum quid tantum, ex illo deleri possunt, & delentur, quia gratiam amittere possunt, & amittunt. Item possunt in illo de novo scribi, & quandoque ad tempus scribuntur, quia gratiam amissam recuperare possunt, & quandoque ad tempus recuperant. Quod totum fit absque ulla mutatione ex parte Dei: quicquid enim Deus novit, ab æterno & pro æterno novit immutabiliter. Igitur reprobi delentur ex libro vitæ, aut in eo denuò scribuntur, quatenus in tempore, postquam justificati fuerunt, per aliquod mortale peccatum justitiam amittunt, & post justitiam sic amissam, iterum Deo reconciliantur. Unde fit ut Deus ab æterno & pro æterno, sed planè invariabiliter & incommutabiliter, præsciat illos fore justos pro tali tempore, injustos pro sequenti, & pro ulteriore justificandos, in perpetuum denique justitiam amitturos, sicque sint scripti in libro vitæ pro tali tempore, deleri pro sequenti, pro ulteriore denuò scripti, postremò ex illo in æternum erasi, tota mutatione ex parte illorum se tenente; cum ipsi soli, & non Deus, ab uno statu ad alium statum transeant; præscientia verò divina, sicut & voluntas, ab æterno & pro æterno eadem invariabiliter permaneat. Vide S. Thomam q. cit. a. 3.

Quæres, utrum numerus prædestinatorum sit certus Deo? R. 1. Deo certum esse formaliter numerum prædestinatorum. Nam numerum prædestinatorum sic esse certum Deo, nihil aliud est, quam Deum determinatè scire illum esse tantum. Atqui Deus hoc scit, quia cum numerus ille nec augeri, nec minui queat, revera determinatè tantus est. R. 2. numerum prædestinatorum esse etiam materialiter certum Deo. Nam numerum illum sic esse Deo certum, nihil aliud est, quam om-

nia

nia individua, ex quibus constabit, distinctè à Deo cognosci; sive nihil aliud est, quam numerum illum, non abstractè & confusè, sed in omnibus individuis, ex quibus tanquam partibus constabit, distinctè cognosci. Atqui numerus ille sic à Deo cognoscitur: cum omnes ejus partes, seu omnia individua, ex quibus constare debet, distinctè fuerint à Deo ab æterno & pro æterno immutabiliter prædeterminata: Deus enim omnes, quotquot sunt aut erunt de numero prædestinatorum, non confusè, sed distinctè & in particulari ab æterno & pro æterno prædestinavit, & immutabiliter prædestinavit.

Quæres, quantus sit numerus prædestinatorum? R. de solis hominibus cum S. Thoma hic q. 23. a. 7. in Q. De numero omnium prædestinatorum hominum quis sit, dicunt quidam, quod tot ex hominibus salvabuntur, quot Angeli ceciderunt. Quidam vero, quod tot salvabuntur, quot Angeli remanserunt. Quidam vero, quod tot ex hominibus salvabuntur, quot Angeli ceciderunt, & insuper tot quot fuerunt Angeli creati. Sed melius dicitur, quod soli Deo est cognitus numerus electorum in superna felicitate locandus. Dici etiam potest cum Augustino lib. 22. de Civ. c. 1. Tantum populum per gratiam suam colligit (Deus) ut inde suppleat & instauret partem quæ lapsa est Angelorum, ac sic illa dilecta & superna civitas non frustretur suorum numero civium, quin etiam fortassis & uberius letetur.

ARTICULUS III.

Utrum divina Prædestinationis detur ratio aliqua ex parte nostræ.

NOta. Prædestinationis divinæ dari rationem ex parte Dei certum est; Deus enim alios prædestinavit, alios verò negativè reprobavit, ad ostendendam misericordiam & justitiam suam. Item prædestinationis divinæ dari rationem ex parte Christi, indubitarum est, ex Apostolo, docente, Ephes. c. 1. nos electos esse in Christo, hoc est, propter merita Christi absolutè prævisa, & nos esse prædestinatos in Christum, hoc est, in gloriam Christi. Unde secundum Apostolum prædestinationis nostræ causa meritoria sunt Christi merita; finalis verò gloria ipsius. Imò dari ex parte Dei rationem, cur hi prædestinentur, & illi negativè reprobenentur, docet S. Augustinus lib. 1. ad Simp. q. 2. ubi de Deo dicit: *Eorum non misereatur, quibus gratiam non esse præbendam, equitate occultissima, & ab humanis sensibus remotissima judicat.* Hæc autem ratio, quæ, quandiu hanc mortalem vitam vivimus, nos lætet, patebit nobis, cum facie ad faciem videbimus eum, qui omnia in sapientia scit. Merito igitur hic quærimus tantum, utrum prædestinationis divinæ detur ex parte prædestinati aliqua ratio, hoc est, utrum Deus homines, quos prædestinavit ad vitam æternam, prædestinavit ex mero beneplacito, an ex prævisione alicujus boni operis, aut boni usus liberi arbitrii, sive tanquam meriti de condigno, sive tanquam meriti de congruo, sive tanquam meriti conditionis sine qua non. Ad hanc autem quæstionem respondemus, prædestinationis divinæ nullam planè rationem assignari posse ex parte prædestinatorum. Hanc assertionem, quam esse de fide contendimus, sequentibus Paragraphis ostendemus.

S. I.

Prædestinationis divinæ nullam dari rationem ex parte prædestinati, probatur ex Scriptura.

1. Apostolus Ephes. c. 1. sic loquitur: *Elegit nos in ipso (Christo) ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati in conspectu ejus.* Non dicit Apostolus, Elegit nos in nobis, seu propter merita nostra; sed in ipso, seu propter merita Christi. Non dicit, Elegit nos, quia eramus, aut futuri eramus sancti; sed ut essemus sancti, non solum habitualiter per gratiam sanctificantem, sed etiam sanctitate actuali per bonum liberi arbitrii, gratia adjuti, utrum. Pergit Apostolus: *Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum*

Christum in ipsum secundum propositum voluntatis sue in laudem gloriæ gratia sue, in qua gratificavit nos in dilecto filio suo... in quo etiam nos sorte vocati sumus, prædestinati secundum propositum ejus, qui operatur omnia secundum consilium voluntatis sue. Decente igitur Apostolo Deus prædestinavit nos per merita Christi, ad procurandam ejus gloriam, prædestinavit, inquam, non propter bonum aliquem nostri arbitrii usum prævisum, sed secundum propositum voluntatis sue; hoc est, ex mero suo beneplacito ad commendandam gratiam suam, hoc est, gratuitam suam erga nos benevolentiam, in qua nos gratificavit in dilecto filio suo, hoc est, qua nos gratuito profectus est propter dilectum filium suum, in quo nos sorte vocati sumus, hoc est, propter quem nos planè sortiti sumus, quantum est ex parte nostra, vocati sumus ea vocatione, quæ electorum propria est; & vocati sumus, quia prædestinati eramus, non propter merita nostra, sed ex mero beneplacito illius, qui operatur omnia secundum consilium voluntatis sue, & nullis nostris bonis meritis provocatus præparavit nobis auxilia congrua, ut simus in laudem gloriæ ejus, hoc est, ut propter tantum, & tam gratuitum beneficium, ejus potentia, sapientia & bonitas extollantur ab hominibus & Angelis.

2. Idem Apostolus Rom. c. 9. ex hominibus alios prædestinatos, alios verò negativè reprobatos esse ante absolutam prævisionem cujuscumque meriti vel demeriti personalis, probat exemplo Jacob & Esau. *Cum enim nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent, aut mali, ut secundum electionem propositum Dei maneret, non ex operibus, sed ex vocante dictum est: Quia major serviet minori: sicut scriptum est: Jacob dilexi, Esau autem odio habui.* Tum in hac agendi ratione nihil iniquitatis esse, ostendit ex eo, quod Deus totum genus humanum in Adamo vitiatum potuerit absque ullius injuria rejicere, & in perditione derelinquere, nullusque proinde ab hac massa, per Adami peccatum corrupta, per prædestinationem liberari, nisi ex pura misericordia potuerit. Unde cum Deo liberrimum sit, ex pluribus in eadem damnatione versantibus, quorum vult misereri, & quorum non vult non misereri, ipsi liberrimum est ex hominibus aliorum misereri, eos prædestinando, aliorum non misereri, eos negativè reprobando, absque eo quod idcirco ullam injustitiæ notam possit incurrere. *Quid ergo dicemus?* inquit Apostolus. *Numquid iniquitas apud Deum? Absit. Moyses enim dicit: Miserebor, cujus misereor, & misericordiam præstabo, cujus miserebor.* Igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. Ergo cujus vult miserebor, & quem vult indurat... Numquid dicit figmentum ei, qui se finxit: *Quid me fecisti sic? an non habet potestatem figulus lutum ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam?* Vides Apostolum totum negotium prædestinationis & negativæ reprobationis hominum manifestè attribuentem soli beneplacito Dei, pro suo jure, quorum vult, miserentis, & quorum non vult, non miserentis; & ita pro suo jure aliquos, quia vult, liberantis; reliquos, quia non vult, non liberantis.

3. Idem Apostolus, postquam retulit hæc Dei ad Eliam verba: *Reliqui mihi septem millia virorum, qui non curvaverunt genua ante Baal,* sic prosequitur: *Sic ergo & in hoc tempore reliquia secundum electionem gratia salva facte sunt. Si autem gratia, jam non ex operibus: alioquin gratia jam non est gratia.* Sicut tempore Eliæ, inquit Apostolus, pauci illi Israelitæ, qui non curvaverunt genua ante Baal, fideles permanserunt, non quia relictæ fuerunt Deo, sed quia Deus ipse eos sibi reliquit, hoc est, quia Deus eos gratuito elegerat, eosque secundum suam illam gratiam electionem vocaverat, quomodo illis aptum erat, ut fideles essent, & in fidelitate perseverarent: ita nunc pauci Judæi, qui credentes in Christum salvantur, salvantur secundum electionem gratiæ, hoc est, quia gratuito electi sunt, cæteris negativè rejectis, & ideo in voluntaria obsecratione derelictis; proindeque salvantur secundum electionem factam independentem ab omni

ope-

opere bono, seu ab omni bono arbitrii usu absolute prævisio: alioquin hæc electio simul esset & non esset electio gratiæ, simul esset gratuita & non gratuita. Unde sic subsumo. Per hanc electionem gratuitam, pro qua manifestè pugnat Apostolus, ad minimum intelligi debet gratuita præparatio mediorum efficacium, & eum salute connexorum; gratuitum propositum dirigendi in salutem per media efficaciam, & cum salute connexa. Ergo per hanc electionem gratuitam, pro qua manifestè pugnat Apostolus, intelligi debet ad minimum gratuita prædestinatio, ad quam qui inter Judæos tempore Pauli pertinebant, per fidem Christi salvi facti sunt; qui non pertinebant, in cæcitate sua perierunt; ad quam similiter qui nunc ex hominibus pertinent, credunt, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverantes, salvantur; qui verò non pertinent, ob malam suam voluntatem damnantur.

4. Denique, idem Apostolus ad Timoth. cap. 1. loquens de prædestinatis, sic ait: *Nos liberavit, & vocavit vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum & gratiam, quæ data est nobis in Christo Jesu ante tempora secularia.* Ubi notandum est Apostolum, 1. loqui non de quocumque vocatione; nam etiam reprobi vocantur, & tamen non liberantur; sed de vocatione illa, quæ est secundum propositum, hoc est, de vocatione, qua qui vocantur, justificantur, & justificati glorificantur, juxta illud ejusdem Apostoli Rom. c. 8. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, iis qui secundum propositum vocati sancti.* Nam... quos prædestinavit, hos & vocavit; & quos vocavit, hos & justificavit: quos autem justificavit, illos & glorificavit. Loquitur ergo Apostolus de vocatione illa, vel potius de collectione vocationum illarum, quibus electi ita vocantur, quomodo illis congruit, ut credendo, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverando, liberentur. 2. Nomine gratiæ hic non intelligere donum aliquod creatum, collatum in tempore; sed gratuitum affectum, gratuitam benevolentiam, vi cuius, intuitu meritorum Christi absolute prævisorum, efficaciter statuit liberare, quos re ipsa liberat, vocando scilicet illos, quomodo illis aptum est ut credant, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverent. Ex his autem argumentor sic. 1. Prædestinatio est propositum liberandi, propositum vocandi vocatione illa sancta, quæ cum perseverantia finali connexa est; propositum conferendi in tempore beneficia illa, quibus certissime liberantur, quicumque liberantur. Atqui propositum illud, ex Apostolo, est purè gratuitum, & planè independens à prævisione cujuscunque operis boni: est enim grãtia illa, vel saltem effectus illius gratiæ, quæ electis data est in Christo Jesu ante tempora secularia; hoc est, specialis illa benevolentia, vel saltem effectus specialis illius benevolentia, qua Deus, eos qui salvantur, ab æterno persecutus est, non propter aliqua eorum merita futura, sed purè propter merita Christi absolute prævisa, ad ostendendam bonitatem suam, & gloriam ipsius Christi procurandam. Ergo ex Apostolo, prædestinatio est purè gratuita, utpotè saltem effectus specialis illius benevolentia, &c.

Obj. 1. Apostolus Rom. c. 8. dicit: *Quos præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filii sui.* Ergo ex Apostolo prædestinatio divina supponit præscientiam divinam, bonorum scilicet operum, quibus conformes simus Christo. R. neg. conseq. Nam sic loquitur Apostolus, vel quia prædestinatio est præscientia per divinam propositum certis hominibus, ut causa directiva salutis eorum, applicata, quæ certa & infallibilis notitia est horum specie & numero mediorum, quibus eum, si illa accipiant, ad finem vitæ æternæ certò & infallibiliter perventuri sint; & tunc verborum Apostoli sensus est, quos prædestinavit, non ad quilibet, sed ad specialem quandam cum Christo conformitatem prædestinavit: vel quia nomine præscientia intelligit scientiam approbationis, hoc est, scientiam certorum hominum, ut aliquando exiturorum, conjunctam cum specialis erga illos affectu, vi cuius illos præ cæteris elegit, illique in mente sua ab æterno disposuit, & præpa-

ravit media efficaciam, quibus illos in tempore dirigit ad salutem æternam certò & infallibiliter; & tunc verborum Apostoli sensus est, quos prædilexit, quos elegit, quos voluit, gratuito scilicet & misericorditer, hos & prædestinavit, &c. Porro hoc duplici modo interpretari possumus eundem Apostolum, cum ead. epist. c. 11. ait: *Non repulit Deus plebem suam, quam præscivit.* Hoc est igitur, Deus in tempore congruè vocavit Israelitas, quos prædestinavit, vel quos specialiter dilexit, & elegit in æternitate; quæ duæ interpretationes in unam coeunt: quos enim Deus specialiter dilexit & elegit in æternitate, eos in æternitate prædestinavit. Unde S. August. lib. de bono persever. c. 18. in hæc verba, *Non repulit Deus, &c.* sic habet: *Hoc, quod ait, præscivit, non rectè intelligitur, nisi prædestinavit, quod circumstantia ipsius locutionis offendit: loquebatur enim de reliquiis Judæorum, quæ salvæ factæ sunt, pereuntibus cæcitis.*

Obj. 2. Apostolus 2. ad Timoth. c. 2. sic loquitur: *In magna domo non solum sunt vasa aurea & argentea, sed & lignea & fictilia: & quedam quidem in honorem, quedam autem in contumeliam. Si quis ergo emundaverit se ab istis, erit vas in honorem, sanctificatum & utile Domino, ad omne opus bonum paratum.* Ergo ab unoquoque nostrum pendet, ut fiat vas in honorem, vel non fiat, & ita ab unoquoque nostrum pendet, ut sit vel non sit de numero prædestinatorum. Ergo prædestinatio est in nostra potestate, proindeque supponit bonum liberi arbitrii ulum in præscientia. Ergo prædestinatio non est gratuita. Ad solutionem,

Nota. Apostolus hic contra Himenæum & Philetum hæreticos loquens, dicit, 1. ab illis quorundam fidem esse subversam. 2. Timendum non esse ne fideles omnes pervertant, quia *firmum fundamentum Dei stat*, in electis scilicet fidelibus, qui proinde certò & infallibiliter in fide, sicut & in vera pietate, perseveraturi sunt. 3. Hujus firmi fundamenti bina esse signacula, unum ex parte Dei, divinam scilicet prædestinationem, vel librum vitæ, hoc est, notitiam, qua Deus firmiter retinet, quos ad fidem, & in fide perseverantiam prædestinavit; alterum ex parte nostra, nempe fugam iniquitatis: qui enim iniquitatem constanter fugit, & morum innocentiam constanter sectatur, nunquam in hæresim incidit. *Firmum fundamentum Dei stat*, inquit Apostolus, *habens signaculum hoc: cognovit Dominus, qui sunt ejus, & discedat ab iniquitate omnis, qui nominat nomen Domini.* 4. Mirum videri non debere, si nonnulli, suadentibus Himenæo & Philetro, à fide defecerint, quia sicut in magna domo non solum sunt vasa aurea & argentea, quæ frangi non possunt, & ad honestos usus destinantur, sed etiam lignea & fictilia, quæ possunt frangi, & destinantur ad usus inglorios; ita in Ecclesia quæ est domus Dei, inter fideles alii fide cæteri que virtutibus nobiles, in proposito firmi & constantes, ab hæreticis seduci non possunt; alii verò in fide & charitate fragiles & infirmi, possunt seduci, & seducuntur à novatoribus. Omnes quidem sunt veluti vasa Dei, quia omnes usibus ejus inserviunt; sed primi vasa misericordiæ, quippe quæ Deus misericorditer præparavit in gloriam; secundi verò vasa iræ, quibus debitam peccatis eorum præparavit pœnam: primi vasa in honorem, quia in fide & charitate perseverantes assumuntur ad usum honorificum, utpotè honorem gloriæ consecuturi; secundi vasa in contumeliam, utpotè suppliciis æternis addicendi. 5. Denique, eos omnes, qui prophanas hæreticorum novitates devitarint, & ab eorum vitiis se puros præstiterint, idque perseveranter fecerint, fore vasa in honorem, & cælestis gloriæ coronam consecuturos, sicque in cælesti patria ad usus honorificos assumendos esse. Quod verissimum est. Sed quid inde contra gratuitam prædestinationem? Sed

Nota iterum. Electus quilibet fit vas in honorem duobus modis: nam 1. Fit vas in honorem per prædestinationem in æternitate. 2. Fit vas in honorem per executionem prædestinationis in tempore. Primo modo fit vas in honorem, quatenus Deus in æternitate sua præparat illi media, cum ejus salute certò & infallibiliter connexa. Fit vas in honorem secundo modo, quatenus Deus media illa, ab æterno præparata, exequitur in

tem.

tempore, & ipse Deo media illa exequenti cooperatur, bonum faciendo, & malum vitando: ita ut in statu gratiae, Deo procurante, moriens, salutem aeternam re ipsa consequatur, & quidem velut mercedem bonorum operum, quae, Deo ipsum praevienienti & adjuvanti per auxilium gratiae suae liberè cooperans, exercuit. Unde hoc secundo modo non fit, nec est vas in honorem, nisi dependenter à libera arbitrii sui cooperatione; & ita in ejus potestate situm est, ut fiat vel non fiat, ut sit vel non sit vas in honorem hoc secundo modo; sic tamen ut summa certitudine & infallibilitate futurus sit propter summam praedestinationis certitudinem & infallibilitatem. Hoc autem nullatenus praedicitur gratitae praedestinationi. Nam electus fit & est vas in honorem primo modo independentem ab omni libera arbitrii sui cooperatione absolutè praevisa, & ita in electi potestate situm non est, ut fiat vel non fiat, ut sit vel non sit vas in honorem hoc primo modo, sed pender à mero beneplacito Dei, qui, quibus vult, misericorditer preparat media cum eorum salute connexa, quibus non vult, iustissimè non preparat, ut manifestè docet Apostolus locis à nobis laudatis, & aliis similibus. Loco igitur in objectione laudato loquitur Apostolus de secundo modo, quo quis fit vas in honorem, non de primo, & consequenter non de modo, quo quis fit vas in honorem in praedestinatione, sed de modo, quo quis fit vas in honorem in executione praedestinationis. Secundum Apostolum, executio praedestinationis includit liberam arbitrii nostri cooperationem, & ita est aliquo modo in potestate nostra; praedestinatio verò antecedit omnem liberam arbitrii nostri cooperationem etiam futuram, & ita est in solius Dei potestate. Ratio pro utroque est ex eodem Apostolo; quia Deus non aliud ex parte nostra praesciens absolutè, quàm originale peccatum, quos misericorditer vult, in aeternitate sua efficaciter proponit per talia media in salutem aeternam transmittere in tempore, non per se solum, sed per se, & illos auxiliis gratiae liberè cooperantes, & in fide, quae per dilectionem operatur, liberè perseverantes usque in finem ipsis misericorditer constitutum. Ex his, R. ad obj. 1. conf. verum esse, si loquitur de secundo modo, quo electus fit vas in honorem; falsum verò, si loquitur de primo, Unde neg. alias omnes consequentias,

§. II.

Praedestinationis divinae nullam dari rationem ex parte praedestinati, probatur ex S. Augustino.

Lib. de praed. Sanct. in quo totus est in probanda gratuitate praedestinationis, hanc gratuitatem probat ex his Apostoli verbis, *Quod querebat Israel, hoc non est consecutus, &c.* c. 6. ubi sic loquitur: *Cum aliis prepararetur, aliis non prepararetur voluntas à Domino, discernendum est utique quid veniat de misericordia ejus, quid de iudicio. Quod querebat Israel, ait Apostolus Rom. 11. hoc non est consecutus, electio autem consecuta est: ceteri verò excacati sunt...* Ecce misericordia & iudicium: misericordia in electione, quae consecuta est iustitiam Dei: iudicium verò in ceteros, qui excacati sunt... Electio quippe ista gratia est, non utique meritum. Superius enim dixerat: Sic ergo & in hoc tempore reliquiae per electionem gratiae saluae factae sunt... Gratis ergo consecuta est, quod consecuta est electio: non praecessit eorum aliquid, quod priores darent, & retribueretur illis: pro nihilo enim salvos fecit eos. Ceteris autem, qui excacati sunt, in retributione factum est. Universe via Domini misericordia & veritas. Investigabiles sunt autem via ejus. Investigabiles igitur sunt & misericordia, quae gratis liberat, & veritas, quae iuste iudicat.

Igitur ex S. Doctore, quod aliquibus prepararetur voluntas à Domino, venit de misericordia ejus, hoc est, quod aliqui ad fidem congruè vocentur, & quidem ea vocatione, quae cum eorum salute connexa est, & est electorum propria, soli divinae misericordiae attribuentium est: ut enim sic vocarentur, non praecessit eorum aliquid, quod priores darent, & retribueretur illis. Sed gratis & pro nihilo sic vocantur in tempore, quia Deus eos sic vocare in tempore, gratis & pro nihilo proposuit

in aeternitate. Quod probat exemplo paucorum illorum Israelitarum, qui Christi fidem amplexi erant tempore Apostoli, & quos sciebat Apostolus, aut saltem piè supponebat esse de numero salvandorum: crediderunt enim ea fide, quae per charitatem operatura erat usque in finem, quia vocati fuerunt, quomodo illis congruebat, & sic vocati fuerunt in tempore, quia ut sic vocarentur, praeter ceteris, qui credere noluerunt, electi fuerant in aeternitate, & quidem electione, quae gratiae fuit, non meritum, ut manifestè evincitur ex verbis Apostoli.

2. Eandem praedestinationis gratuitatem ex Apostolo Ephes. 1. *Elegit nos in ipso, &c.* probat S. Doctore c. 18. ubi verbis Apostoli accuratissime ponderatis, sic concludit: *Cernitis, proculdubio cernitis, quanta manifestatione Apostolici eloquii defendatur haec gratia, contra quam merita extolluntur humana, tanquam homo aliquid prior det, ut retribuat ei. Elegit ergo nos Deus in Christo ante mundi constitutionem, praedestinans nos in adoptionem filiorum, non quia per nos sancti & immaculati futuri eramus, sed elegit, praedestinavitque ut essemus. Fecit autem hoc secundum placitum voluntatis suae, ut nemo de sua, sed de illius erga se voluntate gloriaretur: fecit hoc secundum divitias gratiae suae, secundum bonam voluntatem suam, quam proposuit in dilecto Filio suo, in quo sortem consecuti sumus, praedestinati secundum propositum non nostrum, sed ejus, qui universa operatur, usque adeo ut ipse in nobis operetur & velle. Operatur autem secundum consilium voluntatis suae, ut simus in laudem gloriae ejus. Hinc est autem quod clamamus, ut nemo gloriatur in homine, ac per hoc nec in se ipso: sed qui gloriatur, in Domino gloriatur, ut simus in laudem gloriae ejus. Ipse quippe operatur secundum propositum suum, ut simus in laudem gloriae ejus, utique sancti & immaculati, propter quod nos vocavit, praedestinans ante mundi constitutionem. Ex hoc proposito ejus est illa electorum propria vocatio, quibus omnia cooperantur in bonum: quia secundum propositum vocati sunt sancti, & sine poenitentia sunt dona & vocatio Dei.*

Igitur ex S. Doctore, eos, qui re ipsa salvantur, Deus elegit in Christo ante mundi constitutionem, praedestinans eos in adoptionem filiorum, non quia futuri erant, sed ut essent sancti & immaculati in conspectu ejus: elegit & praedestinavit eos secundum placitum voluntatis suae, secundum divitias gratiae suae, secundum bonam voluntatem suam, quae, propter Christum, proposuit eos in vitam aeternam per media efficacia certè & infallibiliter dirigere, propter propositum, non eorum, sed suum, quo gratis & misericorditer preparavit eis ab aeterno media cum eorum salute certè & infallibiliter connexa, & vi cuius, qui fuerunt gratis electi & praedestinati in aeternitate, gratis vocantur in tempore ea prima vocatione, quae idcirco ab Apostolo dicitur vocatio secundum propositum, quaeque electorum propria est, utpote non modò congrua, sed etiam cum vocatorum salute certè & infallibiliter connexa, quia data est ex absoluta & efficaci voluntate vocatos ad gloriam per media efficacia transmittendi, & haec voluntas nec mutari potest: unde sine poenitentia sunt dona & vocatio Dei; nec potest frustrari: unde diligenter Deum vi illius primae vocationis omnia cooperantur in bonum. Contra hanc itaque eorum omnium, quotquot sunt qui salvantur, gratuitam electionem & praedestinationem aeternam, & temporaneam, quae effectus ejus est, vocationem, immeritò merita extolluntur humana, tanquam homo aliquid prior det, ut retribuat ei. Hinc est, quod cum Apostolo clamamus, ut nemo gloriatur in homine, ac per hoc nec in se ipso: sed qui gloriatur, in Domino gloriatur, qui, quos voluit, gratis & misericorditer praedestinavit, & quos sic praedestinavit in aeternitate, gratis vocavit in tempore, quomodo illis congruebat, ut vocati justificarentur, & iustificati glorificarentur.

3. Gratuitam esse praedestinationem cap. 12. probat exemplo parvulorum ante adultam aetatem cum baptismo morientium. Ubi venit ad parvulos... omnis deficit praecedentium gratiam Dei humanorum assertio meritorum: quia nec illi ullis bonis praecedentibus meritis discer-

discernuntur à cæteris, ut pertineant ad liberatorem hominum... Quis enim audiat (quod tamen respondebant Massilienses) quod dicuntur parvuli pro suis futuris (hoc est futurilibus) meritis in ipsa infantili ætate baptizati exire de hac vita? Idem cap. 15. probat exemplo humanitatis Christi, quæ nullis suis præcedentibus meritis ad unionem hypostaticam assumpta est. Est etiam, inquit, præclarissimum lumen prædestinationis & gratiæ ipse Salvator, ipse mediator Dei & hominum Homo Christus Jesus: qui ut hoc esset, quibus tandem suis vel operum vel fidei præcedentibus meritis natura humana, quæ in illo est, comparavit? Respondeatur, queso, ille homo, ut à verbo Patri coæterno in unitatem persone assumptus, filius Dei unigenitus esset, unde hoc meruerit? quod ejus bonum quaecumque præcessit? quid egit ante, quid credidit, quid petivit, ut ad hanc ineffabilem excellentiam perveniret? ... Sicut ergo prædestinatus est ille unus, ut caput nostrum esset: ita multi prædestinati sumus, ut membra ejus essemus. Idem toto ferme libro probat, ostendendo fidem etiam inchoatam esse donum Dei, non quia credere vel non credere, non est in arbitrio voluntatis humane, sed quia in electis præparatur voluntas à Domino, ut ait S. Doctor c. 3. præparatur, inquam, per internam vocationem, qua electi, nullis suis præcedentibus meritis, ad fidem vocantur, quomodo illis congruit, ut velint credere, & credant. Quisquis igitur, inquit S. Doctor c. 2. hanc damnabilem vult ex omni parte vitare sententiam, nempe gratiam secundum merita nostra dari, veraciter intelligat dictum quod Apostolus ait: Vobis donatum est pro Christo, non solum ut credatis in eum, verum etiam ut patiainini pro eo. Utrumque enim ostendit Dei donum, quia utrumque dixit esse donatum. Nec ait, Ut plenius & perfectius credatis in eum; sed, Ut credatis in eum. Nec se ipsum misericordiam consecutum dixit, ut fidelior, sed ut fidelis esset: quia sciebat non se initium fidei sue priorem dedisse Deo, & retributum sibi ab illo ejus augmentum; sed ab eo se factum fidelem, à quo & Apostolus factus est. Quod argumentum à fide sumptum convincit: cum enim fides sit fundamentum & radix justificationis, proindeque salutis, salutem plane gratuitam esse in sua radice necesse est, si fides donum Dei est, & consequenter auxilia ad credendum necessaria gratuita donata sunt. Unde manifestè sequitur, nihil ex parte prædestinati ex solis arbitrii viribus profectum assignari posse, cujus præscientia Deus motus fuerit ad præparanda electo auxilia, quibus salutem suam inchoaturus est credendo, & per fidem ulteriora impetrando, consummaturus.

4. Hanc prædestinationis gratuitatem alibi defendit, ut lib. de bono persev. c. 8. ubi gratuitam electorum à reprobis discretionem propugnat, ad quam discretionem qui pertinent, credunt, & in fide, quæ per dilectionem operatur, perseverant; qui verò non pertinent, non perseverant. Et c. 7. ubi ait, fidem & perseverantiam usque in finem donari à Deo iis, quos elegit ut essent sancti & immaculati, & prædestinavit in adoptionem filiorum secundum placitum voluntatis suæ. Et lib. de corr. & grat. c. 7. ubi hæc habet: Quicumque ab illa originali damnatione ista divina gratiæ largitate discreti sunt, non est dubium quod & procuratur iis audiendum Evangelium; & cum audiunt, credunt, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverant... Hæc enim omnia operatur in eis, qui vasa misericordiæ operatus est eos, qui & elegit eos in Filio suo ante constitutionem mundi, per electionem gratiæ... Non enim sic sunt vocati, ut non essent electi: ... sed quoniam secundum propositum vocati sunt, profectio electi suæ per electionem, ut dictum est, gratiæ, non præcedentibus meritorum suorum (in præscientia) quia gratia illis est omne meritum (hoc est, principium omnis meriti.) De talibus dicit Apostolus: Scimus quoniam diligenter Deum omnia cooperantur in bonum, his qui secundum propositum vocati sunt... propositum autem non suum, sed Dei. Et lib. 2. contra duas epist. Pelag. c. 7. ubi homini Pelagiano de semetipso & de suo proprio bono glorianti, atque se à vasis iræ & massæ perditionis per fidem suam, per propositum suum, per

suum meritum discerni jactanti, opponit verba Apostoli: Quis te discernit? Quid habes, quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis? Ex quibus sic concludit: Ergo ille discernit (in æternitate) qui unde discernaris (in tempore) impertit penam debitam removendo, indebitam gratiam largiendo... ille discernit, qui de nondum natis, neque qui aliquid egerant boni aut mali, ut secundum electionem propositum ejus maneret, non ex operibus, sed ex ipso vocante dicit: Major serviet minori... Electione quippe dixit, ubi Deus non ab alio factum, quod eligat, invenit, sed quod inveniat, ipse facit. Hæc porro de gratuita prædestinatione Augustini doctrina graviter offensi sunt Massilienses Presbyteri, ut refert Prosper in sua ad Augustin. epistola. Hæc ipsorum, inquit, definitio ac confessio est, hoc propositum vocationis Dei, quo vel ante mundi initium, vel in ipsa conditione generis humani, eligendorum & rejiciendorum dicitur facta discretio, ut secundum quod placuit Creatori, alii vasa honoris, alii vasa contumeliæ sint creati, & lapsis curam resurgendi adimere, &c. quæ Massiliensium querimoniarum S. Doctori occasio fuerunt libros de præd. sanct. & bono persev. scribendi, quibus gratuita prædestinationis dogma luculenter probat, & adversariorum errores ac querelas comprimit.

Obj. 1. S. Augustinus serm. 7. de verbis Domini in hæc verba, Reliqui mihi septem millia virorum, qui non curvaverunt genu ante Baal, citata ab Apostolo Rom. 11. hæc habet: Quid est, Reliqui mihi: ego illos elegi, quia vidi mentes eorum de me presumptas, non de se, nec de Baal. Resp. S. Augustinus hunc textum interpretatur de electione remuneratoria, & in ordine executionis, quæ interpretatio violenta est, & contra mentem Apostoli, quod agnovit S. Doctor lib. de bono persev. c. 18. ubi ait textum illum ab Apostolo citatum esse, ut ostenderet Dei gratia fuisse relictas reliquias, non meritis operum eorum; & ad hoc ostendendum rectè citatum esse, quia Deus loco illo, non ait, Relicta sunt mihi: aut, Reliquerunt se mihi: sed, Reliqui mihi: quo modo loquendi aperte significatur, septem illa millia virorum gratuita electione servata esse. Illud igitur, Reliqui mihi, de gratuita electione intelligendum esse agnovit S. Augustinus. Hæc autem gratuita electio est saltem gratuita prædestinatio.

Dices. S. Augustinus lib. 83. qq. q. 68. ita loquitur: Cujus vult, miseretur, & quem vult, obdurat: sed hæc voluntas Dei injusta esse non potest: venit enim de occultissimis meritis. Ergo ex S. Doctore prædestinatio supponit aliqua bona merita; sicut negativa reprobatio supponit aliqua mala merita. R. S. Doctorem hic non loqui de mediis efficacibus & cum salute connexis, quæ aliis præparantur, qui idcirco electi dicuntur; aliis verò non præparantur, qui idcirco dicuntur reprobi, seu reprobati; sed de justificatione & obduratione peccatorum, quæ causas habent ex parte ipsorum peccatorum, quamvis occultissimas: sic enim profectur S. Doctor: Præcedit ergo aliquid in peccatoribus, quo digni efficiantur justificatione; & item præcedit in aliis peccatoribus, quo digni sint obtusione. Præterea, perperam hanc verborum Apostoli interpretationem à S. August. factam questione citata, nobis obijciunt adversarii: cum S. Augustinus, senior & doctior factus, verba illa in libris suis contra Pelagianos & Semipelagianos editis, de gratuita prædestinatione constanter interpretetur.

Dices. S. Augustinus serm. 233. de tempore sic ait: Multi scire volunt, quare illum vocat ad se Dominus, & illum non vocat: uni subvenit, & uni non: hunc dignum habet, & illum indignum... Audi homo, hunc dignum habet probonibus operibus suis, illum habet indignum pro operibus suis malis. Resp. hunc locum non favere adversariis, sed obesse: nam duabus prioribus questionibus, quæ ad ordinem intentionis, & prædestinationis mysterium pertinent, silentio prætermittis, ad solam tertiam, quæ pertinet ad ordinem executionis, respondet, Deum hos habere dignos gloria propter bona opera sua, illos verò habere indignos propter mala sua opera. Nimirum tunc Augustinus concionans dicebat ad populum id, quod audientes ad bonorum operum exercitium excitare poterat, & prudenter reticebat id, quod poterat terrere, præ-

praesertim cum tunc non essent gratuita praedestinationis adversarii, quos refutari necesse esset. Sed audiamus S. Doctorem ad duas priores quaestiones respondentem, cum Pelagianis & Semipelagianis gratuitam praedestinationem impugnantibus, respondendi necessitas urgeret: *Cur istum potius, inquit lib. de praed. Sanct. c. 9. quam illum liberet, inscrutabilia sunt iudicia eius, & investigabiles viae eius. Et lib. de bono persev. c. 11. Investigabilis est misericordia, qua, cuius vult, miseretur, nullis eius praecedentibus meritis: & investigabilis veritas, qua, quem vult, obdurat, eius quidem praecedentibus meritis, sed cum eo, cuius miseretur, plerumque communibus.... Cur illis potius quam illis detur (gratia) quis cognoscit sensum Domini? quis inscrutabilia scrutari valeat? quis investigabilia vestigare? Et cap. sequenti: Hominibus dat (gratiam) quibus vult, quoniam misericors est; quod & si non det, iustus est: & non dat, quibus non vult, ut notas faciat divitias gloriae suae in vasa misericordiae. Dando enim quibusdam quod non merentur, profecto gratiam, & per hoc veram suam gratiam esse voluit. Non omnibus dando, quid omnes mererentur, ostendit.*

Obj. 2. Saltem haec de gratuita praedestinatione doctrina repugnat Patribus omnibus Augustino antiquioribus, ut testatur Prosper in sua ad Augustinum epistola. Retractatis, inquit, priorum de hac re opinionibus, penè omnium par invenitur & una sententia, qua propositum & praedestinationem Dei secundum praescientiam receperunt: ut ob hoc Deus alios vasa honoris, alios contumelia fecerit, quia finem uniuscuiusque praeviderit, & sub ipso gratia adiutorio in qua futurus esset voluntate & actione praescierit. Quod confirmatur aliquorum Patrum, qui ante Augustinum scripserunt, inductione. Nam S. Irenaeus lib. 4. contra haer. c. 48. sic ait: Quotquot sunt non credituri, Deus, cum sit omnium praecognitor, tradidit eos insideliis eorum, & avertit faciem ab huiusmodi, relinquens eos in tenebris quas sibi elegerunt. S. Chrysostom. hom. 31. in Matth. dicit illum à Christo vocatum fuisse, quando Christus vidit illum vocationi consenturum esse; & in Commentario ad cap. 9. epist. ad Rom. de eodem Matthaeo loquens, ait: Qui arcana novit, quique cogitationis aptitudinem probare potest, is & in ceno margaritam jacentem novit; omisissique aliis, admiratus huius pulchritudinem, illum elegit, voluntatisque nobilitati suam cum adiunxisset gratiam, probatum illum esse pronuntiavit. S. Ambrosius lib. 5. de fide c. 3. haec habet: Deus personarum acceptor non est. Unde & Apostolus ait: Quos praescivit, hos & praedestinavit, quia non ante praedestinavit, quam praesciret, sed quorum merita praescivit, eorum premia praedestinavit. Denique S. Hieronymus lib. 1. in epist. ad Gal. in haec verba, Cum placuit ei, qui me segregavit ex utero, &c. sic loquitur: Ex praescientia evenit, ut quem scis justum futurum, prius diligat, quam oriatur ex utero. Ergo doctrina S. Augustini de gratuita praedestinatione repugnabat communi Ecclesiasticorum Scriptorum sensui, & consequenter communi Ecclesiae sensui, & Traditioni, Ergo vel eatenus erraverat Ecclesia circa praedestinationem, vel ipse Augustinus errabat. Primum dici non potest. Ergo, &c.

R. 1. Patres illos, qui ante S. Augustinum scripserunt, cum nondum exorta esset Pelagiana haeresis, nunquam in hac praedestinationis materia ex professo & accurate versatos esse, sed eam obiter tantum attigisse. Ita respondet ipse Augustinus lib. de praed. sanct. c. 14. Quid opus est, inquit, ut eorum scrutemur opuscula, qui priusquam ista haeresis oriretur, non habuerunt necessitatem in hac difficili ad solvendum quaestione versari quod proculdubio facerent, si respondere talibus cogerentur. Unde factum est, ut de gratia Dei (& consequenter de praedestinatione, quae est preparatio gratiae) quid sentirent, breviter quibusdam scriptorum suorum locis & transeunter attingerent.

R. 2. Patres illos, saltem plerosque, cum propositum & praedestinationem secundum praescientiam acceperunt, ubi de electorum vocatione acceperunt, intelligi posse nomine praescientiae, ipsam mediorum cum

salute connexorum gratuitam praeparationem significasse, & ita nobiscum sensisse, propositum & praedestinationem divinam non esse, nisi gratuitam beneficiorum, quibus certissime liberantur, quicumque liberantur, dispositionem in mente divina ab aeterno factam. Sic respondet ipse Augustinus lib. de bono persev. cap. 18. Nullus igitur, inquit, qui haec intelligit, negare vel dubitare permittitur, ubi ait Apostolus: Non repulit Deus plebem suam, quam praescivit, praedestinationem significare voluisse. Praescivit enim reliquias, quas secundum electionem gratiae fuerat ipse factururus: hoc est ergo, praedestinavit. Sine dubio enim praescivit, si praedestinavit: sed praedestinasse, est hoc praescisse (hoc est, praemeditatum esse) quod fuerat ipse factururus. Quid ergo nos prohibet, quando apud aliquos verbi Dei tractatores legimus Dei praescientiam, & agitur de vocatione electorum, eandem praedestinationem intelligere? Magis autem fortasse voluerunt hoc verbo in ea re uti, quod & facilius intelligitur, & non repugnat, imò & congruit veritati, quae de praedestinatione gratiae praedicatur.

R. 3. Probatos quoque Patres, qui ante Augustinum scripserunt, gratuitam praedestinationem, qualem defendimus, admisisse. Quod probatur hoc argumento, quod suggerit S. Augustinus lib. de bono persev. c. 19. Agnoverunt fidem, etiam initialem, & omnia alia opera salutaria cum finali perseverantia esse dona Dei. Ergo agnoverunt Deum ab aeterno praescivisse, quibus haec omnia donaturus erat. Non enim ignorare poterant, quod non solum docti, sed etiam indocti confitentur, nempe Deum nihil dare in tempore, quod se daturum non praesciverit in aeternitate. Atqui haec praescientia est gratuita illa praedestinatio, quam defendimus. Ergo &c. Antecedens probat S. Augustinus loco citato, 1. de S. Cypriano, ex eo quod dicit, In nullo gloriantur, quando nostrum nihil sit; & commonet orandum esse pro inimicis fidei Christianae, monstratque pro perseverantia usque in finem Ecclesiam Christi orare. 2. De S. Ambrosio, ex eo quod ait, non esse in potestate nostra cor nostrum & nostras cogitationes; Christum, ut id quod bonum est, nobis quoque videri bonum possit, operari; quem miseratur, vocare; à Deo preparari voluntatem hominum; ut Deus honorificetur à Sancto, Dei gratiam esse; Deum quos dignatur, vocare, & quem vult, religiosum facere. 3. De S. Gregorio Nazian. ex eo quod ad veram fidei confessionem adhortans, eos, quos adhortatur, affatur sic: Qui dedit, quod primum est, dabit & quod secundum. Qui dedit credere, dabit & confiteri. His Chrysostomum addimus hom. 12. in 1. ad Cor. ubi in haec verba, Quis re discernit ita loquitur: Igitur quod accepisti habes, neque hoc tantum, aut illud, sed quidquid habes. Non enim merita tua haec sunt, sed dona Dei. Ex antecedente autem sic probato, cetera omnia sequuntur. Audiamus S. Augustinum loco citato: Haec utique (actus scilicet salutares & perseverantiam usque in finem) gratiae Dei tribuunt. Dei munera agnoscunt, ab ipso nobis, non à nobis esse testantur. Numquid autem qui quodam dicturus est, ita confessos istam Dei gratiam, ut auderent negare eius praescientiam, quam non solum docti, sed indocti etiam confitentur? Porro si haec ita Deum noverant dare, ut non ignorarent eum daturum se esse praescisse, & quibus daturus esset, non potuisse nescire; proculdubio noverant praedestinationem, quam per Apostolos praedicatam, contra novos haereticos operasius diligentiusque defendimus.

Declaratur amplius hoc S. Doctores ratiocinium. Probati Patres, Augustino antiquiores, agnoverunt fidem, & in fide, quae per dilectionem operatur, perseverantiam usque in finem donari à Deo iis omnibus, qui credunt, & in fide, quae per dilectionem operatur, usque in finem perseverant. Atqui haec à Deo donari, non est aliud, quam à Deo gratis & misericorditer conferri beneficia, seu media efficacia quibuscum, qui ea accipiunt, certissime credunt, & in fide, quae per dilectionem operatur, invictissime perseverant usque in finem. Ergo probati Patres, Augustino antiquiores, agnoverunt à Deo gratis & misericorditer iis omnibus, qui credunt, & in fide, quae per dilectionem operatur, usque

usque in finem perseverant, conferri media efficacia, quibuscum, qui ea accipiunt, certissime credunt, & in fide, quæ per dilectionem operatur, invictissime perseverant usque in finem. Ergo agnoverunt Deum gratis & misericorditer ab æterno pro certis hominibus præordinasse, præmeditatum esse, præparasse media efficacia, quibuscum certissime credituri sunt, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem invictissime perseveraturi: cum nequidem indocti ignorare possint, Deum ea tantum media salutis conferre in tempore, quæ præordinavit & præparavit, & iis tantum talia media conferre in tempore, pro quibus ea præordinavit & præparavit in sua æternitate. Ergo agnoverunt gratitatem prædestinationem, quam contra Pelagianos & Semipelagianos defendit S. Augustinus, & nos cum illo defendimus. Quod valde confirmatur ex eo, quod gratuita prædestinationis fides & sententia semper fuerit in Ecclesia, ut infra ostenderetur.

R. 4. In particulari ad verba Prosperi, ex illis tantum colligi Scriptores Ecclesiasticos, ætate superiores Augustino, non esse diserte & expresse locutos, nisi de hominum electione remuneratoria, & reprobatione positiva, quæ pertinent ad ordinem executionis, & quorum prima bonorum operum & finalis perseverantia, secunda verò malorum operum & impenitentia finalis absolutam prævisionem præsupponit: non enim Deus ab æterno decrevit dare electis gloriam ut mercedem & præmium, nisi quia ratione prius ab æterno prævidit eorum bona opera & finalem perseverantiam. Similiter non decrevit reprobos suppliciis æternis addicere, nisi quia ratione prius eorum mala merita & impenitentiam finalem absolute præcivit. Illos autem Scriptores de electione remuneratoria & reprobatione positiva tantum diserte locutos esse sine præiudicio prædestinationis & reprobationis negative, satis constat etiam ex ipso Prosperi, cum ait, illos docuisse Deum alios vasa honoris, alios verò vasa contumelia fecisse, prout præcivit unicuique finem, & in qua futurus esset voluntate & actione sub adiutorio gratiæ: ex hoc enim manifestum est, illos agnovisse necessitatem gratiæ ad opera salutaria, & finalem perseverantiam, proindeque illos agnovisse Deum opera salutaria & finalem perseverantiam donare iis, qui usque in finem perseverant in bona voluntate & actione; sive, quod idem est, eos tantum usque in finem in bona voluntate & actione perseverare, quibus hoc donat Deus, eos adiuvando, quomodo illis aptum est, ut in bona voluntate & actione usque in finem perseverent. Hoc autem agnoscendo, non potuerunt simul non agnoscere Deum iis, qui re ipsa usque in finem perseverant in bona voluntate & actione, & non aliis, ab æterno gratis præparasse ea beneficia, quibuscum in bona voluntate & actione usque in finem erant perseveraturi. Quod est, ab æterno alios gratis prædestinasse, alios verò negative reprobasse; alios ab æterno vasa honoris, alios verò vasa contumelia, in sensu Apostoli & Augustini, fecisse ante absolutam meritum vel demeritorum quorumcumque personarum prævisionem.

Ad Iræneum R. illum hoc loco non aliud docere, quam Deum iustum esse, & homines non nisi ob peccata punire, eosque, quos in tempore tradit infidelitati eorum, qui credere nolunt, & oblatam sibi repudiant veritatem, ab æterno decrevisse eorum infidelitati tradere; quia cum omnium præcognitor sit, illos non esse credituros præcivit: quare ab æterno faciem avertit ab eis, & eos in tenebris, quas ipsis sibi electuri sunt, relinquere statuit. Quod verissimum est, & dicitur sine præiudicio gratiæ prædestinationis. Hoc enim dicendo S. Iræneus non negat Deum gratis & misericorditer ab æterno præparasse vocationes congruas, & alia media efficacia iis, qui credunt, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverant.

Ad Chrysostomum R. illum non dicere, Christum vocasse Matthæum, quia vidit, sed, quando vidit eum esse consenturum vocationi. Loquitur ergo de execu-

Simonet Theol. Tom. I.

tione prædestinationis, non de ipsa prædestinatione: Matthæus itaque vocatus est in iis circumstantiis, in quibus consenturus erat, & vocationem secuturus, en prædestinationis effectus; vocatus est in iis circumstantiis, potius quam in aliis, in quibus si vocatus esset, vocationem repudiasset, quia Deus ab æterno gratis & misericorditer illi non hanc, sed illam vocationem præparaverat, quia Deus ab æterno gratis & misericorditer proposuerat, illum vocare, quomodo illi aptum fore præciebat, ut sequeretur vocationem, en gratuita prædestinatio, quam non negat, sed supponit Chrysostomus, ut ipse satis innuit, cum dicit, quando, non verò, quia vidit, &c. Nec ignorare potuit, Matthæum vocatum esse sic, & non aliter, hoc tempore, & non alio, &c. ut impleteretur propositum divinæ voluntatis, quo Deus ab æterno decreverat illum vocare sic & non aliter, hoc tempore & non alio, &c. & gratis ac misericorditer decreverat: cum ignorare non potuerit vocationem illam fuisse magnum Dei donum, in æternitate præparatum.

Ad alterum locum R. illam pulchritudinem, nobilitatem voluntatis, & aptitudinem ad Apostolatam, quam Christus in Matthæo, antequam vocaret eum, demiratus est, vel fuisse donum aliquod supernaturale, ac proinde aliquid ei jam collatum vi gratiæ prædestinationis, vel ipsamet prædestinationis gratiam, & ita Christum vocasse Matthæum, non quia vidit in eo dotem aliquam naturalem, sed vel quia vidit in eo elucere supernaturale aliquod Dei donum, jam ei collatum, vel potius quia vidit eum esse ab æterno electum & prædestinatum ad Apostolatam, & ad eximias qualque dotes in Apostolo necessarias, & ipsi sicut & ceteris Apostolis donandas. Cum autem Chrysostomus dicit Matthæum, etiam antequam vocaretur, fuisse margaritam, cujus pulchritudinem Christus admiratus est, non aliter vult illum tunc fuisse margaritam, quam ethnici prædestinati erant oves Christi, quando Christus ipse dicebat Joan. c. 10. *Alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili, & illas oportet me adducere, & vocem meam audient.* Sicut igitur, quando de ethnicis electis dicebat Christus, *Alias oves, &c.* illi non erant oves in re, erant enim in re lupi; sed solum in prædestinatione, hoc est, non erant re ipsa oves, sed solum prædestinati erant, ut essent: ita Matthæus, antequam à Christo vocaretur, erat margarita non in re, erat enim tunc publicanus & peccator; sed in prædestinatione tantum, hoc est, non erat re ipsa margarita, sed solum prædestinatus erat, ut esset. Hoc autem sciens Christus, qui omnia norat, & simul admirans aut eximia gratiæ dona jam in eum collata, aut quod ad eximium quendam sanctitatis gradum esset prædestinatus, sicut & ad Apostolatam; ut hanc exequeretur prædestinationem, eum vocavit eo modo, quo sciebat eum esse vocandum, ut vocationi non reluctaretur.

Ad Ambrosium R. illum hic loqui de electione ad gloriam, quæ pertinet ad ordinem executionis, & quæ proinde remuneratoria est, & est ad gloriam ut mercedem & præmium, supponitque absolutam meritum & finalis perseverantiæ prævisionem. Paret non solum ex iis, quæ superius de illo dicta sunt, sed etiam ex ratione, qua hic utitur, cum ait: *Deus personarum acceptor non est*: nam hæc ratio, quæ locum habet in ordine executionis, manifestè falsa est de ordine intentionis: manifestum enim est potuisse Deum sine acceptione personarum, & iniquitate, ex hominibus eadem originali culpa infectis, & omni prorsus divino beneficio equaliter indignis, alios eligere, ut gloriam per merita consequantur, alios non eligere; aliis preparare media cum assecutione gloriæ certò & infallibiliter connexa, aliis non preparare, & ita alios prædestinare, alios verò non prædestinare. Alioqui errat Apostolus, cum ait: *Deus cuius vult miseretur, & quem vult indurat. Non est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei. An non habet potestatem figulus luti, &c.*

Denique ad Hieronymum R. illum sic loqui sine

H

præ-

præjudicio gratiæ prædeterminationis. Verum enim est Deum ab æterno diligere eos, quos præscit justos esse futuros, quia præscit justos esse futuros, siue quia futuri sunt iusti. At verum etiam est, quod præsciat justos esse futuros, quia ratione prius diligit ut iusti aliquando fiant. Unde in Deo duplex est amor ab æterno erga justos futuros. Primus est, quo Deus gratuito & misericorditer diligit eos, ut iusti aliquando fiant. De hoc amore, quæ pertinet ad electos, loquitur Apostolus, cum ait Ephes. c. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati in conspectu ejus*. Secundus est, quo Deus, quos jam præscit futuros esse justos, diligit quia iusti futuri sunt. Unde hic amor non est gratuitus, sed habet causam ex parte hominis amati, nempe iustitiam illius pro tali tempore existentem. De hoc amore loquitur Deus ipse, cum ait Proverb. c. 8. *Egos diligentes me diligo*.

§. III.

Prædeterminationis divine non dari causam ex parte prædestinati, probatur rationibus Theologicis.

1. Ratio. Prædeterminatio est preparatio gratiæ. *Prædeterminatio Dei*, inquit, S. Augustinus lib. de prædest. sanct. c. 10, *quæ in bono est, gratiæ est preparatio: gratia vero est ipsius prædeterminationis effectus*. Atqui preparatio gratiæ non habet causam ex parte hominis, cui gratia præparatur. Ergo, &c. *Prob. min.* Si preparatio gratiæ haberet causam ex parte hominis, cui gratia præparatur, collatio gratiæ haberet causam ex parte hominis, cui gratia confertur: homini enim conferretur gratia in tempore propter illud, propter quod præpararetur in æternitate. Atqui collatio gratiæ non habet causam ex parte hominis, cui gratia confertur: nam si haberet causam aliquam, causa illa aliud esse non posset, quam bonum aliquod opus naturale, hoc est, bonum aliquod opus, ex solis naturæ viribus profectum, & ita gratia simul esset & non esset gratia: ut enim ait Apostolus Rom. c. 11. *Si gratia, jam non ex operibus: alioquin gratia jam non est gratia*. Amplius. Si collatio gratiæ haberet aliquam causam ex parte hominis, cui gratia confertur, homo aliquo modo se disponderet ad recipiendam gratiam, & ita cum solis arbitrii viribus faceret aliquid pertinens ad salutem: omnis enim dispositio ad gratiam est aliquid ad salutem pertinens. Conf. autem repugnat scripturæ. Nam Christus dicit Joan. cap. 6. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum*. Et ejusd. c. 15. *Sino me nihil potestis facere*. Item si gratiæ collatio haberet aliquam causam ex parte hominis, cui gratia confertur, gratia secundum merita nostra daretur: nam juxta Patres & Concilia, gratia secundum merita nostra datur, si aliquid in nobis præcedit, propter quod datur. *Quomodo*, inquit S. Prosper in lib. adversus Collatorem, *non advertis, te in illud damnatum incidere? quod velis, nolis, convinceris dicere, gratiam Dei secundum merita nostra dari, cum aliquid procedere boni operis ex ipsis hominibus, propter quod gratiam consequantur affirmas*. Atqui quod gratia secundum merita nostra datur, damnatum est a Concilio Palestino, & ipse Pelagius, ne damnaretur, damnare coactus est, & cum Concilio Palestino universa damnavit Ecclesia. Ergo collatio gratiæ nullam habet causam ex parte hominis, cui gratia confertur, & consequenter preparatio gratiæ nullam habuit causam ex parte hominis, cui gratia præparata est: hæc igitur preparatio gratuita & misericorditer facta est à Deo, qui ejus non miseretur, & ejus non vult, non miseretur.

2. Ratio. Prædeterminatio est preparatio mediorum, quibuscumque, qui ea accipit, credit, & alia pietatis opera exercet, atque usque in finem perseverat. Constat ex superius dictis. Atqui preparatio mediorum ejusmodi non habet causam ex parte hominis, cui præparantur. Ergo, &c. *Prob. min.* Si preparatio mediorum ejusmodi haberet causam ex parte hominis,

cui præparantur, nec fides, nec alia pietatis opera, nec perseverantia usque in finem donarentur à Deo. Cum enim donum pendeat à sola voluntate donantis, in tantum fides v. gr. dici potest donari à Deo, in quantum vel Deus eam in nobis sine nobis liberè volentibus operatur; quod est contra Catholicam veritatem; vel saltem non credimus, nisi dependenter à Deo gratis omnino, & nullo nostro præcedente qualicumque naturali merito, præparante voluntates nostras, easque adjuvante, quomodo nobis aptum est, ut velimus credere, & liberè credamus. Atqui fides & alia pietatis opera cum perseverantia usque in finem donantur à Deo. Ergo, &c.

Prob. min. Et 1. Quod fides donetur à Deo, expressè docet Apostolus Ephes. c. 2. *Gratia estis salvati per fidem, & hoc non ex vobis: Dei enim donum est: non ex operibus, ut ne quis gloriatur*. 2. Quod etiam alia pietatis opera donentur à Deo, idem Apostolus ibidem aperte significat: sic enim profertur: *Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Jesu in operibus bonis, quæ præparavit Deus, ut in illis ambulemus*. 3. Quod etiam donetur à Deo perseverantia usque in finem, constat ex eodem Apostolo ad Philip. c. 2. *Cum metu & tremore vestram salutem operamini: Deus est enim, qui operatur in vobis & velle & perficere pro bona voluntate*. Ad hæc accedit invictissimum argumentum, ab orationibus Ecclesiæ petum. Nec enim petitur à Deo, nisi quod ab eo donatur. Atqui Ecclesia petit fidem pro infidelibus, & pro fidelibus non solum fidem, sed etiam humilitatem, patientiam, castitatem, charitatem, & alias virtutes, atque in primis perseverantiam usque in finem. Ergo, &c. Hoc argumento utitur Sanctus Augustinus lib. de bono perseverant. cap. 2. *Cur*, inquit, *perseverantia ista poscitur à Deo, si non datur à Deo? an & ista irrisoria petitio est, cum id ab eo petitur, quod scitur ipsum non dare, sed ipso non donante, esse in hominis potestate? sunt irrisoria est etiam illa actio gratiarum, si ob hoc gratiæ aguntur Deo, quod non donavit ipse, nec fecit*. Et c. 7. *Posci a se vult, ne inferamur in intimationem; quia si non inferamur, nulla ab eo ratione discedimus. Quod poterat nobis etiam non orantibus dari, sed oratione nostra nos vult admoneri, à quo accipiamus hæc beneficia. A quo enim nisi ab illo accipimus, à quo iustum est ut petamus? Prorsus in hac re non operosas disputationes expectet Ecclesia, sed attendat quotidianas orationes suas. Orat ut increduli credant: Deus ergo convertit eos ad fidem. Orat ut credentes perseverent: Deus ergo donat perseverantiam usque in finem*.

3. Ratio. Si prædeterminatio haberet causam ex parte prædestinati, certè hæc causa esset aliquis bonus usus liberi arbitrii, aliquid opus bonum. Atqui hoc dici non potest, Nam bonum illud opus vel esset opus supernaturale, vel naturale. Non primum. Nam omne opus supernaturale, in re existens, supponit collationem gratiæ, in re existentem, & consequenter omne opus supernaturale in præscientia, supponit collationem gratiæ in præscientia. Collatio autem gratiæ in præscientia supponit preparationem gratiæ: prius enim est præparari gratiam, quam præcisci eam esse conferendam. Ergo omne opus supernaturale in præscientia supponit preparationem gratiæ. Ergo, quod idem est, Deus non præparat gratiam, quia præscit opus supernaturale futurum; sed è contra præscit opus supernaturale futurum, quia præparat gratiam; ac proinde Deus non præparat gratiam, quia opus supernaturale futurum est; sed è contra opus supernaturale futurum est, quia Deus præparat gratiam. Sed prædeterminatio est preparatio gratiæ. Ergo Deus non prædestinat, quia opus aliquod supernaturale futurum est; sed è contra opera supernaturalia futura sunt, quia Deus prædestinat.

Non secundum. Alioqui, 1. Apostolus perperam dicit, Rom. c. 11. *Quis prior dedit illi, & retribuetur ei?* Nam homo dabit aliquid Deo, nempe opus naturale, propter quod retribuentur illi auxilia congrua, & cum salute connexa. 2. Prædestinatus se ipsum pri-

primò discernet à non prædestinato, & habebit aliquid, quod non acceperit, & jure gloriabitur in se ipso, seu in libero suo arbitrio, contra illud Apostoli 1. Cor. c. 4. *Quis te discernit? quid autem habes, quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis?* 3. Discretio prædestinatorum à non prædestinatis, non erit referenda inter arcana altissima, & inscrutabilia. Nam quare unus sit prædestinatus, & alius non sit prædestinatus, si quis interroget, dicemus unum esse prædestinatum, quia bene usus est libero arbitrio, & alium non esse prædestinatum, quia libero arbitrio male usus est; dicemus Deum ab æterno prævidisse unum bene, alterum verò non bene usurum esse libertate sua in talibus circumstantiis, & ideo ab æterno uni preparasse media efficacia & cum salute connexa, alteri verò non preparasse. Quod manifestè repugnat Apostolo exclamanti Rom. c. 11. *O altitudo divitiarum sapientia & scientia Dei! quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, & investigabiles viae ejus! quis enim cognovit sensum Domini? aut quis consiliarius ejus fuit? aut quis prior dedit illi, & retribuetur ei?* Sic autem exclamat Apostolus ex occasione prædestinationis Gentilium, & Judæorum negativæ reprobationis, quas proinde refert inter altissima & inscrutabilia mysteria. Quod perperam faceret, si penderent à naturali aliquo liberi arbitrii usu, utper se patet. 4. Homo solis naturæ viribus posset aliquid, quod ad salutem conduceret. Quod Synodus Arausica damnat Can. 7. *Si quis, inquit, per naturæ vigorem bonum aliquod, quod ad salutem pertinet vitæ æternæ, cogitare, aut eligere posse confirmat... heretico fallitur spiritu.* 5. Denique, Deus prædestinans non affligeretur finem, quem sibi in prædestinando supponit: finis enim ille est, ut docet Apostolus, ostensio divitiarum gratiæ Dei in vasa misericordiæ, & commendatio divini gratiæ. At si Deus non prædestinaret homines, nisi propter aliquem bonum liberi arbitrii usum absolutè prævisum, tunc non misericordiam & gratiam suam ostenderet & commendaret, sed justitiam & aequitatem, neque tunc tam gratiam quam mercedem prepararet prædestinando. Denique eatenus dici potest ostendere divitiis misericordiæ suæ erga electos, & commendare gratiam suam illos prædestinando, quatenus illos eligit & prædestinat præ cæteris, quos in massa perditionis derelinquit, quamvis una sit omnium propter communem omnibus culpam condemnatio, & ita omnes divina gratia & beneficentia aequaliter indigni sint, & aequaliter ad eam indispliciti.

Obj. 1. Prædestinatio est electio. *Elegit prædestinans nos,* inquit S. Augustinus lib. de prædest. Sanct. c. 18. Atqui electio supponit disparitatem in iis, qui præ cæteris eliguntur. Qui enim eligit, si non errat, quod melius est, eligit. Ergo prædestinatio supponit aliquam disparitatem in iis, qui prædestinantur; hæc autem disparitas est saltem bonum aliquod opus naturale in præscientia. Ergo prædestinatio supponit aliquod saltem bonum opus naturale, seu bonum aliquem libertatis usum futurum, absolutè prævisum ratione prius, quam homo prædestinetur. R. duplicem esse distinguendam electionem: unam, quæ supponit dignitatem in eo, qui eligitur; & alteram, quæ non supponit dignitatem in eo, qui eligitur, sed eam facit. De utraque loquitur S. Augustinus ser. 7. de verbis Domini, cum ait: *Quos voluit Dominus, hos elegit. Elegit autem, sicut dixit Apostolus, & secundum suam gratiam, & secundum illorum justitiam.* Deus igitur eos omnes, qui re ipsa salvantur, eligit duplici electione. Nam 1. eligit eos secundum suam gratiam, hoc est, gratuito & misericorditer, illos prædestinando, hoc est, illis preparando beneficia, quibuscumque perseveranter digni futuri sunt gloria; & hæc electio non supponit, sed facit dignitatem electorum, sumptam scilicet sub ea consideratione, sub qua apta esse potest ad movendum eligentem: non est enim absolutè futura, nisi ratione posterius ad hanc electionem:

Simonnet Theol. Tom. I.

licet sit ratione prius ut est possibilis & futuribilis sub talibus vel talibus conditionibus. 2. Eligit eos secundum eorum justitiam, absolutè futuram, & finali perseverantia consummandam, hoc est, propter bona eorum merita absolutè futura, & perseverantia finali coronanda, illis videlicet preparando gloriam ut mercedem & premium, quia perseveranter digni futuri sunt gloria. Hæc electio non facit, sed supponit dignitatem electorum in præscientia, sub qua consideratione movere potest eligentem. Electorum enim dignitas non est absolutè futura, quia Deus preparat gloriam ut mercedem; sed è contra Deus preparat gloriam ut mercedem, quia dignitas electorum absolutè futura est.

Ad obj. itaque. R. Deum prædestinando eligere, quos prædestinat. At hæc electio non est secundum illorum justitiam, quæ nondum futura est, sed secundum gratiam; non est ad mercedem, sed ad gratuita beneficia, quibuscumque, qui ea accepturi sunt, digni futuri sunt mercede; non est ex disparitate & dignitate eorum, qui sic eliguntur, sed ut aliquando sit hæc disparitas & dignitas: non est denique electio retribuentis ei, qui prior dedit illi, sed misericordiam præstantis ei, cujus miseretur, quia vult in laudem gloriæ gratiæ suæ, qui si nollit misereri, non esset culpandus, sed laudandus ob justam severitatem.

Obj. 2. Si datur gratuita illa prædestinatio, quam prædicamus, verum est ante prævisionem absolutam cujuscumque meriti vel demeriti personalis, quod tot & non plures homines salvabuntur: Deus enim tot & non plures homines prædestinavit: nam tot & non pluribus hominibus preparavit media efficacia, & cum affectu gloriæ connexa. Sed talis doctrina tollit correptiones, exhortationes, orationem, industriam atque diligentiam, & quod pejus est, desperationem affert, & ad omne flagitiorum & corruptelarum genus impellit. Potest enim quilibet sic ratiocinari. Si prædestinatus non sum, quidquid boni egero, infallibiliter è statu gratiæ excidam, & damnabor: si verò prædestinatus sum, quidquid mali egero, infallibiliter converrar, & salvabor. Ergo doctrina nostra de gratuita prædestinatione rejicienda est, tanquam noxia & scandalosa.

R. ad maj. ita esse. Nam quatuor hic vera sunt. 1. Quod omnes prædestinati salvabuntur. 2. Quod soli prædestinati salvabuntur. 3. Quod Deus tot determinatè & in particulari & non plures prædestinavit. 4. Quod tot & non plures prædestinavit ante prævisionem cujuscumque meriti vel demeriti personalis, licet non ante prævisionem peccati originalis. Ex quibus manifestè sequitur, quod ante prævisionem cujuscumque meriti vel demeriti personalis, & post solam prævisionem peccati originalis, verum fuerit dicere: Tot determinatè & in particulari homines certissimè salvabuntur, ceteri omnes certissimè damnabuntur. Et verò neque omnes homines salvantur, neque omnes damnantur; sed aliqui tantum salvantur, & ceteri omnes damnantur, juxta illud Christi, *Multi vocati, pauci vero electi.* Atqui omnes illi & soli salvantur, quibus dantur à Deo media cum salute connexa. Ergo aliquibus tantum dantur à Deo media cum salute connexa, & ceteris omnibus non dantur. Sed Deus non confert beneficia in tempore, nisi quæ preparavit, & se daturum præsecurit in eternitate, hoc est, quæ ut danda in tempore ordinavit & disposuit per scientiam suam & propositum suum in eternitate. Ergo aliquibus tantum media cum salute connexa à Deo preparata fuerunt in eternitate, ceteris verò omnibus non fuerunt preparata. Atqui, ut invictissimè probatum est, quibus fuerunt preparata, preparata fuerunt gratis omnino & misericorditer, & consequenter ante prævisionem qualicumque meriti personalis: sicut quibus non fuerunt preparata, preparata non fuerunt ante prævisionem cujuscumque personalis demeriti. Ergo ante prævisionem cujuscumque meriti vel demeriti personalis, tot determinatè & non pluribus preparata fuerunt media cum salute connexa, & consequenter verum est ante prævisionem

H 2

cujus

cujuscumque meriti vel demeriti personalis, tot determinatè, & non plures accepturos media cum salute connexa, & ita tot determinatè & non plures salvandos, hos in particulari certissimè salvandos, quia sunt discreti, electi, prædestinati, illos certissimè damnandos, quia non sunt discreti, non sunt electi, non sunt prædestinati, & sic sunt negativè rejecti & reprobari: hi tamen non damnabuntur, nisi propter mala merita: sicut illi, si adulti fuerint, salutem non assequuntur, nisi per bona merita.

Totam hanc argumentationem breviter absolvit S. Augustinus lib. de bono persev. c. 14. ubi sic loquitur: *An quisquam dicere audebit Deum non præscisse, quibus esset daturus ut crederent* (fide scilicet quæ per dilectionem operatur usque in finem) *aut quos daturus esset Filio suo, ut ex eis non perderet quendam?* *Que utique si præscivit, profecto beneficia sua, quibus nos dignatur liberare, præscivit* (& præsciendo hoc ipso prædestinavit.) *Hæc enim prædestinatio Sanctorum, nihil aliud est, quam præscientia, scilicet, præparatio beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur, quicumque liberantur.* Nam 1. ex collatione mediiorum cum salute connexorum, quæ fit in tempore, probat prædestinationem factam in æternitate, probando mediiorum illorum preparationem in æternitate factam, 2. asserendo hanc preparationem esse beneficiorum Dei preparationem, ostendit eam esse planè gratuatam, & consequenter factam esse ante prævisionem qualiscumque meriti personalis. 3. Dicendo, beneficiorum Dei, quibus liberantur, significat Deum non præparasse media cum salute connexa certis hominibus, nisi post absolutam peccati originalis præscientiam, & ita non modò non dignis, sed etiam positivè indignis præparata esse media cum salute connexa. Liberatio enim supponit miseriam, vel servitutem, à qua liberari possit, qui liberandus dicitur. 4. Dicendo, quibus liberantur certissimè, quicumque liberantur, duo affirmat, nimirum & omnes, quibus media ejusmodi præparata fuerunt, certissimè salvari, & eos solos salvari, seu quod idem est, alios omnes, quibus præparata non fuerunt media ejusmodi, damnari: quia, ut prosequitur S. Doctor, *ubi nisi in massa perditionis iusto divino judicio relinquuntur: ubi Tyrrii reliqui sunt & Sidonii, qui etiam credere potuerant, si mira illa Christi signa vidissent. Sed quoniam ut crederent, non erat eis datum, etiam unde crederent est negatum.* Idem expressius docet c. 22. ubi sic ait: *Si qui nondum sunt vocati, quos gratia sua prædestinavit eligendos, accipiant eandem gratiam, qua electi velint esse & sint, si qui autem obediunt, sed in regnum ejus & gloriam prædestinati non sunt, temporales sunt, nec usque in finem in eadem obedientia permanent.* Et expressissimè lib. de corr. & gr. ubi sic ait c. 7. *Quicumque ab illa originali damnatione ista divina gratia largitate discreti sunt, non est dubium quod & procuratur eis audiendum Evangelium, & cum audiunt credunt, & in fide, qua per dilectionem operatur, usque in finem perseverant; & si quando exorbitant, correpti emendantur, & quidam eorum, etsi ab hominibus non corripiantur, in viam, quam reliquerant, redeunt, & nonnulli accepta gratia, in qua libet atate periculis hujus vite mortis celeritate subtrahuntur. Hæc enim omnia operatur in eis, qui vasa misericordie operatus est eos, qui & elegit eos in Filio suo ante constitutionem mundi per electionem gratie. Si autem gratia, jam non ex operibus, alioquin gratia jam non est gratia... Ex istis nullus perit, quia omnes electi sunt... horum si quisquam perit, fallitur Deus: sed nemo eorum perit, quia nulla re vincitur Deus..., qui vero perseverant non sunt, ac sic à fide Christiana & conversatione lapsi sunt, ut tales eos vite hujus finis inveniat, proculdubio nec illo tempore, quo bene pèque vivunt, in isto numero computandi sunt. Non enim sunt à massa illa perditionis præscientia Dei & prædestinatione discreti, & ideo nec secundum propositum vocati, ac per hoc nec electi: sed in eis vocati, de*

quibus dictum est: *Multi vocati: & non in eis, de quibus dictum est: Pauci vero electi.* Itaque secundum Augustinum, omnes & soli, gratuito à massa perditionis præscientia & prædestinatione divina discreti, in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverantur sunt, & ita omnes & soli sunt salutem assecuturi, quia omnes & soli secundum propositum sunt vocandi, hoc est, vocandi ea vocatione, de qua loquitur Apostolus Rom. c. 8. qua videlicet qui vocati sunt, justificantur, & justificati glorificantur: hoc est, quia omnes & soli ea rum interna rum externa auxilia accipiunt, quibuscum justificantur, & in justitia accepta usque in finem perseverant: ita ut semel acceptam nunquam amittant, aut si quando per aliquod mortale peccatum amittunt, non prius moriantur, quam amissam recuperant per penitentiam, nec nisi in statu justitiæ ex hac vita decedant.

At inquires. Cum fideles omnes peccatores accipiant pro loco & tempore auxilium, quo converti possunt, si velint: & ut fides docet, & justii omnes habeant auxilium, quo perseverare possunt, si velint; fieri potest, ut fidelis peccator, qui non est prædestinatus, convertatur, & conversus, usque in finem perseveret in gratia per conversionem accepta. Contra fieri potest, ut fidelis peccator, qui prædestinatus est, non convertatur, aut conversus non perseveret in gratia per conversionem accepta: hic enim potest nolle converti, aut conversus nolle perseverare: sicut è contra alter potest velle converti, & conversus velle perseverare. Ergo non est ratio negandi aliquos saltem ex non prædestinatis salvari, & è contra aliquos ex prædestinatis damnari, & consequenter gratis dicitur, omnes & solos, à massa perditionis per scientiam Dei & prædestinationem gratuito discretos, perseveraturos esse usque in finem in accepta justitia, & ita illos omnes & solos gloriam esse adepturos.

R. neg. conf. Nam sicut inter fideles peccatores, quamvis omnes accipiant pro loco & tempore auxilium, quo converti possunt, si velint, ii tantum re ipsa convertuntur, qui accipiunt donum penitentiae: ita inter justos, licet omnes perseverare possint, si velint, ii tantum re ipsa usque in finem perseverant, qui accipiunt donum perseverantiae: nam perseverantia usque in finem non minus, imò potius est donum Dei, quam penitentia, & alia pietatis opera. Inter justos autem ii tantum donum perseverantiae accipiunt in tempore, quibus præparatum est in æternitate, ut per se clarum est: & iis tantum præparatum est in æternitate, qui à massa perditionis per scientiam Dei & prædestinationem gratuito discreti sunt: cum prædestinatio sit ex parte gratuita præparatio perseverantiae usque in finem. Ergo inter justos ii tantum re ipsa perseverant usque in finem, & consequenter inter justos ii tantum salvantur, qui gratuito prædestinati sunt, & ita nullus justus ex non prædestinatis salvatur, quia nullus justus ex non prædestinatis re ipsa perseverat usque in finem. Sed & nullus ex justis gratuito prædestinatis damnatur, quia omnes re ipsa usque in finem perseverant: omnes enim accipiunt in tempore donum perseverantiae, quia omnibus fuit præparatum in æternitate: cum, ut dictum est, prædestinatio sit finalis perseverantiae gratuita præparatio. Omnes igitur & soli gratuito prædestinati salutem consequuntur æternam, & sic, quod supra posuimus, ante prævisionem qualiscumque meriti vel demeriti personalis verum est dicere: Tot determinatè, & non plures, nec pauciores salvabuntur.

Hæc autem doctrina 1. non impedit correptiones, adhortationes, orationes, sed è contra earum necessitatem asserit. Nam gratuita prædestinatio, quam defendimus, est præparatio mediiorum, quibus Deus vult electum dirigi, & novit efficaciter dirigendum ad finem vite æternæ. Inter hæc autem media locum habent correptiones, adhortationes, & orationes. 2. Non tollit, sed confirmat industriam & diligentiam. Nam media per prædestinationem præparata, & sine quibus electus ad finem vite æternæ perventurus non est, effectum suum habere non possunt sine libera

ra coo-

ra cooperatione, & consequenter sine industria & diligentia prædestinati. 3. Desperationem non affert, sed reprimit elationem & præsumptionem, docendo non in nobis, sed in Deo spem & fiduciam nostram esse collocandam. *Abst.* inquit S. Augustinus lib. de bono persev. c. 22. *à vobis idem desperari de vobis, quoniam spem vestram in ipso habere iubemini, non in vobis. Maledictus enim omnis homo, qui spem habet in homine, & bonum est considerare in Domino, quam considerare in homine, &c.* Et paulò inferius: *An timendum est, ne tunc de se homo desperet, quando spes eius ponenda demonstratur in Deo? Non autem desperaret, si eam in se ipso superbiſſimus & infeliciſſimus poneret?* 4. Non impellit ad corruptelas & flagitia, sed cum Apostolo monet unumquemque, ut cum metu & tremore salutem suam operetur, quando quidem Deus est, qui operatur & velle & perficere pro bona voluntate. Nec urget veritas argumenti propositi: cum non magis vallere possit ad infirmendam gratuitam prædestinationem, quam ad infirmendam præscientiam divinam valeat hoc aliud simile argumentum: Si Deus præscit me non esse salvandum, quidquid boni egero, è statu gratiæ decidam, & damnabor: si è contra præscit me salvandum esse, quidquid mali egero, tandem convertar, & salvabor. Quod ratiocinium proculdubio verissimum est, nec tamen sapientem deterrebit à moribus componendis, à malo fugiendo, & faciendo bono. Quòd si tamen contingat aliquem hoc abuti ratiocinio ad malè & flagitiosè vivendum, num idcirco minus verum est, Deum certò & infallibiliter præscire omnia? Num idcirco neganda est, aut tacenda præscientia divina? Similiter de ratiocinio in objectione proposito, dico per illud sapientem neminem deteritum iri à vita piè sanctèque instituenda. Quòd si tamen contingat aliquos eos ad malè & perditè vivendum abuti, hoc nullatenus obſcurare potest veritatem gratiæ prædestinationis, nec idem minus hæc veritas ab eo, qui fidelis esse vult, tenenda est, & ubi opus est, predicanda. Ita Massiliensibus responder S. Augustinus lib. de bono persev. c. 15. *Iſta cum dicunt, inquit, ita nos à conſtenda Dei gratia... & à conſtenda ſecundum eam prædeſtinatione ſanctorum deterere non debent: ſicut non deterremur à conſtenda præſcientia Dei, ſi quis de illa populo ſic loquatur, ut dicat: Sive nunc rectè vivatis, ſive non rectè, tales vos eritis poſtea, quales vos Deus futuros eſſe præſcivit, vel boni, ſi bonos, vel mali, ſi malos. Numquid enim ſi hoc audit, nonnulli in torpore ſegnitiemque verantur, & à labore proclives ad libidinem poſt concupiſcentias ſuas eant, propterea de præſcientia Dei ſalutem putandum eſſe, quod dictum eſt?*

Addo cum doctrina gratiæ prædestinationis, quam defendimus, verum eſſe, 1. Neminem niſi bonum ſalvatum iri, neminem niſi malum damnatum iri. 2. Neminem malum eſſe ſine malo libertatis uſu, neminem bonum eſſe ſine bono uſu libertatis. 3. Deum ſincerè velle ſalutem omnium, maximè fidelium. 4. Et ita Deum media ad ſalutem conſequendam idonea ſubminiſtrare omnibus, maximè fidelibus. 5. Mediorum illorum ope poſſe unumquemque ad juſtificationis gratiam pervenire, dein ſervare mandata, & in bono ulque in finem perſeverare. 6. Eos omnes, qui ulque in finem perſeverant in bono, eſſe de numero eorum, qui gratiò prædeſtinati ſunt, & à maſſa perditionis per electionem gratiæ diſcreti. 7. Sicut nemo debet temerè præſumere, pro certo ſtatuendo ſe eſſe de numero prædeſtinatorum, & ita, quomodo-cumque vixerit, infallibiliter ſalvandum: ita neminem, maximè inter fideles, ſe de numero illo eſſe, deſperare debere, ſed unumquemque poſſe & debere in Domino humiliter conſidere, & ſic conſidendo omnem diligentiam & induſtriam adhibere in operanda ſalute ſua, quamvis non ſine metu & tremore, quia quando in hac mortali vita degimus, quinam ad gratuitam illam ſalvandorum diſcretionem pertineant, quinam verò non, ſine ſpeciali revelatione ſcire non poſ-

Simonnet Theol. Tom. I.

ſumus. Quæ cum omnia nobis abundè ſufficiant, ut vitia fugere, ſectari virtutes, & ſalutis curam ſuſcipere velimus, gratiæ prædeſtinationis doctrinam moribus obeſſe non poteſt, niſi per acciſſens, & propter malitiam hominum, qui rebus abutuntur optimis; per ſe verò maximè poteſt prodeſſe, ſuperbiam comprimendo, humilitatem & diſſidentiam ſui ſuadendo, imò & ſtimulando ad amorem & cultum illius, à quo tantum gratiæ diſcretionis beneficium accepiſſe nos, humiliter conſidimus. Hæc tamen doctrina, cum nulla urgeat neceſſitas, non eſt temerè populis proponenda, ſed inter concionandum, aut etiam colloquendum cum rudibus, aut malæ vitæ hominibus, ea tantum ex tanto, tam alto, & tam inſcrutabili myſterio propalanda ſunt, quæ audientium animos ad poenitentiam, & alia opera bona exercenda, pro eorum præſenti diſpoſitione excitare valeant.

Obj. 3. Si divina prædeſtinatio non haberet cauſam ex parte prædeſtinatorum, & ita ſi divina prædeſtinatio penderet à ſola voluntate & bonitate divina, vel omnes homines, vel ſaltem plures eſſent prædeſtinati, quam non prædeſtinati; quia Deus ſummè bonus & miſericors eſt. Atqui neque omnes, neque etiam plures ſunt prædeſtinati, quam non prædeſtinati, juxta illud Chriſti, *Multi vocati, pauci vero electi*. Ergo, &c. R. Hoc argumentum vim ſortiaſſe aliquam habere poſſet, ſi prædeſtinatio hominum facta eſſet ante peccati originalis præviſionem: nam in Angelis, quorum prædeſtinatio facta eſt ante abſolutam præſcientiam cujuſcumque peccati, videtur major pars fuiſſe prædeſtinata. Cum autem hominum prædeſtinatio facta non fuerit ante præviſionem lapſus Adami, ut moralis capitis totius humani generis, & totum genus humanum propter Adami lapſum in juſtiſſimam incidere condemnationem, proindeque omni beneficio divino indignum effectum ſit, potuit Deus, illa ſumma ſua bonitate, adhuc pauciores, imò nullos prædeſtinare, ſed omnes in maſſa perditionis, per originale peccatum facta, juſtiſſimo judicio derelinquere. Unde magna Dei miſericordia eſt, quòd aliquos, imò plurimos abſolute, quamvis non relative, prædeſtinare, & prædeſtinando à maſſa perditionis diſcernere voluerit: præſertim cum ceteros ita negativè reprobarit, ut nullatenus eos à ſalute antecedenter excludat, ſed è contra ſincerè deſideret eos ſalvari, & ex hac ſincera voluntate det eis pro loco & tempore media ad ſalutem verè idonea, quorum bonum vel malum uſum libertati eorum convenientiſſimè relinquit, & abuſum permittit. Quòd autem tam paucos in comparatione eorum, qui pereunt, prædeſtinavit, ratione non caret. Hoc enim fecit, ut quod omnibus deberetur, appareret, & magis oſtenderet divitiis gratiæ ſuæ in vaſa miſericordiæ. Sed audiamus hac de re S. Auguſtinum lib. de bono persev. c. 12. *Hominibus dat, quibus vult, quoniam miſericors eſt: quod & ſi non det, juſtus eſt: & non dat quibus non vult, ut notas faciat divitiis gloriæ ſuæ in vaſa miſericordiæ. Dando enim quibusdam quod non merentur, proſectò gratiam, & per hoc ſeram ſuam gratiam eſſe vult. Non omnibus dando, quid omnes mererentur oſtendit, bonus in beneficio certorum, juſtus in ſupplicio ceterorum: & bonus in omnibus, quoniam bonum eſt, cum debitum redditur: & juſtus in omnibus, quoniam juſtum eſt, cum debitum ſine cujuſquam fraude donatur. Et lib. de corr. & grat. c. 10. Quod pauci in comparatione pereuntium, in ſuo verò numero liberentur multi, gratia ſit, gratis ſit: gratiæ ſunt agende, quia ſit, ne quis velut de ſuis meritis extollatur, ſed omne os obſtruitur, & qui gloriatur, in Domino gloriatur.*

Obj. 4. Si prædeſtinationis divinx nulla daretur cauſa ex parte prædeſtinatorum, 1. Non poſſet reddi ratio, quare hunc potiùs prædeſtinet Deus, quam illum. 2. Hunc prædeſtinando potiùs quam illum, Deus eſſet iniquus, & perſonas acciperet. *Ad 1. conſ.* R. 1. Quare hunc Deus potiùs prædeſtinet, quam illum, nullam eſſe rationem ex parte eorum, quorum unus eligitur, & alter rejicitur; quia pro eo ratio-

nis signo, pro quo unus eligitur, & alter rejicitur, ambo aequaliter indigni sunt, qui eligantur, & ambo aequaliter digni, qui rejiciantur. Quare igitur hunc Deus potius prædestinet, quam illum, ratio quæri non debet, nec assignari potest, nisi ex parte Dei, & est beneplacitum divinæ voluntatis, quo Deus pro jure suo, cuius vult, miseretur, & quem vult, indurat, non miserendo. Itaque hunc, & non illum prædestinat, quia huius, & non illius, misereri vult. R. 2. cum S. Augustino lib. de bono pei. v. c. 11. *Investigabilis est misericordia, quæ cuius vult miseretur, nullis ejus præcedentibus meritis; & investigabilis veritas, quæ quem vult obdurat, ejus quidem præcedentibus meritis, sed cum eo cuius miseretur, plerumque communibus.* Et c. 12. *Quare illos potius (liberet) quam illos? iterum atque iterum dicimus, nec nos pingeret: O homo, tu qui es, qui respondeas Deo? Inscrutabilia sunt judicia ejus, & investigabiles viæ ejus. Et hoc adjiciamus: Altiore te ne quaesieris, & fortiora te ne scrutatus fueris.* Et tract. 26. in Joan. *Quare hunc trahat, & illum non trahat, noli velle dijudicare, si non vis errare.* Ratio sic respondendi cum S. Doctore est, quia præter divinæ voluntatis beneplacitum non potest secundum fidem alia assignari causa, cur unus potius quam alius prædestinetur.

Ad 2. conf. R. neg. Nam accipere personam dicitur, qui indigno, vel minus digno dar, quod digniori aliqua ratione debetur; & iniquus in dando, qui dat alicui cum injuria alterius, cui subtrahit quod dat, & ad quod jus habet is, cui subtrahitur. At Deus hunc, & non illum prædestinando, unigratiam præstat sine alterius injuria, quia alteri nihil debetur nisi supplicium; nec digniori subtrahit, quod det minus digno, aut indigno, quia uterque aequaliter indignus est. Deus igitur hunc, & non illum prædestinando, neque iniquus est, neque personarum acceptor. Nam, ut dicit S. Thomas q. 23. a. 5. ad 3. *In his, quæ ex gratia dantur, potest aliquis pro libito suo dare, cui vult, plus vel minus (dummodo nulli subtrahat debitum) absque præjudicio iustitiæ.* Et hoc est, quod dicit paterfamilias, Matth. 20. cap. *Tolle quod tuum est, & vade. An non licet mihi, quod volo facere?* Merito igitur sic loquitur S. Augustinus lib. de bono persev. cap. 8. *Non itaque sumus ingrati, quod secundum placitum voluntatis suæ, in laudem gloriæ gratiæ suæ tam multos liberat misericors Deus de tam debita perditione, ut si inde neminem liberaret, non esset injustus. Ex uno quippe omnes in condemnationem non injustam judicati sunt ire, sed iustam. Qui ergo liberatur, gratiam diligat: qui non liberatur, debitum agnoscat. Si in remittendo debitum bonitas, in exigendo aequitas intelligitur, nusquam esse apud Deum iniquitas invenitur, & consequenter nec personarum acceptio.*

§. I V.

Quod divina prædestinationis nulla detur causa ex parte prædestinati. Est fidei dogma.

Probatur 1. Testimonio Patrum, qui post exortam hæresim Pelagianam scripserunt. Nam 1. S. Augustinus lib. de bono persev. c. 18. sic ait: *Hoc scio, neminem contra istam prædestinationem, quam secundum Scripturas sanctas defendimus, nisi errando disputare potuisse.* Et c. 23. *Ille dicat Ecclesiam aliquando in fide sua non habuisse veritatem prædestinationis hujus & gratiæ, quæ nunc contra novos hæreticos cura diligentiori defenditur: ille, inquam, hoc dicat qui dicere audeat, aliquando eam non orasse, vel non veraciter orasse, sive ut crederent infideles, sive ut perseverarent fideles. Quæ bona si semper oravit, semper ea Dei dona esse utique credidit, nec ab illo semper cognita, unquam ei negare fas fuit. Ac per hoc prædestinationis hujus fidem, quæ contra novos hæreticos nova sollicitudine nunc defenditur, nunquam Ecclesia Christi non habuit.*

2. S. Prosper in prima responsione ad objectiones Gallorum sic loquitur: *Prædestinationem Dei*

nullus Catholicus negat. Et in epist. ad Rufinum de lib. arb. sic ait: Tam impium est negare (prædestinationem) quam ipsi gratiæ contraire. Manifestum autem est eum loqui de gratuita prædestinatione, quam defendimus: loquitur enim de prædestinatione, quam in suis contra Pelagianos libris propugnabat Augustinus, & quam Cælsianus, alique in Gallia Presbyteri oppugnabant.

3. Petrus Diaconus in lib. de incarnatione & gratia Christi, in fine hæc habet: *Anathematizamus... præcipue libros Fausti, Galliarum Episcopi, qui de Monasterio Lirinensi proventus est, quos contra prædestinationis sententiam scriptos esse non dubium est. Hæc autem circa prædestinationem sententia, contra quam libros suos de gratia & libero arbitrio scripsit Faustus, fuit certo certius sententia S. Augustini.*

4. S. Fulgentius in lib. de incarn. & grat. Christi c. ult. in epilog. hæc scribit: *Cujus prædestinationis veritatem, quæ nos ante mundi constitutionem prædestinatos in Christo testatur Apostolus, si quis detractat cordis credulitate recipere, vel oris confessione proferre, si ante ultimum diem vite presentis, impietatis suæ contumaciam, quæ Deo vivo & vero rebellis obstitit, non abjecerit; manifestum est, eum non pertinere ad eorum numerum, quos Deus in Christo ante mundi constitutionem gratis & elegit & prædestinavit ad regnum. Quæ verba nullum tergiverlandi locum relinquunt.*

Prob. 2. Autoritate Cælestini Papæ. Cum enim ad illum querelas suas Prosper & Hilarius Augustini discipuli detulissent de quibusdam Galliæ Presbyteris, qui sententiam Augustini de prædestinatione & gratuita electorum à reprobis discretionem criminabantur, scripsit ad Episcopos Galliæ Epistolam, in qua c. 2. sic de Augustino loquitur: *Augustinum sanctæ recordationis virum, pro vita sua atque meritis in nostra communione semper habuimus, nec unquam hunc sinistra suspitionis saltem rumor adpersit, quem tantæ scientiæ olim fuisse meminimus, ut inter magistros optimos, etiam ante à meis decessoribus haberetur; bene ergo de eo omnes in commune senserunt, ut potè qui ubique cunctis & amoris fuerit & honoris. Unde resistatur talibus, quos malè crescere videmus, Impensè, ut vides, Augustinum laudat Cælestinus, & testatur, illum nequidem rumore sinistra suspitionis, dum contra Pelagianos pugnaret, adpersum esse; illum in communione sua Romanæ Ecclesiæ semper habuisse, & magistris optimis annuerasse. At qui hæc verè dici potuerunt, si Augustini de prædestinatione sententia falsa fuit? Si enim circa prædestinationem erravit Augustinus, erravit non solum falsitatem pertinaciter tuendo, sed etiam temerè illam ut ipsius Ecclesiæ doctrinam venditando, dum asseruit, prædestinationis, qualem defendebat, fidem in Ecclesia semper fuisse, & contra illam neminem unquam nisi errando disputare potuisse. Cælestino igitur & Ecclesiæ Romanæ persuasum fuit, & Augustini de prædestinatione sententiam veram esse, & prædestinationis, qualem defendebat, fidem in Ecclesia semper fuisse, atque contra illam, nisi errando, unquam disputare potuisse neminem. Quod confirmatur, & amplius declaratur ex eo, quod Cælestinus Episcopis, ad quos scribit, jubet ut resistent Presbyteris Augustini obtræctoribus, quos dicit malè crescere. Quia nimirum impugnando doctrinam Augustini de prædestinatione, Ecclesiæ doctrinam impugnabant. Et verò quid in Augustini libris contra Pelagianos editis reprehendebant Presbyteri illi? ut docet Prosper in sua ad Augustinum epistola. Reprehendebant propositum illud divinum, quo assererat Augustinus Deum ante constitutionem mundi ex hominibus post absolutam originalis peccati præscientiam alios fecisse vasa honoris, alios verò vasa contumeliæ, scilicet secundum placitum voluntatis suæ, alios à massa perditionis discernendo, alios verò in massa illa relinquendo; alios eligendo, alios verò rejiciendo; alios prædestinando, alios verò negativè reprobando. Hoc propositum ferre non poterant; hoc ut oppugnarent, excogitarunt initia quædam bonorum operum, ex*

foliis

solis naturæ viribus profecta, & in alios inciderunt errores, quorum condemnatio, facta ab Ecclesia, evidentem habet connexionem cum veritate propositi, pro quo contra Pelagianos tam acriter pugnavit Augustinus. Postquam enim contra Semipelagianos definitum est, hominem per solas naturæ vires nihil boni posse, quod ad salutem aliquo modo conducat; fide certum est rationem, quare unus media efficacia & cum salute connexa accipiat, alter vero non accipiat, nullam assignari posse ex parte liberi arbitrii per vires naturales sese disponentis vel non disponentis ad gratiam, & consequenter recurrendum esse ad propositum Dei, qui ante constitutionem mundi & ab æterno, secundum placitum voluntatis suæ, uni præparavit media ejusmodi, alteri vero non præparavit; quod est, Deum secundum placitum voluntatis suæ unum elegisse, alterum vero negativè rejecisse; unum discrevisse à massa perditionis, alterum vero non discrevisse; unum prædestinasse, alterum vero negativè reprobasse.

Prob. 3. Autoritate Gelasii Papæ. Nam in Concilio Romano 79. Episc. non solum approbavit omnia opera SS. Augustini & Prosperi, sed etiam Cassiani, & Fausti Regienfis scripta reprobavit. At non solum Augustinus, sed etiam Prosper sententiam de gratuita prædestinatione ut fidei dogma tenuit & scriptis suis defendit contra Cassianum; sicut postea Faustum Regiensem S. Fulgentius. Cassianus enim, & postea Faustus Regienfis in hoc potissimum scriptis suis incubuerunt, ut Augustini de prædestinatione sententiam impugnarent, & expugnantem non tantum ut veritati, sed etiam ut fidei repugnantem. Judicavit ergo Gelasius Pontifex Maximus cum suis Episcopis, Augustinum & Prosperum rectè & catholicè, Cassianum vero & Faustum malè sensisse & scripsisse de prædestinatione. Gelasius ergo, & qui cum eo erant Episcopi, judicaverunt cum Augustino gratuitæ prædestinationis fidem in Ecclesia semper fuisse, neminemque potuisse unquam, nisi errando, contra illam disputare; & cum Prosperi, gratuitam prædestinationem negare, tam impium esse, quam contraire gratiæ, quia scilicet, qui negat gratuitam prædestinationem, negat gratuitam præparationem gratiæ; & qui hoc negat, æquivalenter asserit gratiam secundum merita nostra dari. Nam si gratia in æternitate non fuit gratis præparata, non datur gratis in tempore, & sic secundum merita nostra datur. Quod cum Cassianus & Faustus, ut Augustini de prædestinatione doctrinam everterent, scriptis suis stabilire conati sint, gratiam voluntatis pedisequam faciendo, meritò reprobati sunt à Gelasio & Episcopis, qui ejus Concilio adfuerunt. Unde sic adhuc argumentor. Gelasius cum suis Episcopis rejecit Cassianum & Faustum, quia gratiam voluntatis pedisequam faciebant. Ergo Gelasius cum suis Episcopis credebatur, in iis, quæ ad salutem pertinent, non voluntatem gratiæ, sed gratiam voluntati semper præire, & ita gratiam, non secundum merita nostra, sed gratis dari. Ergo Gelasius cum suis Episcopis credebatur gratiam fuisse præparatam in æternitate, proindeque iis omnibus, qui salvantur, gratis fuisse præparatam in æternitate media illa & auxilia gratiæ, quibus cum certissimè salvantur in tempore, atque eadem fide credebatur, media illa fuisse gratis præparata in æternitate, qua credebatur gratis dari in tempore. Quia qui dicit unum, dicit & alterum, & qui negat unum, negat & alterum, ut per se manifestum est.

Prob. 4. Ratione. Ecclesia universa petit à Deo pro infidelibus ut credant, & pro fidelibus ut perseverent. Ergo universa Ecclesia credit, fidem, & in fide, quæ per dilectionem operatur, perseverantiam usque in finem esse dona Dei: non enim petit à Deo, nisi ea, quæ per fidem novit donari à Deo, & orationibus obtineri posse à Deo. Ergo, quod idem est, Ecclesia universa credit, neminem credere, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverare, nisi Deus illi donet ut credat, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseveret; & eos omnes, qui credunt, & in fide, quæ per di-

Simonnet Theol. Tom. I.

lectionem operatur, usque in finem perseverant, donante Deo credere, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverare. Ergo universa Ecclesia, cum credat Deum ab æterno præcivisse, quinam credituri sint, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseveraturi, quinam vero non, credit Deum ab æterno præcivisse, quibus fidem, & in fide, quæ per dilectionem operatur, perseverantiam usque in finem donaturus sit, quibus vero non sit donaturus. Ergo Ecclesia universa credit Deum ab æterno secundum placitum voluntatis suæ alios prædestinasse, alios non; alios prædestinando elegisse, alios non; alios à massa perditionis discrevisse, alios non. Atqui quod credit universa Ecclesia, est dogma fidei. Ergo, &c. Hoc argumentum suggerit S. Augustinus lib. de bono persev. c. 23. verbis suprâ laudatis, eoque probat gratuitæ prædestinationis sententiam in Ecclesia semper fuisse dogma fidei, contra quod proinde nemo disputare potuit unquam, nisi errando: quia nempe Ecclesia semper oravit pro infidelibus ut crederent, & pro fidelibus ut perseverarent, & ita in Ecclesia semper exploratum fuit, fidem, & in fide, quæ per dilectionem operatur, perseverantiam usque in finem esse dona Dei, secundum divinæ voluntatis placitum aliis præparata, aliis vero non. Sed ad horum confirmationem,

Audiamus adhuc Celestinum in jam laudata ad Episcopos Galliæ epistola, ubi postquam decessorum suorum autoritate probavit, omnia pietatis opera, etiam initium fidei, & perseverantiam usque in finem esse dona Dei, id pergit ostendere c. 11. ex orationibus, quæ ex traditione Apostolica in universa Ecclesia funduntur in die Parasceves. *Obsecrationum quoque Sacerdotalium, inquit, sacramenta respiciamus, quæ ab Apostolis tradita, in toto mundo atque in omni Ecclesia Catholica uniformiter celebrantur, ut legem credendi lex statuat supplicandi. Cum enim sanctarum plebium præfules mandata sibi legatione fungantur, apud divinam clementiam humani generis agunt causam, & tota secum congemiscente Ecclesia, posulant & precantur, ut infidelibus donec fides, ut, &c. Ubi in primis ponderanda sunt hæc verba, ut legem credendi lex statuat supplicandi, quibus expressè docet Celestinus, quid fide divina credendum, & semper creditum sit in Ecclesia circa Dei dona, certò colligi ex consuetudine precandi pro fidelibus & infidelibus in die Parasceves, in toto orbe Christiano recepta, & ab Apostolis tradita, atque ita ab ipso Apostolorum tempore celebrata. Unde cum in toto orbe Christiano præfules Ecclesiæ singulis annis ab ipso tempore Apostolorum petiverint à Deo in die Parasceves fidem pro infidelibus, pro fidelibus perseverantiam, fide divina credendum, & semper creditum est in Ecclesia, fidem & perseverantiam esse dona Dei, hoc est, neminem credere & perseverare, nisi donante Deo, & omnes, qui credunt & perseverant, donante Deo credere & perseverare; proindeque neminem credere & perseverare, cui Deus ab æterno non præparavit fidem & perseverantiam, & Deum ab æterno fidem & perseverantiam præparasse gratuito iis omnibus, qui credunt & perseverant. Hoc autem quid aliud est, quam fide divina credendam, & semper creditam esse in Ecclesia gratuitam illam prædestinationem, quam cum Augustino defendimus, & qua Deus ab æterno, quibus voluit, fidem & perseverantiam præparavit, & quibus noluit, non præparavit? Quod denique,*

Confirmare juvat ex Oratione Dominica, in qua per hæc verba, *Et ne nos inducas intemtionem, sed libera nos à malo*, petitur à Deo perseverantia in bono usque in finem, ut rectè observat S. Augustinus lib. de bono persev. c. 6. *Jam vero, inquit, cum dicunt sancti: Ne nos inferas in tentationem, sed libera nos à malo: quid aliud, quam ut in sanctitate perseverent, precantur? Nam profecto concesso sibi isto Dei dono, quod esse Dei donum, cum ab illo poscitur, satis aperte monstratur: isto igitur concesso sibi dono Dei, ne inferantur in tentationem, nemo sanctorum est, qui*

H 4 non

non teneat usque in finem perseverantiam sanctitatis : neque enim quisquam in proposito Christianitatis perseverare desistit, nisi in tentationem primitus inferatur. Ex hoc autem argumentor sic. Tenentur fideles fide divina credere illud esse Dei donum, quod jubentur petere à Deo. Nam, ut dicit Celestinus, legem credendi lex statuit supplicandi.

Præterea, cum non possim aliquid serio à Deo petere, nisi credam illud donari à Deo, ab eoque obtineri posse; si teneor illud petere à Deo, debeo credere illud à Deo donari, & re ipsa mihi perenti donandum, humiliter confidere. Atqui fideles omnes jubentur petere à Deo perseverantiam sanctitatis, ut patet ex Oratione Dominica. Ergo fideles omnes tenentur credere perseverantiam sanctitatis magnum esse Dei donum, & ita omnes & solos illos perseverare in sanctitate, quibus Deus donat sanctitatis perseverantiam, sicque omnes & solos illos perseverare in sanctitate, quibus Deus ab æterno perseverantiam sanctitatis gratuito preparavit; sive, ut cum S. Augustino loquar, quibus Deus ab æterno præcivit se donaturum perseverantiam sanctitatis. Hæc autem est gratuita illa prædestinatio, pro qua pugnamus. Ergo tenentur fideles omnes fide divina illam credere, explicitè scilicet, vel saltem, quod sufficit, implicitè, Ergo est dogma fidei nostræ.

Obj. 1. Si perseverantia esset donum Dei, penderet à solo divino beneplacito. Falsum conf. Ergo, &c. R. dist. seq. maj. Penderet à solo divino beneplacito, quantum ad ea, quæ perseverantiæ præsupponuntur, & ad eam conferunt, N. seq. maj. Nam perseverantiæ præsupponuntur, & ad eam conferunt multi actus salutares, & bonus gratiarum usus, qui non est à solo Deo, seu à sola Dei gratia, sed à gratia simul & à voluntate per gratiam preparata & adjuta, quomodo illi aptum est, ut velit & operetur bonum. Penderet à solo divino beneplacito quantum ad id, quod formaliter illam constituit, C. seq. maj. Nam perseverantia formaliter constituitur per vitæ exitum in statu gratiæ; ille enim omnis & solus perseverat usque in finem, qui in statu gratiæ moritur, sive à longo ante mortem tempore iustificatus fuerit, & Deo donante in iustitia constanter permanserit, sive tantum paulo antequam moreretur, justificationis gratiam consecutus fuerit. Vitæ autem exitus in statu gratiæ pender à solo beneplacito Dei, qui secundum consilium voluntatis suæ unicuique nostrum constituit vitæ terminum, & ita potest pro arbitrio iustum rapere antequam malitia mutet intellectum ejus, & peccatorem expectare, donec respiciat & convertatur; è contra verò iustum in vita relinquere, donec decipiatur & pereat, & peccatorem è medio tollere, antequam ad sanitatem redeat, & per salutarem penitentiam Deo reconcilietur. Quod sanè sufficit, ut perseverantia dicatur esse magnum Dei donum. Vide, inquit S. Augustinus lib. de bono persever. c. 17. à veritate quam sit alienum, negare donum Dei esse perseverantiam usque in finem hujus vitæ, cum vitæ huius, quando voluerit ipse, det finem: quem si dat ante imminem lapsum, facit hominem perseverare usque in finem. Sed ad pleniorē hujus difficultatis solutionem,

R. 2. sic dist. seq. Perseverantia penderet à solo beneplacito divino; quantum ad præparationem & ordinationem mediorum, quibus Deus statuit illam procurare, C. seq. Quantum ad horum mediorum executionem & effectum, N. seq. Perseverantia igitur est donum Dei, quia Deus gratis eam procurat, quibus vult, in tempore per media, quæ gratis ordinavit & preparavit in æternitate: quamvis ad exequenda media illa utatur causis secundis, nec omnia effectum suum habeant sine libera ipsius perseverantis cooperatione. Sicut fides donum Dei est, idem dic de omnibus aliis operibus pietatis, non quia Deus solus in nobis operatur fidem, ita ut voluntas & intellectus credentis se habeant merè passivè, sed quia nemo credit ut oportet, nisi quem Deus ad credendum vocat, quomodo illi aptum est, non solum ut

possit, sed etiam ut libere velit credere; vocat, inquam, gratis vocatione, quam gratis preparavit in æternitate, & qua proinde cum vocat aliquem in tempore, rectè dicitur ei fidem donare: licet hæc vocatio gratuito preparata in æternitate, & in tempore gratuito concessa, effectum suum nec habeat, nec possit habere sine libera cooperatione illius, qui vocatur.

Dices. Esto quoddam perseverantia sit donum Dei, saltem ex dono perseverantiæ malè arguitur gratuita prædestinatio, quam defendimus, & ita ex eo quoddam Ecclesia credat perseverantiam esse donum Dei, malè infertur quoddam credat gratuitam illam prædestinationem. R. neg. Prob. Gratuita prædestinatio, quam defendimus, est eorum tantum, qui salvantur. At gratuita preparatio perseverantiæ, facta est non solum pro iis omnibus, qui salvantur, sed etiam pro multis alijs, qui damnantur: nam facta est pro omnibus iustificandis: omnes enim iusti accipiunt donum perseverantiæ, & illud habent, quandiu iusti sunt. Ergo gratuita perseverantiæ preparatio non est gratuita illa prædestinatio, quam defendimus. Ergo, &c. R. neg. min. Et dico donum perseverantiæ iis tantum esse præparatum, qui re ipsa perseverant, & perseverando salutem consequuntur. Ad prob. R. neg. & dico omnes quidem iustos, quandiu iusti sunt, habere perseverandi potestatem, quia cum Deus non prius iustum deferat, quam ab eo deferatur, iusto, quandiu iustus est, dat auxilium, quocum vitare potest totam collectionem mortalium toto vitæ decursu. At non idcirco dici possunt omnes habere donum perseverantiæ. Potestas enim perseverandi & donum perseverantiæ duo sunt. Nam potestas perseverandi est potestas vitandi omnia mortalia toto vitæ decursu; donum verò perseverantiæ est ipsamet perseverantia, seu ipsummet perseverasse usque in finem. Unde potestas perseverandi amitti potest, & amittitur per mortale quodlibet. At ipsa perseverantia, cum habetur, nec amittitur nec amitti potest unquam, quia non habetur, nisi cum perseveratum est usque in finem, & cum perseveratum est usque in finem, fieri non potest, ut non sit perseveratum usque in finem. Perseverantiam usque in finem, inquit S. Augustinus lib. de bono persever. c. 6. quoniam non habet quisquam, nisi qui perseveraverit usque in finem, multi eam possunt habere, nullus amittere. Neque enim metuendum est, ne forte cum perseveraverit homo usque in finem, aliqua in eo mala voluntas oriatur, ne perseveret usque in finem. Hoc ergo Dei donum suppliciter emereri potest (hoc est, orationibus impetrari) sed cum datum fuerit, amitti contumaciter non potest.

Præterea, potestas perseverandi habetur ante mortem: at verò donum perseverantiæ non accipitur nisi in ipso vitæ exitu, nec incipit possideri nisi ab ipso vitæ exitu. Nam cum de dono perseverantiæ loquimur, de illa perseverantia loquimur, qua perseveratur usque in finem; quæ si data est, perseveratum est usque in finem: si autem non est perseveratum usque in finem, non est data. Denique cum iusti quotidie, ut tenentur, dicunt, Orationem Dominicam, recitando, *Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo*, petunt, ut jam notatum est, perseverantiam, & tamen non petunt potestatem perseverandi, quæ carere non possunt, quandiu iusti sunt. Donum igitur perseverantiæ est aliquid distinctum & diversum à potestate perseverandi, quod non datur in tempore, & quod proinde non fuit præparatum in æternitate, nisi iis, qui re ipsa perseverant usque in finem, & sic perseverando salvantur. Valet igitur hoc argumentum, Ecclesia credit illos omnes & solos perseverare, quibus Deus donat perseverantiam in tempore. Ergo credit illos omnes & solos perseverare, quibus Deus gratis preparavit perseverantiam in æternitate; hæc enim pro uno & eodem habentur. Sed hoc est, credere gratuitam prædestinationem, quam defendimus. Ergo, &c.

Obj. 2. Facienti quod in se est ex viribus naturæ gratiam non denegari, docuerunt aliqui Doctores Catho-

Catholici. Ergo non est de fide, quòd gratia detur in tempore, & preparata fuerit in aternitate præcisè secundum placitum voluntatis divinæ; ita ut huic, & non illi, Deus det in tempore, & prepararit in æternitate auxilia congrua, & cum salute connexa, præcisè quia voluit. Ergo non est de fide, quòd detur prædestinatio illa, quam defendimus. R. n. utramque conf. & dico hanc propositionem: Facienti quod in se est ex viribus naturæ non denegatur gratia, continere Semipelagianorum errorem, si ve loquatur de gratia habituali, si ve de actuali, si ve bonum quod fit ex viribus naturæ, dicatur se habere ad collationem gratiæ per modum meriti de condigno, aut saltem de congruo, si ve dicatur se habere tantum per modum dispositionis, aut etiam conditionis sine qua non, vel occasionis, vel removentis prohibens tantum. Quod facile ostenditur. Nam qui dicit, facienti quod in se est ex viribus naturæ non denegari gratiam, facit non voluntatem gratiæ, sed gratiam voluntatis pedilequam; docet enim in negotio salutis præire liberum arbitrium, & gratiam sublequi; labori & obedientiæ humanæ gratiam subungi; dari in nobis ex nobis initium aliquod, quo gratia prævenitur; Deum voluntates nostras expectare, &c. Quæ omnia ut fidei repugnantia in Pelagianis & Semipelagianis damnarunt Pontifices, Concilia, & Patres.

Præterea, qui dicit, facienti quod in se est ex viribus naturæ non denegari gratiam, manifestè repugnat 1. Apostolo dicenti Rom. c. 11. *Si gratia, jam non ex operibus: alioquin gratia jam non est gratia.* 2. Augustino locis omnibus supra relatis. 3. Celestino in citata ad Gallos epist. dicenti c. 7. *Quod nemo nisi per gratiam libero bene utatur arbitrio; & c. 9. Quod ita Deus in cordibus hominum, atque in ipsi libero operetur arbitrio, ut sancta cogitatio, pium consilium, omnisque motus bonæ voluntatis ex Deo sit (per gratiam scilicet) quia per illum aliquid boni possumus, sine quo nihil possumus.* 4. Concilio Arausicano II. damnanti, can. 4. cum qui, ut à peccato purgemur, voluntatem nostram Deum expectare contendit. Et can. 6. cum qui, sine gratia Dei conantibus, laborantibus, vigilantibus, studentibus, &c. nobis misericordiam dicit conferri. Et can. 7. cum qui, per naturæ vigorem bonum, aliquod, quod ad salutem pertinet, vitæ æternæ, cogitare aut eligere posse confirmat. Atque insuper ita docenti, can. 20. *Multa in homine bona sunt, quæ non facit homo. Nulla verò facit homo bona (ad salutem scilicet aliquo modo conducentia) quæ non Deus præstet ut faciat homo.* Et can. 22. *Nemo habet de suo, nisi mendacium & peccatum, in ordine scilicet ad salutem; hoc est, nemo in ordine ad salutem, absque auxilio gratiæ prævenientis & adjuvantis, quidquam potest, nisi peccando demereri.* Quibus verbis expressissimè damnatur hac propositio, quam impugnamus. Quare qui eam tuerentur, cum Semipelagianis hac in re lapsi esse dicendi sunt.

Obj. 3. Solum tenemur credere, Deum gratis dare in tempore, & ita gratis præparasse in æternitate hominibus, ex sincero salutis eorum desiderio, media ad salutem assequendam idonea. Ergo gratuita prædestinatio, quam defendimus, non est de fide. R. neg. ant. Nam tenemur credere perseverantiam esse donum Dei, ac proinde eos tantum perseverare, quibus Deus gratuito præparavit perseverantiam. At credere Deum certis tantum hominibus perseverantiam gratuitò præparasse, est credere gratuitam prædestinationem, quam cum Augustino defendimus. Præterea, cum Deus gratis der certis hominibus media cum salute connexa, potius quam alia ad salutem merè sufficientia; ceteris verò der tantum merè sufficientia & idonea ad salutem consequendam, cum posset dare efficaciam, & infallibiliter connexa cum affectione salutis; tenemur credere Deum certis hominibus, & non aliis, gratuito præparasse media efficaciam, & cum salute infallibiliter connexa, potius quam alia merè sufficientia & idonea. At hoc est credere gratuitam prædestinationem, quam defendimus,

& quæ nihil aliud est, quam præscientia & preparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur, quicumque liberantur.

ARTICULUS IV.

Utrum Deus prædefiniverit omnia pietatis opera prædestinatorum.

RESPONSIO.

Deus prædefinivit omnia pietatis opera prædestinatorum.

Prob. ex Apostolo Ephes. c. 2. ubi ait: Ipsius sumus factura, creati in Christo Jesu in operibus bonis, quæ preparavit Deus, ut in illis ambulemus. In quæ verba sic loquitur 1. S. Augustinus lib. de præd. Sanct. c. 10. *Quod ait Apostolus: Non ex operibus, ne forte quis extollatur; ipsius enim sumus figmentum, creati in Christo Jesu in operibus bonis: gratia est. Quod autem sequitur: Quæ preparavit Deus, ut in illis ambulemus: prædestinatio est.* 2. S. Fulgentius lib. 1. ad Monimum c. 9. *Bona opera nostra Paulus à Domino asserit preparata, hoc est, in prædestinatione disposita.* 3. S. Thomas in verborum Apostoli Comment. *Nihil aliud est prædestinatio, quam preparatio beneficiorum Dei, inter quæ beneficia computantur & ipsa bona opera nostra: dicitur autem Deus nobis aliqua preparare, in quantum disposuit se nobis daturum.* Ex his autem sic argumentor. Opera pietatis prædestinatorum fuisse à Deo prædefinita, nihil aliud est, quam ea determinatè & in particulari præordinata fuisse in mente divina, ut media, quibus in tempore dirigerentur prædestinati in salutem æternam. Atqui omnia pietatis opera prædestinatorum, & quidem determinatè & in particulari sumpta, fuerunt ab æterno præordinata in mente divina, ut media quibus prædestinati dirigerentur in tempore ad salutem æternam. Ergo. Major continet notionem prædefinitionis, ut hic à nobis sumitur. Minor verò patet ex autoritatibus allatis. Nam secundum Apostolum, Deus omnia pietatis opera prædestinatorum præparavit in æternitate, ut in illis ambulent in tempore. Secundum Augustinum, Deus ea in prædestinatione sua disposuit. Secundum Doctorem Angelicum, Deus ea se daturum prædestinatis disposuit. Quid autem hæc omnia aliud significare possunt, quam Deum omnia pietatis opera prædestinatorum determinatè & in particulari præordinasse in mente sua; ut media, quibus in tempore dirigeret prædestinatos in finem vitæ æternæ?

Confirm. Prædestinatio est omnium, quibus in salutem æternam prædestinatus dirigeretur, mediorum determinatè & in particulari præordinatio in mente divina existens ab æterno. Atqui omnia pietatis opera prædestinatorum sunt à Deo prædestinata. Ergo sunt determinatè & in particulari præordinata ab æterno in mente divina, ut media salutis electorum. Ergo sunt prædefinita. Major patet ex dictis suo loco de quidditate prædestinationis. Minor etiam constat jam ex allatis supra autoritatibus; & adhuc breviter probatur ex S. Augustino lib. de bono persever. c. 17. ubi loquens de operibus salutaribus electorum, sic ait: *An forte nec ipsa dicunt prædestinata? ergo nec dantur à Deo... Quod si dantur... profecto prædestinavit.* Unde sic argumentor. Omnia Dei dona, ad salutem prædestinatorum conducentia, sunt à Deo prædestinata. Nam, ut dicit S. Augustinus, & post eum S. Thomas, prædestinatio est preparatio beneficiorum Dei, quibus electi liberantur & salvantur; & Deum prædestinasse, nihil aliud est, quam Deum præparasse beneficia, quæ confert electis in tempore, ut liberentur & salventur. Atqui omnia pietatis opera prædestinatorum sunt Dei dona, & ad eorum salutem conducunt. Ergo sunt à Deo prædestinata. Ergo sunt ab æterno in mente divina præordinata determinatè & in particulari. Ergo sunt prædefinita. Quod adhuc

Con-

Confirmatur & declaratur amplius. Datur gratuita prædestinatio, ut accuratè demonstratum est. Atqui gratuita prædestinatio est gratuita harum specie & numero vocationum congruarum, quibuscum, si illas accipiant, electi hæc specie & numero opera pietatis exercituri certò & infallibiliter præsciuntur per scientiam futuribilem, præordinatio & dispositio in mente divina existens ab æterno. Pater ex dictis hætenus. Ergo in mente divina existit ab æterno gratuita præordinatio & dispositio harum specie & numero vocationum, &c. Atqui hoc ipso quòd in mente divina hæc præordinatio & dispositio existit ab æterno, existit ab æterno in mente divina gratuita præordinatio & dispositio horum specie & numero operum pietatis, quibus electi salutem æternam consecuturi sunt, ut pater ex terminis. Ergo re vera gratuita horum specie & numero operum pietatis, quibus electi salutem æternam consecuturi sunt, præordinatio & dispositio existit ab æterno in mente divina. Atqui hæc gratuita horum specie & numero operum pietatis præordinatio & dispositio est eorumdem operum prædestinatio. Ergo re vera omnia pietatis opera prædestinatorum fuerunt à Deo prædestinata. Cum autem manifestum sit ex hoc & aliis superioribus argumentis, operum pietatis prædestinationem esse ipsissimam gratuitam prædestinationem, quam defendimus; sicut fide certum est dari gratuitam prædestinationem, ita quoque fide certum est, omnia pietatis opera prædestinatorum à Deo fuisse prædestinata.

Obj. 1. Prædestinatio est tantum perseverantiæ finalis & auxiliorum gratiæ tam interiorum, quam exteriorum, quibus prædestinatus dirigitur in salutem. Ergo non est operum pietatis. Ergo opera pietatis electorum non sunt prædestinata. Ergo nec sunt prædestinata. *R. N. ant. Probabis ant.* Prædestinatio est præparatio gratiæ. *Inter gratiam,* inquit S. Augustinus lib. de præd. Sanct. c. 10. *& prædestinationem, hoc tantum interest, quòd prædestinatio est gratiæ preparatio: gratia vero jam ipsa donatio.* Et paulò inferius: *Quocirca prædestinatio Dei, quæ in bono est, gratia est preparatio: gratia vero est ipse prædestinationis effectus.* Ergo, &c. *R. neg. conseq.* Nam hoc ipso quòd prædestinatio est preparatio gratiæ, est etiam præparatio operum pietatis: hoc enim ipso quòd Deus electo præparat has specie & numero vocationes congruas, quibuscum electus hæc specie & numero opera pietatis exerciturus est, præparantur hæc specie & numero opera pietatis: sicut Deus hoc ipso donat electo hæc specie & numero opera pietatis, quòd dat electo has specie & numero vocationes congruas, quibuscum hæc specie & numero opera pietatis exercet. Præterea, cum S. Augustinus dicit prædestinationem esse præparationem gratiæ, per gratiam intelligit ipsam donationem operum pietatis. *Prædestinatio,* inquit, *est gratia preparatio: gratia vero jam ipsa donatio.* Quod itaque ait Apostolus: *Non ex operibus, ne forte quis extollatur: ipse enim sumus figmentum, creati in Christo Jesu in operibus bonis: gratia est.* Quod autem sequitur: *Quæ preparavit, ut in illis ambulemus: prædestinatio est.* Prædestinatio igitur ex S. Augustino, est præparatio gratiæ, quia est præparatio donationis operum pietatis, hoc est, gratuita preparatio operum pietatis, quæ donaturus est cum perseverantia finali. Præparat autem opera pietatis & perseverantiam finalem, preparando media, quibus perseverantiam finalem procuraturus est, aliaque tum interna tum externa gratiæ auxilia, quibus opera pietatis est donaturus. Unde prædestinatio, adequatè sumpta, est gratuita preparatio operum pietatis, perseverantiæ finalis, & mediorum omnium, quibus perseverantiam finalem procuraturus, & opera pietatis donaturus est.

Ad præsentis difficultatis pleniorè solutionem, duplex distingui potest gratia: una scilicet, quæ est gratia Dei tantum; & alia, quæ est gratia Dei simul, & meritum nostrum. Prima est ea, quam Deus operatur in nobis sine nobis moraliter & liberè cooperantibus, quales sunt omnes illustrationes & inspira-

tiones divinæ. Secundam operatur quidem Deus in nobis, sed non sine nobis cooperantibus moraliter & liberè. Talis est fides, & quilibet alius actus salutarius. Cum autem Augustinus dicit prædestinationem esse gratiæ præparationem, de utraque gratia intelligendus est, nempe & de gratia, quæ est tantum Dei gratia, & de gratia, quæ simul est gratia Dei & meritum hominis; quod manifestum est ex eo quòd dicit, gratiam, cujus preparatio prædestinatio est, esse ipsam operum salutarium donationem: hæc enim donatio utramque gratiam simul & indivisibiliter significat: cum Deus eatenus donet homini actum salutarem, quatenus gratis per illustrationem & inspirationem suam præparat voluntatem hominis, quomodo illi congruit, ut velit elicere, & eliciat actum salutarem. Sic autem prædestinatio est simul & indivisibiliter preparatio utriusque gratiæ, ut sit principalis & immediatius secundæ, quàm primæ, quia scilicet secunda est ratio preparandi primam: prima enim preparatur, ut sit secunda. Unde prædestinatio non solum est omnium operum pietatis prædestinatorum, sed etiam principalis & immediatius est illorum, quàm auxiliorum gratiæ tum internæ tum externæ, quibus opera illa prædestinato donat Deus in tempore. Porro ex occasione distinctionis expositi, observo obiter repugnare, ut fides sit prima gratia: cum enim ita sit gratia Dei, ut sit etiam meritum nostrum saltem de congruo, & sic eatenus sit gratia Dei, quatenus hominem, tempore aut saltem natura priusquam credat, Deus gratis vocat, quomodo illi congruit, ut velit credere & credat: nam Deus sic, & non aliter, donat fidem: fides semper supponit aliam priorem gratiam, quæ est tantum Dei gratia, nempe vocationem congruam, cujus nomine veniunt auxilia omnia tam interna, quàm externa, quibus Deus gratuitò preparat voluntatem hominis ad credendum. Sed ut ad propositum nostrum redeamus,

Dices. Saltem in doctrina nostra Deus in sua eternitate non prædestinat opera pietatis in se, sed tantum in vocationibus congruis, quas præparat, & quibus opera illa prædestinato donaturus est in tempore. *R. neg.* Itaque Deus in sua eternitate prædestinat determinatè & in particulari omnia pietatis opera prædestinatorum non solum in vocationibus congruis, quibus illa in tempore donaturus est, sed etiam in se, Deus enim prædestinat, ut suo loco dictum est, in mente sua disponendo & ordinando media salutis electorum; & hæc media in mente sua disponit & ordinat, non deliberando & discurrendo, sed approbando scientiam suam, quæ prænotio est horum specie & numero operum pietatis, ut futuribilem sub conditione harum specie & numero vocationum congruarum. Sic autem approbando & eligendo scientiam suam, ut sub hac ratione sit causa directiva salutis electorum, simul & indivisibiliter eligit & approbat ut media salutis electorum, hæc specie & numero opera pietatis cum his specie & numero vocationibus congruis; ita tamen ut principalis & immediatius eligat & approbet hæc specie & numero opera pietatis, quàm has specie & numero vocationes congruas, quas scilicet non eligit & approbat, nisi propter hæc specie & numero opera pietatis. Deus igitur prædestinando vult in se hæc specie & numero opera pietatis, quæ, ipso donante per congruas vocationes, electi exercituri sunt: immo vult illa in se immediatius & principalis, quàm congruas illas vocationes, quibus ea electis donaturus est. Ergo maximè prædestinat ea in se.

Obj. 2. Si Deus prædestinavit actus salutes prædestinatorum, prædestinati non sunt liberi circa illos. *R. neg.* Ratio negandi est, quia prædestinatio divina non immutat modum operandi voluntatis circa actum prædestinitum, alligando illam ad alteram partem contradictionis: Nam 1. non immutat per se; cum consistat in actibus vitalibus Deo immanentibus, & ita per se nihil ponat, nisi in Deo. 2. Non immutat per aliud: nam si immutat per aliquid

quid aliud à se, certe per vocationem congruam, quam vi illius prædestinatus accipit, & qua voluntas prædestinati præparatur, quomodo ei aptum est, ut velit producere, & producat actum salutarem prædestinitum. At hoc dici non potest, quia hæc vocatio, quantumvis congrua, verè repudiabilis est, & ex se etiam moraliter componibilis cum negatione actus salutaris, ad quem datur.

Dices. Non potest voluntas prædestinati non elicere actum prædestinitum. Ergo non est libera circa illum. *Neg. ant. Probabis.* Si potest, vel potest non elicere in sensu composito prædestinationis, vel saltem in sensu diviso. Neutrum dici potest. Ergo, &c. *R. n. min.* & dico voluntatem prædestinati posse non elicere actum prædestinitum in sensu diviso prædestinationis actus ut eliciendi ex prævia hac specie & numero vocatione, in hunc finem à Deo præparata.

At inquit. Ergo voluntas prædestinati impedire potest, ne actus suus fuerit prædestinitus. *R.* posse impedire, non quidem simpliciter, sed secundum quid. Non potest impedire simpliciter, quia cum impedire non possit, ne Deus habeat in thesauris scientiæ suæ unum, vel etiam plura media, quibus, quantumvis ex se repudiabilibus, eam ad hunc specie & numero actum eliciendum efficaciter movere possit, non potest omnino impedire, ne actus suus fuerit à Deo prædestinitus, sive non potest impedire, ne Deus prædestinaverit actum ejus ut certò & infallibiliter eliciendum ex prævia aliqua vocatione, quam certò & infallibiliter novit esse habituram effectum, si detur. At, quod sufficit, potest impedire secundum quid, ne actus suus fuerit à Deo prædestinitus: sive potest impedire, ne actus suus fuerit à Deo prædestinitus, ut eliciendus ex prævia hac specie & numero vocatione, qua re ipsa vocatur; quia ita propter rationem allaram, nequit repudiare totam collectionem vocationum, ut possit repudiare singulas, sive ut possit omnes distributive sumptas repudiare: cum nulla sit quæ non sit ex se repudiabilis; ac proinde repudiare possit hanc specie & numero vocationem, qua hic & nunc re ipsa vocatur, & repudiando impedire, ne prævia fuerit effectum habitura, si daretur, atque hoc impediendo impedire, ne Deus prædestinaverit, seu elegerit hunc specie & numero actum, ut à se donandum per hanc specie & numero vocationem. Quo pacto prædestinitio hujus specie & numero actus salutaris verè est in potestate voluntatis, ut non fuerit, non quidem simpliciter, sed secundum quid, quod ad salvandam libertatem planè sufficit. Sic autem hæc voluntatis potestas verè ad actum reducibilis est, ut summa certitudine & infallibilitate non sit reducenda, quia prædestinitio includit præscientiam summè certam & infallibilem, qua Deus summa certitudine & infallibilitate præcitat hanc specie & numero vocationem effectum habituram esse, si detur: unde summa certitudine & infallibilitate vult & eligit hunc specie & numero actum, ut à se donandum prædestinato per hanc specie & numero vocationem; proindeque electio & prædestinitio hujus specie & numero actus salutaris, ut donandi per hanc specie & numero vocationem, summa certitudine & infallibilitate effectum suum sortitura est.

Dices. Prædestinitio necessariam habet connexionem cum actu prædestinito. Ergo actus prædestinitus non potest non fieri, & consequenter necessariò fit. *R. n. conf.* Nam prædestinitio necessariam habet connexionem cum actu prædestinito, quia repugnat ut actus fuerit à Deo prædestinitus, & tamen non fiat. Hæc autem repugnantia non oritur ex eo, quòd prædestinitio vel per se, vel per aliquid aliud à se voluntatem obliget ad alteram partem contradictionis; quo casu actus prædestinitus non posset non fieri, & necessariù esset; sed ex eo quòd Deus prædestinans actum, ut à se donandum per hanc vocationem, non possit falli nec vinci, hoc est, ex eo quòd Deus non possit errare præcitiendo hanc vocationem effectum habituram esse, si detur, nec possit impediri ab executione hujus vocationis, si velit eam exequi. Quo non

obstante, voluntas sub ipsa prædefinitione manet expedita ad utrumlibet, ut potè ad neutram contradictionis partem antecedenter obligata intrinsecè. Unde voluntas sub ipsa prædefinitione, necessariam cum actu prædestinito connexionem habente, potest pro arbitrio ponere vel non ponere actum illum, sic tamen ut summa certitudine & infallibilitate positura sit. *R. 2. dist. conseq.* Ergo actus prædestinitus non potest non fieri, si voluntas neque simpliciter, neque secundum quid impedire possit prædefinitionem, *C. conseq.* Si potest impedire saltem secundum quid, *N. conf.* Potest autem voluntas sic impedire prædefinitionem actus sui, ut explicatum est, & ita tollere omnem connexionem, vi cuius actus ejus posset esse necessarius. *R. 3. etiam sic dist. conseq.* Ergo actus prædestinitus non potest non fieri, & hæc impotentia est antecedens, *N. conf.* Et hæc impotentia est tantum consequens, *C. conf.* Cum enim existentia prædefinitionis non faciat suppositionem simpliciter antecedentem, & planè independentem ab omni exercitio libertatis humanæ; vel, quod eodem redit, cum prædestinitio actus supponat exercitium libertatis humanæ ut futuribile sub conditione talis vocationis, quod penes statum tantum differt ab exercitio libertatis absolute futuro, prædestinitio, quantumvis necessariò connexa cum actu prædestinito, vel nullam affert impotentiam, ut non fiat actus prædestinitus, vel non nisi consequentem, & libertatis exercitium præsupponentem affert.

Dices. Ex suppositione prædefinitionis oritur necessitas. Ergo & impotentia antecedens ad hoc ut non fiat actus prædestinitus. *Ant. patet in hoc enthymemate:* Deus prædestinavit hunc actum: ergo hic actus fiet: in quo consequentia necessaria est, & consequens non potest non esse verum, supposita veritate antecedentis. *R.* oriri quidem necessitatem: sed hæc necessitas non est necessitas consequentis, sed tantum consequentiæ. Est quidem necessitas consequentiæ: nam in hoc enthymemate: Deus prædestinavit hunc actum: ergo hic actus fiet: consequentia non potest non esse bona, & ita consequens non potest non esse verum, supposita veritate antecedentis. At idcirco non est consequentis necessitas, sive non idcirco consequens necessarium est, quia suppositio antecedentis non est suppositio simpliciter antecedens, & planè independentem ab exercitio libertatis humanæ. Cum enim prædestinitio hujus actus non sit aliud quàm scientia futuribilium approbata, quæ est prænotio hujus actus ut futuribilis sub conditione talis vocationis, hoc est, quæ Deus per illam prænovit voluntatem humanam sub tali vocatione, si detur, hunc actum esse producturam; in hoc enthymemate: Deus prædestinavit hunc actum: ergo hic actus fiet: suppositio prædefinitionis non est aliud, quàm suppositio scientiæ futuribilium approbata, quæ prænotio est, &c. & consequenter suppositio alicujus præsupponentis exercitium libertatis humanæ ut futuribile sub aliqua conditione, quod non nisi penes statum differt ab exercitio libertatis absolute futuro. Unde hæc suppositio sic est in potestate voluntatis humanæ, ut eam tollere, aut saltem aliqua ratione impedire possit: non est igitur suppositio simpliciter antecedens, & omnino independentem, sed aliquo modo consequens. Itaque in hoc enthymemate: Deus prædestinavit hunc actum: ergo hic actus erit: veritas antecedentis ob necessariam connexionem, quam habet cum veritate consequentis, quia Deus nec falli, nec vinci potest, facit necessitatem consequentiæ, seu facit consequentiam esse necessariam: at non facit necessitatem consequentis, seu non facit consequens esse necessarium, quia consequens non potest esse magis necessarium quàm antecedens. Antecedens autem sic est, ut posset non esse. Ergo consequens sic erit, ut posset non esse. Item in potestate libertatis humanæ est, ut antecedens non fuerit. Ergo in potestate libertatis humanæ est, ut consequens non sit. Ex hoc igitur enthymemate: Deus prædestinavit hunc actum: ergo hic actus erit: supposita veritate antecedentis, non

non alia necessitas habetur, quam consequentiae, sive non aliud habetur, quam quod consequens non possit non esse verum, supposito quod antecedens verum sit, quam quod consequens non possit esse falsum in sensu composito antecedentis, quamvis possit esse in ejus sensu diviso; & ita minimè sit necessarium, quia sensus divisus verè est in potestate voluntatis, cujus actus à Deo prædefinitus est sic, ut possit potentia verè reducibilis, licet certissimè non reducenda, facere ut non fuerit prædefinitus, non quidem simpliciter, quod ad salvandam libertatem non requiritur, sed quod sufficit, secundum quid modo jam explicato.

Obj. 3. Idem iudicium esto de omnibus actibus salutariis, ac de actibus poenitentiae. Atqui Deus non prædefinit, imò nec prædefinire potuit actus poenitentiae prædestinatorum. Ergo, &c. N. min. *Probabilis.* Si Deus prædefinit actus poenitentiae prædestinatorum, prædefinit etiam eorum peccata: nam nisi peccent, actus poenitentiae exercere non possunt; cum poenitentia peccatum essentialiter supponat. Impium conf. Ergo, &c. R. neg. seq. maj. Quamvis enim poenitentia locum habere non possit, nisi post admissum peccatum, ad prædefiniendos actus poenitentiae v. g. Petri, nullatenus necesse fuit, ut peccatum ejus prædefiniretur, sed satis fuit ut Deus vellet illud permittere. Ad hoc enim ut Deus prædefiniret actus poenitentiae Petri, satis fuit, ut ipse vellet, quod ex parte ipsius requirebatur ad hoc, ut Petrus actus poenitentiae exerceret. Ex parte autem Dei requirebatur tantum, ut vellet ejus peccatum permittere, & postea eum movere & excitare, quomodo ei futurum erat congruum, ut à peccato resurgeret, & pro peccato satisfaceret. Supposita enim ex parte Dei voluntate permittendi peccatum Petri, & postea eum movendi & excitandi, quomodo ei futurum erat congruum, ut à peccato resurgeret, & pro peccato satisfaceret, certò & infallibiliter futurum erat, ut Petrus ex libera voluntatis determinatione peccaret, & postea de peccato doleret, illudque detestaretur, & alia omnia, quae pro peccatorum satisfactione poenitentes solent facere, faceret. Ad hoc igitur ut actus poenitentiae Petri prædefinirentur à Deo, nullatenus necesse fuit, ut ab eo prædefiniretur ipsum Petri peccatum, quod, supposita ex parte Dei sola illud permittendi voluntate, ex solius voluntatis Petri vicio certò & infallibiliter futurum erat.

Sed ad pleniorè præsentis difficultatis resolutionem, observa ex doctrina hæcenus tradita, 1. Deus per scientiam futuribilium præcivit, quid Petrus facturus esset sub tali serie rerum & gratiarum, hoc est, quòd peccaturus esset, deinde à peccato resurrecturus, & in his determinatè & in particulari actibus poenitentiae aliarumque virtutum usque in finem perseveraturus, atque ita tot gloriæ gradus promeriturus. 2. Ex voluntatè absoluta & efficaci, ut Petrus tot consequeretur gradus gloriæ, pro eo approbavit scientiam suam quà talis rerum & gratiarum serie prænotionem, & approbando disposuit & præparavit ei in mente sua talem mediorum salutis ordinem. 3. Sic approbando pro Petro scientiam suam quà prænotionem talis rerum & gratiarum seriei, voluit & elegit ei hos determinatè & in particulari actus pietatis, & inter illos hos poenitentiae actus, ut à se illi donandos per hæc determinatè & in particulari auxilia gratiæ congrua, post admissum ab illo peccatum, Deo non impediēte lapsum ejus per alia anteriora congrua auxilia, sed solum dante ad vitandum lapsum merè idonea ex intentione sincera ut vitetur, & simul efficaci, ut lapsu non vitato, hi specie & numero actus à Petro ex occasione peccati exerceantur, donante Deo. Vides actus poenitentiae Petri à Deo prædefinitos esse, non prædefinito ejus peccato, sed e contra sincerè nolitò à Deo, licet non efficaciter, & sic permisso. Quod laudabiliter facere potuit Deus, tum quia non tenetur impedire peccata nostra, sed potest nos in nostro relinquere arbitrio, ut eo rectè utamur vel malè, prout volumus; tum ad ostensionem divitiarum misericordiæ suæ, & in laudem gloriæ gratiæ

sua. Quibus verbis occurritur difficultati ulteriori: nam querenti quare Deus pro Petro elegerit hanc rerum & gratiarum seriem, in qua peccaturus erat, & postea à peccato resurrecturus, potius quam aliam in qua nunquam erat peccaturus graviter, & tamen totidem gloriæ gradus promeriturus erat, respondeo, 1. nulla ratione Deum obligari potuisse ad eligendam secundam: cum etiam potuerit, non quidem ex intentione damnandi Petrum, quod divinam bonitatem dedeceret, sed ex intentione tantum conditionata illum salvandi, eligere aliquam, in qua peccaturus graviter, & à peccato nunquam resurrecturus fuisset. 2. Primam convenientissimè eligere potuisse, & elegisse, ut in peccatoris conversione, & salute procuranda, misericordiæ suæ divitiis magis ostenderet, magisque gratiæ suæ beneficia commendaret.

Obj. 4. Deus in Scripturis sæpe queritur, quòd tam pauca, & tam remissa pietatis opera fiant ab hominibus, & hæc querela non solum in reprobos, sed etiam in prædestinatos cadit. Atqui si Deus omnia & singula pietatis opera prædestinatorum prædefinit, non potest nisi irrisoriè conqueri de paucitate & remissione operum pietatis, quæ fiunt à prædestinatis: quia si Deus omnia & singula pietatis opera prædestinatorum prædefinit, prædestinati faciunt omnia pietatis opera, quæ Deus vult ab illis fieri, & cum ea perfectione, quæ vult ab illis fieri. Ergo, &c. R. n. seq. min. *Ad prob. R.* prædestinatos omnia quidem pietatis opera facere, quæ Deus efficaciter vult ab illis fieri, & cum ea perfectione, quacum Deus efficaciter vult ab illis fieri: at plura alia, saltem regulariter loquendo, omittunt, quæ possent facere, & Deus sincerè vult ab illis fieri; aut ea, quæ faciunt, & à Deo prædefinita fuerunt, non tam perfectè faciunt, quam Deus sincerè vult ab illis fieri. Raro enim contingit, ut etiam quando gratiæ consentimus, secundum totam virtutem gratiæ velimus & agamus, & ita raro contingit, ut tantum perfectionis habeant nostra pietatis opera, quantum habere possent. Quod ut plenè intelligas, observa Deum prædestinatis ex voluntate partim efficaci & absoluta, partim conditionata tantum, sed tamen sincera ut tot gloriæ gradus promereantur, eligere eam mediorum salutis seriem, in qua non solum hæc specie & numero auxilia gratiæ congrua accepturi sunt, quibuscum certò & infallibiliter facturi sunt hæc specie & numero opera pietatis, (quamvis ordinariè non cum tanta perfectione, quanta possent) & faciendo tot saltem gradus gloriæ promerituri; sed etiam multa alia ad bene operandum idonea, licet non efficacia, quibuscum, si vellent, multa opera salutaria facerent, & faciendo non solum majorem Deo gloriam intrinsecam procurarent, sed etiam meritum suum augerent, & augendo majorem sibi promererentur gloriam. Quæ cum opera non faciant, quia nolunt facere, justam Deo de illis conquerendi causam præbent.

ARTICULUS V.

Utrum Deus prædestinatos elegerit ad gloriæ ratione prius, quam eos prædestinavit.

RESPONSIO.

Deus voluntate absoluta & efficaci voluit gloriam prædestinatis omnibus ratione prius, quam eos prædestinavit.

Prob. Electio mediorum, ut mediorum, supponit intentionem finis: media enim, ut media, non appetuntur nisi propter finem præintentionem: proindeque electio mediorum, certò & infallibiliter connexorum cum affectione finis, supponit absolutam & efficacem intentionem finis. Certè si media non appetuntur, nec appeti possunt, nisi propter finem præintentionem, manifestum est ea non appeti, nisi secundum modum, quo finis præintenditur, sic ut non appetantur media certò & infallibiliter connexa cum

cum fine, cognita ut talia, nisi quia absolute & efficaciter finis præintenditur. Atqui prædestinatio est electio & preparatio mediorum salutis, certò & infallibiliter cum salute connexorum, facta ab æterno pro iis, qui prædestinati dicuntur. 1. Electio est & preparatio mediorum: est enim pars providentiæ, cuius est disponere & ordinare media ad finem. 2. Electio est & preparatio mediorum salutis: est enim ea providentiæ pars, quæ in iis, qui re ipsa salvantur, ad finem vitæ æternæ transmittendis occupatur. 3. Electio est & preparatio mediorum salutis, certò & infallibiliter connexorum cum salute: est enim preparatio finalis perseverantiæ, quam infallibiliter glorificatio subsequitur: unde describitur à S. Augustino preparatio beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur, quicumque liberantur. Ergo prædestinatio divina supponit in Deo pro iis omnibus, qui prædestinati sunt, absolutam & efficacem intentionem salutis & gloriæ. Ergo, quod idem est, Deus voluntate absoluta & efficaci voluit salutem & gloriæ prædestinatis omnibus ratione prius, quam eos prædestinaret. Atqui hæc voluntas, quatenus per eam Deus vult prædestinari bonum gloriæ, dicitur & est electio; & quatenus vult illis potius quam non prædestinatis, dicitur & est electio. Ergo prædestinati ratione prius, quam prædestinentur, diliguntur & eliguntur à Deo. Hoc argumentum est S. Thomæ hic q. 23. a. 4. in O. ubi sic ait: *Prædestinatio secundum rationem præsupponit electionem, & electio dilectionem. Cujus ratio est, quia prædestinatio est pars providentiæ. Providentiæ autem, sicut & prudentiæ, est ratio in intellectu existens, præceptiva ordinationis aliquorum in finem. Non autem præcipitur aliquid ordinandum in finem, nisi præexistente voluntate finis. Unde prædestinatio aliquorum in salutem æternam, præsupponit secundum rationem, quod Deus illorum velit salutem. Ad quod pertinet electio, & dilectio. Dilectio quidem, in quantum vult eis hoc bonum salutis æternæ: nam diligere est velle alicui bonum. Electio autem, in quantum hoc bonum aliquibus præ aliis vult; cum quorundam reprobat.*

Hanc porro prædestinatorum electionem ad gloriam planè gratuitam esse, liquet ex dictis de prædestinatione. Cum enim ratione præcedat prædestinationem, certè si prædestinatio nullam habet causam ex parte prædestinatorum, ipsa à fortiori nullam habet ex parte electorum. Hanc gratuitam prædestinatorum electionem ad gloriam videtur Christus apertè tradere, Luc. c. 12. his verbis: *Nolite timere, pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum.* Christus enim hic loquitur, 1. de voluntate dandi gloriam: nam nomine regni gloriam intelligit. 2. De voluntate absoluta & efficaci, quo effectu suo carere non potest, proindeque omnem, si sit nota, oppositi formidinem debet expungere. Unde dicit, *Nolite timere.* 3. De voluntate gratuita, ut patet ex his vocibus, *Complacuit Patri vestro*, quæ specialem Dei benevolentiam apertè significant. 4. De voluntate dandi gloriam prædestinatis, quos vocat pusillum gregem, quia quamvis absolute sint in magno, imò in maximo numero; pauci tamen verè sunt, in comparatione eorum, qui pereunt. Eandem gratuitam prædestinatorum electionem ad gloriam probabilissimè docet Apostolus Rom. c. 8. cum ait: *Quos præseivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui.* Probabilissimum enim est, eum nomine præscientiæ hic intelligere electionem & dilectionem, quæ ratione præcedit prædestinationem. Post Apostolum verò apertè docuit S. Augustinus lib. de corr. & grat. c. 7. ubi in hæc Christi verba, *Multi vocati, pauci vero electi*, sic loquitur: *Illi electi, qui secundum propositum vocati, qui etiam prædestinati atque præcisi (vides eum loqui de electione distincta à prædestinatione) Electi autem sunt ad regnandum cum Christo, non quomodo electus est Judas ad opus, cui congruebat illos debemus intelligere electos per misericordiam, illum per judicium. Illos ergo elegit ad obtinendum regnum suum, illum ad effundendum sanguinem suum.* Merito sequitur vox, *Ad regnum electorum: si Deus pro nobis, quis contra nos?* S. Augustino clarè suffragatur S. Thomas hic ad 3. *Quare hos elegit in gloriam, & illos reprobavit, non habet rationem, nisi divinam voluntatem:* nullam igitur habet rationem ex parte eorum, qui sunt electi, & consequenter prædestinatorum electio ad gloriam, ea scilicet vi cuius prædestinavit, quocumque prædestinavit, est omnino gratuita, utpotè, sicut loquitur Augustinus, facta per misericordiam. Alios tum Scripturæ, tum Augustini & aliorum, qui post illum scripserunt, Patrum textus hic prætermitto, quia de sola gratuita prædestinatione possunt intelligi, & explicari. Sed

Quæres, quantam certitudinem habeat hæc gratuita prædestinatorum electio ad gloriam? R. habere saltem certitudinem theologicam. Quod facilè ostenditur ex dictis. Nam illud habet certitudinem theologicam, quod evidenter deducitur vel ex duabus propositionibus revelatis, & quas constat esse revelatas, vel saltem ex una præmissa, quam constat esse revelatam, & ex altera naturaliter evidenti. Atqui quòd Deus prædestinatos gratuito elegerit ad gloriam evidenter deducitur ex una præmissa, quam constat esse revelatam, & ex altera, quæ naturalem habet evidentiam. Ergo, &c. Minor probatur hoc syllogismo. Gratuita prædestinatio supponit gratuitam electionem ad gloriam. Atqui datur gratuita prædestinatio. Ergo datur gratuita electio ad gloriam. Idem erit, si dicas: Si Deus gratuito aliquos prædestinavit, eos ratione prius gratuito elegerit ad gloriam, quam prædestinaret. Atqui Deus eos omnes, qui re ipsa glorificantur, gratuito prædestinavit. Ergo eos omnes, qui re ipsa glorificantur, Deus gratuito elegerit ad gloriam. In utroque syllogismo Minor est de fide, ut superius accuratè ostensum est. Major verò habet evidentiam naturalem, ut patet ex dictis in probatione assertionis. Ergo, &c.

Hanc gratuitam prædestinatorum electionem ad gloriam negantibus, unicum superesse potest effugium, nempe si dicant iis, qui re ipsa salvantur, gratuito quidem præparata esse media salutis, cum ipsa salute certò & infallibiliter connexa, at non ut talia, sed tantum ut idonea esse præparata; proindeque hanc mediorum salutis præparationem, pro iis, qui re ipsa salvantur, factam, non supponere electionem, seu voluntatem absolutam & efficacem iis præ aliis dandi gloriam, sed solum conditionatam voluntatem, quam Deus etiam habet respectu eorum, quibus non præparavit media cum salute connexa, sed idonea tantum, & ad assequendam salutem, si iis uti voluerint, sufficientia. Unde ulterius sequitur nullam in Deo dari electionem ad gloriam, seu voluntatem absolutam & efficacem dandi gloriam unis potius quam aliis, nisi ratione posterius ad absolutam prævisionem uniuscujusque meritorum vel demeritorum, & perseverantiæ vel impenitentiae finalis. Sed

Hæc doctrina facilè exploditur. Nam 1. scimus Deum iis omnibus, qui salvantur, præparasse media cum salute connexa, cognita ut talia, cum potuisset præparare idonea tantum & purè sufficientia; è contra iis omnibus, qui damnantur, præparasse solum idonea & purè sufficientia, cum potuisset præparare cum salute connexa, cognita ut talia. Quid autem rationi consonum magis est, quàm dicere Deum primis præparasse media, quibuscum prævidebat eos certissimè salvandos, quia absolute & efficaciter voluit eos salvari, & ita iis præparasse media illa, ut cum illis certò & infallibiliter salvarentur: ceteris verò media præparasse, quibuscum cognovit illos posse quidem salvari, sed tamen sua culpa non esse salvandos, quia illos salvari voluit voluntate, non absoluta & efficaci, sed conditionata tantum; & idcirco non illis præparasse media, quibuscum, si ea acciperent, non solum possent salvari, sed etiam re ipsa salvarentur, non quia noluit, sed quia non absolute & efficaciter voluit illos salvari; vel, ut cum Apostolo loquar, quia noluit illorum, sicut aliorum, misereri, ut ostenderet

deret & commendaret magis divitias gratiæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam. Quæro igitur ab adversariis, unde habeant suam illam præcisionem, nempe quòd Deus aliis præparando media cum salute connexa, aliis verò non præparando, quibus præparavit, non ut cum salute connexa, sed præcisè ut ad salutem assequendam idonea præparavit: eum nullum hujus præcisionis sive in Scriptura, sive in Traditione reperiatur vestigium; cum Patribus gratiæ defensoribus, & Novatoribus gratiæ inimicis pariter ignota fuerit; cum neque necessaria sit ad tuendam in Deo sinceram salvandi omnes homines voluntatem, aut servandum in electis liberum voluntatis arbitrium, neque utilis esse possit ad compescendas reproborum querelas. Et verò num Deus reprobis de gratiarum inæqualitate expostulantibus satisfacere, respondendo se electis quidem media cum salute connexa præparasse, sed ea præcisè ut idonea intendisse? Ludicra responsio! Denique hæc præcisio & affectum Dei erga electos minuit, & tamen nihilo plus ad salutem adjumenti reprobis addit, nec valet ad sedandos terrores animos, aut promovendum virtutum studium, aut impediendam desperationem, aut fovendam salutis curam. Et verò num hominis de prædestinationis mysterio trepidantis animus quiescet, & ad studium virtutum, curamque salutis suscipiendam accendetur magis, audiendo Deum quidem certis tantum hominibus præparasse media cum salute connexa, cæteris verò non præparasse, nisi merè sufficientia, quibuscum salvari possent, & tamen certissimè non salvantur; sed quibus media cum salute connexa præparavit, quique proinde salvantur, & soli certissimè salvantur, præparasse præcisè ut idonea?

2. Doctrina adversariorum apertè contradicit Apostolo perpetuò extollenti & commendanti specialem Dei erga eos omnes, qui salvantur, benevolentiam, quam manifestè adversarii cum sua præcisione elevant. Præterea, vocabula illa, propositum, electio, prædestinatio, quibus exprimit præparationem mediorum, quibus Deus in salutem æternam electos suos dirigit in tempore, apertè significant media illa à Deo præparata fuisse ut efficacia, & cum salute electorum connexa: apertè enim significant specialissimum quendam Dei benevolentia & misericordia affectum erga electos, quos proinde idem Apostolus vocat vasa misericordiæ, in quæ divitias gratiæ suæ largiter effudit. 3. Apertè repugnat Traditioni: nam ex unanimi Patrum consensu constat omnes actus salutare prædestinationem esse dona Dei, ac proinde fuisse à Deo prædefinitos. Eatenus enim sunt dona Dei, seu eatenus donantur à Deo, quatenus Deus ex efficaci intentione, ut fiant, præparat voluntatem prædestinationem, quomodo ei congruit, ut illos faciat, & consequenter quatenus Deus ab æterno voluit efficaciter, illos fieri in tempore, & in hunc finem præordinavit media congrua ut talia. 4. Denique, collectio mediorum, quæ Deus præparavit iis omnibus, qui salvantur, includit perseverantiam finalem, ratione cujus certò & infallibiliter connexa est cum salute. At evidenter absurdum est dicere perseverantiam finalem non fuisse à Deo præparatam, nisi ut medium ad assequendam salutem idoneum: evidens enim est hanc adversariorum præcisionem ad summum locum habere posse in auxiliis gratiæ actualis, quibus potest voluntas nostra consentire vel dissentire, & ita bene vel malè uti pro arbitrio. Ergo non sine evidenti absurditate dici potest, collectionem mediorum iis omnibus, qui salvantur, præparatam, & cum salute certò & infallibiliter connexam, non fuisse præparatam ut talem, sed præcisè ut sufficientem ad assequendam salutem. Ex quo adhuc sic argumentor breviter. Prædestinatio est gratuita præparatio perseverantiæ finalis; nam, ut fides docet, perseverantia finalis est donum Dei, & cum divinis ad salutem prædestinationum pertinentibus beneficiis coronidem imponat, non potest non esse præcipuus prædestinationis effectus. Atqui perseverantia finalis non fuit à Deo præparata præcisè ut medium ad assequendam

salutem sufficiens. Ergo prædestinatio est gratuita præparatio perseverantiæ finalis, tanquam medii cum assecutione salutis certò & infallibiliter connexi. Ergo prædestinatio supponit in Deo absolutam & efficacem voluntatem dandi gloriam prædestinatis. Ergo supponit in Deo gratuitam prædestinationum electionem ad gloriam.

At inquit. Quare hanc gratuitam prædestinationum electionem ad gloriam non defendimus ut dogma fidei? *R.* Quamvis hæc electio evidentem cum prædestinationis dogmate connexionem habeat, imò de veritate à Deo revelatarum numero esse, facillè credamus, non eam tamen defendimus ut dogma fidei, tum quia adhuc à multis Doctoribus Catholicis sine nota hæresis impugnatur, tum quia ex Traditione, cujus est verum Scripturæ sensum nobis aperire, non satis nobis constat, illam ut veritatem à Deo revelatam fide divina tenendam, nec reperimus illam à Patribus, qui contra inimicos gratiæ pro prædestinationis dogmate pugnant, ut fidei dogma esse propugnatam. Solum ergo dicimus esse veritatem theologice certam propter evidentem, quam habet cum dogmate fidei connexionem. Hoc autem dogma fidei est, quòd detur ab æterno in mente divina præscientia & præparatio beneficiorum, quibus certissimè liberantur, quicumque liberantur; hoc est, quòd Deus iis omnibus, qui salvantur, & non aliis, ab æterno, quia voluit, & ex pura misericordia, aut saltem ex pura liberalitate disposuit & præordinavit media, quibus eos in tempore certò & infallibiliter dirigit in finem vitæ æternæ. Quam dispositionem & præordinationem, quia evidens nobis est, esse mediorum cum salute connexorum ut talium, dicimus evidenter præsupponere voluntatem absolutam & efficacem gloriæ, & sic evidenter præsupponere gratuitam eorum omnium, qui salvantur, electionem ad gloriam, quam proinde censemus certam esse certitudine theologica. Sed ad intelligiorem intelligentiam eorum, quæ sequentibus Articulis responsuri sumus ad objectiones adversariorum.

Accipe ordinem actuum divinorum ad prædestinationum salutem pertinentium. 1. Itaque Deus per scientiam simplicis intelligentiæ vidit, quid quilibet homines possibiles possent facere vel non facere; & per scientiam futuribilium, quid re ipsa facturi vel non facturi essent sub quacumque conditione possibili, & in quibuscumque circumstantiis possibilibus.

2. Voluit creare naturam humanam, eamque ad statum supernaturalem elevare, hoc est, ordinare ad finem supernaturalem, qui in clara visione & amore Dei, aliisque actibus & dotibus beatificis consistit.

3. Ex sincera, sed tamen conditionata homines ad hunc supernaturalem finem perducendi intentione, voluit condere primum hominem in eo statu in quo non solum instrueretur habitibus supernaturalibus fidei, spei, & charitatis, aliarumque virtutum infusarum, sed etiam dono integritatis frueretur, quo corpus perfectè subiceretur animæ, & appetitus sensitivus rationali: voluit etiam primum illum hominem, tot & tantis exornandum dotibus & donis, constituere caput morale totius humani generis, ipsumque pro omnibus ab eo per viam naturalem descendurum apud se voluit legati vices agere in observando vel transgrediendo præcepto de non comedendo certo fructu: ita ut quidquid quoad hoc faceret, censeretur illi facere, & sic censeretur transgredi præceptum, ipso transgrediente, & è contra præceptum observare, ipso observante. Unde ipso præceptum constanter observante, omnes iustitia originali digni futuri erant, & in ea nascituri: ipso verò transgrediente præceptum, demerituri erant originalem iustitiam, & ea iustè privati, nascituri peccatores, & filii ire, propter culpam parentis, eos à primo instanti animationis, secluso speciali privilegio, infecturam.

4. Deus absolute previdit Adami, & in Adamo totius humani generis lapsum.

5. Ex voluntate absoluta & efficaci genus humanum

num cum capite suo redimendi, decrevit incarnationem, & Christi merita omnia, in primisque passionem ejus prædeterminavit.

6. Christum & ejus merita absolute prævidit.

7. Propter merita Christi absolute prævisa, absolute & efficaciter decrevit certum & definitum non solum formaliter, sed etiam materialiter hominum numerum à massa perditionis separare, tot scilicet determinat & in particulari homines ad gloriam eligendo, seu volendo absolute & efficaciter gloriam tot determinat & in particulari hominibus præ cæteris omnibus, quos idcirco in massa perditionis reliquit, non quod pro eo signo positive noluerit eos assequi gloriam, sed quod illis pro eo signo gloriam voluerit voluntate conditionata tantum.

8. Electos prædestinavit, hoc est, electis ex absoluta & efficaci voluntate salutis eorum in mente sua disposuit, & præordinavit media salutis efficacia, & cum ipsa salute certò & infallibiliter connexa; vel, si vis, electorum, quia elegit eos ad gloriam, justificationem & perseverantiam finalem, insuper & pro iis, qui non nisi post adultam æternam morituri erant, bona merita, hoc est, fidem & alia pietatis opera determinat & in particulari prædestinavit & præparavit.

9. Decrevit media illa exequi.

10. Absolute prævidit prædestinatorum ante adultam æternam morientium finem in statu gratiæ per baptismum vel martyrium acceptæ; item prædestinatorum post adultam æternam morientium bona merita cum perseverantia finali.

11. Parvulis gloriam ut hæreditatem, adultis etiam ut mercedem & coronam propter bona merita absolute prævisa decrevit, illisque decernendo præ aliis, quorum malam mortem prævidit, illos elegit ad gloriam electione illa, quæ remuneratoria est, & consequenter supponit in eo, qui eligitur, disparitatem & distantiam ab eo, qui rejicitur, hoc est, dignitatem in eo, qui eligitur, & indignitatem in eo, qui rejicitur.

ARTICULUS VI.

Solvuntur objectiones à Scriptura & Patribus petite.

Obj. 1. Christus Math. c. 25. sic alloquitur electos: *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi: esurivi enim, & dedistis, &c.* Quibus verbis Christus significat regnum gloriæ electis præparatum ab æterno fuisse propter bona merita absolute prævisa. Ergo regnum gloriæ non fuit ab æterno præparatum electis gratis, & ante bonorum operum absolutam prævisionem. R. C. ant. & N. conf. Nam regnum gloriæ fuit ab æterno præparatum electis ante & post absolutam prævisionem meritorum. Duplex igitur in Deo circa electos datur voluntas absoluta & efficax gloriæ. Prima pertinet ad ordinem intentionis, & de ea Christus Luc. cap. 12. loquitur, cum ait: *Nolite timere, pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum.* Sic autem potest exprimi: Volo absolute & efficaciter, ut tales regnum gloriæ consequantur per merita. Secunda, de qua Christus loquitur Math. c. 25. verbis laudatis, pertinet ad ordinem executionis, & sic exprimi potest: Volo absolute & efficaciter regnum gloriæ talibus dare propter merita. Prima fertur in gloriam ut finem ab electis obtinendum per merita prædestinanda; vel, si vis, fertur in gloriam ut finem electis à Deo procurandum per bona ipsorum merita, quæ idcirco in instanti rationis subsequenti prædestinuntur, & præparantur à Deo. Secunda fertur in gloriam ut mercedem electis debitam, & retribuendam propter bona illorum merita jam prædestinata & absolute futura. Prima planè gratuita est, quia virtualiter prior est prioritate naturæ, quam prædestinatio bonorum operum, & à fortiori quam bonorum operum absoluta futuritio, eorumque absoluta prævisio. Secunda non est gratuita, sed remuneratoria; nam virtualiter

præsupponit absolutam futuritionem bonorum operum, eorumque prævisionem absolutam, à qua virtualiter causatur. Prima, ut est voluntas dandi gloriam his præ illis, dicitur & est electio gratiæ. Secunda verò, ut est voluntas retribuendi gloriam his potius quam illis, dicitur & est electio debiti seu meriti, electio remuneratoria. Prima Deum determinat ad præparanda & prædestinanda bona merita in æternitate, eaque donanda in tempore cum perseverantia finali. Secunda determinat Deum ad dandam in tempore gloriam ut præmium & coronam propter bona merita, à se donata, & per finalem perseverantiam consummata. Ambæ autem ita sunt inter se connexæ, ut neutra possit esse sine altera. Prima enim absolute infert secundam, & hæc absolute præsupponit illam.

Dices. Christus eodem illo loco, quo dicit electis: *Venite benedicti Patris mei, &c.* simili verborum tenore dicit reprobis: *Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & angelis ejus: esurivi enim, & non dedistis mihi manducare, &c.* Atqui Christus sic loquendo, significat ignem æternum non fuisse præparatum reprobis, nisi propter mala merita. Ergo similiter cum ait electis, *Venite, &c.* significat gloriam illis non præparatam fuisse, nisi propter bona merita. R. Esto assumptum. Nam Christus hoc potius supponit, quam significat. N. conf. Disparitas est, quia 1. æquitas sententiæ, quam Christus fert contra reprobos, postulat ut supplicium ignis æterni non fuerit illis præparatum, nisi post absolutam demeritorum prævisionem, nec demerita illa fuerint à Deo prædestinata & præparata. Ad æquitatem verò sententiæ pro electis ferendæ, satis est, si gloriam re ipsa mereantur, eaque velut corona digni sint propter bona merita, & ita gloria non nisi propter bona merita absolute prævisa fuerit illis præparata tanquam merces & corona. 2. Deus præter voluntatem damnandi reprobos propter eorum demerita absolute prævisa, non potest habere aliam rationem priorem, qua velit eos incurrere damnationem æternam propter demerita à se prædestinanda & præparanda. Hæc enim voluntas cadere non potest in Deum, qui nihil eorum, quæ fecit, potest antecedenter odisse, quia summè bonus est, & nullum, nisi de suo merentem, poena afficere, quia summè iustus est. At præter voluntatem dandi gloriam ut mercedem & coronam electis propter eorum bona merita absolute prævisa, potest etiam aliam habere rationem priorem, qua velit ut gloriam tanquam mercedem & coronam consequantur per bona merita à se prædestinanda & præparanda gratuito & misericorditer. Hæc enim voluntas Deum summè bonum & misericordem maxime decet, & nemini aliunde injuriola est: non ipsis electis, quos maximo beneficio afficit; nec reprobis, quibus non debetur, nec subtrahit media ad salutem assequendam idonea & sufficientia. Imò verò ex hypothesi quòd sit in Deo voluntas dandi gloriam electis ut mercedem & coronam propter eorum bona merita absolute prævisa, non potest quoque non esse in eo alia virtualiter prior, qua gratuito & ex pura misericordia voluit ut electi mererentur gloriam per bona merita à se gratuito & misericorditer prædestinanda. Cum enim bona electorum merita finetiam, nec possint non esse dona Dei, & ita bona merita, quibus gloria tanquam merces & corona retribuitur, nec habeant, nec habere possint electi, nisi donentur à Deo, neque donentur aut donari possint à Deo, nisi ab eo gratuito & misericorditer prædestinata fuerint: nihil enim Deus donat aut donare potest in tempore, nisi quod gratuito & misericorditer ab æterno disposuit & præparavit in sua prædestinatione, ut perpetuò docet S. Augustinus, & per se manifestum est: electi bona merita, quibus gloria ut merces & corona retribuetur, non sunt habituri, nec proinde habituros prævidet Deus, & ex tali prævisione gloriam ut mercedem & coronam illis præparat, nisi quia virtualiter prius gratuito & misericorditer voluit ut gloriam consequerentur per bona

bona merita, & ex hac voluntate gratuito & misericorditer bona merita, quibus consequerentur gloriam, prædestinavit.

Dices. Christus loco citato cum dicit: *Esurivi enim, & dedistis mihi manducare*, assignat totam causam discretionis electorum à reprobis. Ergo aperte significat Deum electis non voluisse gloriam absolute & efficaciter, nisi post absolutam meritum prævisionem. *R. n. ant. Nota.* Duplex est causa discretionis electorum: primaria scilicet, quæ se tenet ex parte Dei; & secundaria, quæ se tenet ex parte ipsorum electorum. Primaria est propositum sive beneplacitum divinum, secundum quod hos, & non illos elegit Deus ad gloriam per merita obtinendam, atque his, & non illis, merita, quibus gloriam obtinerent, in sua prædestinatione præparavit. Secundaria causa sunt ipsa merita à Deo misericorditer præparata in æternitate, & donata in tempore. Dicuntur autem secundaria causa discretionis electorum, quia supponunt æternum Dei beneplacitum, sine quo non essent in æternitate prædestinata, nec proinde in tempore donata, & quo electi à reprobis primitus discernuntur. Jam verò Christus, loco citato, vel solum affert causam secundariam discretionis electorum, quia ibi tantum agit de remunerandis electis, vel fortasse potius affert utramque: quando enim Christus dicit electis: *Possidete paratum vobis regnum: esurivi enim, & dedistis*, &c. necesse non est, ut hæc verba, *Esurivi enim, & dedistis*, &c. referantur ad illud, *paratum*; & ad illud, *possidete*, referri possunt; & tunc verborum Christi sensus est: Regnum gloriæ, vobis à Patre meo misericorditer præparatum, ut obtinendum per bona opera, possidete, quia hæc & illa bona opera fecistis.

At inquires. Si ita esset, Christus minueret laudem & commendationem electorum, & justam reprobis præberet causam conquerendi. *R. n. utrumque.* Nam 1. Christus hoc pacto commendaret benignitatem & misericordiam divinam erga electos, nec minueret eorum laudabilitatem: bona enim electorum opera non sunt minus propria electorum merita ex eo, quod sunt Dei dona, ab ipso in æternitate electis præparata vi beneplaciti illius, quo eos præ cæteris misericorditer elegit ad gloriam: quia non sunt minus in libero voluntatis eorum arbitrio posita: cum non solum præparata fuerint, ut fiant, sed etiam ut cum expedita libertate fiant. 2. Reprobis expostulantibus de gratuita electorum dilectione & electione, facile respondebit Christus, ipsos pro loco & tempore accepisse media & auxilia gratiæ ad servandam legem divinam & salutem assequendam idonea, quibus uti voluerunt, & ita damnationem suam sibi, & non aliis, imputare debere: Patrem denique alios eligendo, jure suo usum esse: cum ex omnibus hominibus sub eodem peccato conclusis potuerit juxta placitum voluntatis sue, aliis præstare misericordiam, eos à massa perditionis separando, aliis verò non præstare, eos in massa illa derelinquendo: præsertim cum eos non deseruerit, & pro sua benignitate eis media subministravit & auxilia, quibuscumque, si voluissent, ex illa perditionis massa emerisissent.

Obj. 2. S. Augustinus lib. 1. ad Simplicianum q. 2. negat gratuitam electionem ad gloriam. Imo expressè docet electioni repugnare, quod sit gratuita, & omnem electionem, in eo, quod eligitur, & alteri antepositur, supponere disparitatem vel veram, vel saltem apparentem, vi cuius eligitur, & antepositur alteri. *Quomodo*, inquit, *est iusta, aut qualiscumque omnino electio, ubi nulla distantia est?* Si enim nullo merito electus est Jacob nondum natus, & nihil operatus, nec omnino eligi potuit, nulla existente differentia qua eligeretur... nulla ergo electio est, antequam esset quod eligeretur. Non itaque electus est (Jacob) ut fieret bonus, sed bonus factus eligi potuit... Non electio præcedit justificationem, sed electionem justificationem. Nemo enim eligitur, nisi iam distans ab illo, qui rejicitur. Unde quod dictum est: Quia elegit nos Deus ante mundi constitutionem, non video, quomodo sit dictum, nisi præscientia. *R. i. S. Doctorem* libros ad Simplicianum scripsisse initio Episcopatus sui, & cum nondum multa invenisset in materia prædestina-

tionis, quæ postea senior & doctior factus, urgente præsertim Pelagiana heresi, investigavit & reperit. *R. itaque* 2. illum ista, quæ in lib. 1. ad Simplicianum q. 2. scripserat minus accurate de electione, correxisse & emendasse postea in suis contra Pelagianos & eorum reliquias scriptis, ut patet ex lib. 5. contra Julianum c. 4. ubi sic ait: *Ipsi ergo electi, & hoc ante mundi constitutionem, ab eo qui vocat ea quæ non sunt, tanquam sint, sed electi per electionem gratiæ.* Ex eodem lib. c. 3. *Nul- lum, inquit, elegit dignum, sed eligendo aliquid effecit dignum.* Ex lib. de prædestinatio. Sancti. c. 17. *Elegit Deus fideles, sed ut sint, non quia iam erant... eligendo facit divites in fide, sicut heredes regni.* Rectè quippe in eis hoc eligere dicitur, quod ut in eis faciat, eos elegit. Et c. 18. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati... Non ergo quia futuri eramus, sed ut essemus.* Ideo quippe tales eramus futuri, quia elegit ipse, prædestinans ut tales per gratiam ejus essemus. Ex epist. 105. ad Sixtum: *Qui sunt isti, qui respondeant Deo, quando quidem ille Rebecca habenti geminos ex uno concubitu Isaac nostri patris, cum illi nondum nati, nihil egissent boni vel mali, ut secundum electionem propositum ejus maneret, electionem scilicet gratiæ, non debiti, electionem qua eligendo facit ipse, non invenit, non ex operibus, sed ex vocante dicit, &c.* Ex epist. 106. ad Paulinum, ubi hæc habet: *Non ex operibus, sed ex vocante dictum intelligatur, ut secundum electionem Dei propositum maneret, non meritum hominis anteiret: non enim dicit electionem voluntatis humane, sive nature, cum par esset in utroque mortis damnationisque conditio; sed electionem proculdubio gratiæ, quæ non invenit eligendos, sed facit, de qua... ait: Sic ergo & in hoc tempore reliquæ per electionem gratiæ salvæ factæ sunt.* Et ex lib. de corr. & grat. cap. 7. *Hæc omnia (fidem scilicet & perseverantiam finalem) operatur in eis, qui vasa misericordiæ operatus est eis, qui & elegit eos in Filio suo ante constitutionem mundi per electionem gratiæ... Ex istis nullus perit, quia omnes electi sunt... electi sunt autem ad regnandum cum Christo, non quomodo electus est Judas ad opus, cui congruebat... illos debemus intelligere electos per misericordiam, illum per judicium. Illos ergo elegit ad obtinendum regnum suum, illum, &c.* Ex his autem vides clarè, Augustinum seniores & doctiores effectum, longè aliter sensisse de proposito divino & electione divina, quam fenserat, cum juvenis esset, & ad Simplicianum scriberet. Augustinum autem seniores & doctiores anteponendum esse juniori, & nondum in Scripturis & Traditionibus ita versato, quis potest ambigere? Alia responsio modò suggeretur.

Dices. S. Augustinus jam grandævus, citatam questionem lib. 2. retract. c. 1. retractat, & tamen nihil ex ea emendat, imò ibi eam laudat & commendat. Quod etiam facit lib. de præd. Sancti. c. 4. & lib. de bono persev. cap. 20. & 21. ubi ad illam Massilienses remittit. *R. revera* S. Doctorem locis illis dictam questionem commendare, quia, ut ait ipse lib. 2. retract. c. 1. in hujus questionis solutione laboratum est quidem pro libero arbitrio voluntatis humane, sed vicit Dei gratia. Vicit autem Dei gratia, quia, ut idem S. Doctor dicit lib. de bono persev. c. 21. ibi nihil remansit, quod vocetur in dubium, gratiam Dei non secundum merita nostra dari, & ibi satis egit, etiam initium fidei esse donum Dei, & ex iis, quæ ibi dicta sunt, consequenter elucet, etsi non sit expressum, etiam usque in finem perseverantiam non nisi ab eo donari, qui nos prædestinavit in suum regnum & gloriam. Quod confirmatur ex his questionibus dictæ verbis: *Non volentis, neque currentis, sed misericordis est Dei, qui hoc modo vocavit, quomodo aptum erat eis, qui secuti sunt vocationem... quia etiam si multos vocet, eorum tantum misereatur, quos ita vocat, quomodo eis vocari aptum est, ut sequantur... Numquid iniquitas est apud Deum, exigentem à quo placet, donantem cui placet: qui nequaquam exigit indebitum, nequaquam donat alienum?... Illud inconcussa fide teneatur, quod non sit iniquitas apud Deum, qui sive donet, sive exigit debet.*

debitum, nec ille, à quo exigit, potest de iniquitate ejus conqueri, nec ille, cui donat, debet de suis meritis gloriari. Ex his autem nobis occurrit conjectura, quare S. Doctor nihil emendavit ex dicta questione lib. 2. retract. c. 1. ubi eam recoluit; & simul nova suggeritur responsio ad objectionem factam. Nam ad id quod dicitur, S. Augustinum, cum ad Simplicianum scriberet, negasse gratuitam electionem ad gloriam, imò omnem gratuitam electionem repudiasse, R. distinguendo. Et hæc negabat eo quod tunc non admitterer gratuitam prædestinationem, nec absolutam & efficacem voluntatem dandi gloriam iis, qui prædestinantur, prædestinatione virtualiter & logicè priorem, N. Et hæc negabat eo quod tunc noller gratuitam prædestinationem, & efficacem gloriæ voluntatem ipsa prædestinatione virtualiter & logicè priorem, venire nomine electionis, C. Duo itaque dico pro S. Doctore ad Simplicianum scribente. 1. Illum etiam tunc gratuitam prædestinationem, & virtualiter priorem voluntatem gloriæ absolutam & efficacem pro prædestinatis, agnovisse. Quod facile ostendo. Tunc enim agnovit omnia pietatis opera cum perseverantia finalis esse dona Dei. Ergo tunc agnovit Deum ab æterno gratis præparasse iis, qui salvantur, omnia pietatis opera & finalem perseverantiam: non enim ignorare potuit id, quod, ut ipse ait lib. de bono persever. c. 19. docti pariter & indocti consentunt, nempe Deum sua dona ab æterno præscivisse & præparasse. Ergo tunc agnovit Deum ab æterno gratis voluisse efficaciter gloriari prædestinatis: quam enim ob causam dicemus illum tunc non vidisse hujus voluntatis evidentem cum gratuita perseverantiæ finalis præparatione connexionem? Agnovit igitur etiam tunc gratuitam prædestinationem, & prædestinationem priorem virtualiter & logicè voluntatem, qua Deus absolutè & efficaciter voluit gloriari prædestinatis, ratione prius quam eos prædestinaret. 2. Illum tunc noluisse prædestinationem & voluntatem gloriæ virtualiter priorem prædestinatione venire nomine electionis: hoc enim saltem concluditur ex eo quod tunc gratuitam prædestinationem & voluntatem gloriæ virtualiter priorem agnoscens, omnem à Deo gratuitam electionem rejiceret. Rejiciebat autem, quia tunc sentiebat omnem electionem habere essentialiter causam eligendi ex parte illius, quod eligitur, & alteri anteponebat, & electionem non esse assumptionem unius alio relicto præcisè, sed assumptionem unius disparis & distantis ab eo quod relinquitur: unde sentiebat tunc omni electioni repugnare quod sit gratuita. Itaque cum ad Simplicianum scriberet Augustinus, negabat omnem gratuitam in Deo electionem, non quod minus rectè sentiret tunc de prædestinationis dogmate, aut de veritate aliqua cum hoc dogmate connexa; sed quia, quod fidei non interest, sed solum minus cum modo loquendi Scripturarum consentaneum est, minus rectè sentiebat circa notionem electionis. Quod postea correxit, nomine electionis in genere intelligendo actum, quo unum liberè assumitur, alio relicto; & duplicem distinguendo electionem, unam scilicet gratiæ, seu gratuitam, quæ non habet causam nisi ex parte eligentis; & alteram debiti, seu remuneratoriæ, quæ causam habet ex parte illius, quod eligitur, & alteri præferatur: unam, quæ non supponit, sed facit in eo, quod assumitur, disparitatem & distantiam ab eo quod rejicitur; & alteram, quæ non facit, sed supponit. Unde postea, cum scriberet contra Pelagianos & eorum reliquias, de proposito divino circa prædestinatos, & eorum electione, accuratius, & ad modum loquendi Apostoli accommodatius tractavit, nec tamen ex iis, quæ q. 2. lib. 1. ad Simplic. dixerat, quidquam in libris retract. emendandum esse judicavit, quia in dicta questione non contra fidem, aut aliquid cum fide connexum, sed solum in modo loquendi de re ad fidem pertinente peccavit, & violentè, non tamen erroneè, interpretatus est verba Apostoli de prædestinationis mysterio differentis; sed è contra quæ ad gratuitam prædestinationem attinent, quoad rem agnovit; & fundamenta, ex quibus manifestè deducitur, diligenter & accuratè

Simonnet Theol. Tom. I.

prosecutus est. Itaque S. Doctor cum ad Simplicianum scriberet, vel non nisi vocetenus repudiavit gratuitam prædestinatorum electionem ad gloriam, nolendo electionis notionem cadere in voluntatem dandi gloriam prædestinatis, prædestinatione virtualiter priorem, quod dicit hæc secunda responsio; vel si etiam quoad rem repudiavit, postea senior & doctior effectus, sententiam mutavit, & quod junior senserat & dixerat, evidenter emendavit, quod dicit prima responsio. Nostra igitur de gratuita prædestinatorum electione ad gloriam sententia S. Augustini auctoritate non oppugnatur; sed è contra validissimè propugnatur.

Dices adhuc. S. Augustinus, etiam senior & doctior effectus, non electionem prædestinationi, sed prædestinationem electioni præire docuit: sic enim loquitur lib. de bono persever. c. 22. *Si qui nondum sunt vocati, quos gratia sua prædestinavit eligendos, accipient eandem gratiam, qua electi velint esse, & sint.* Ad solutionem hujus instantiæ, nota. Secundum Augustinum, seniore & doctiore effectum, multiplex distinguenda est electio. Nam alia est æterna, alia temporanea. Æterna alia est gratuita, alia non gratuita. Non gratuita est ea, qua Deus post absolutam prævisionem finalis perseverantiæ prædestinatorum, & finalis & impenitentis reproborum, prædestinatos præ reprobis ad gloriam ut mercedem & coronam eligit. Hæc electio, cum supponat præscientiam finalis perseverantiæ, quæ est effectus prædestinationis, non potest prædestinationem non supponere. Gratuita duplex est, una scilicet qua Deus his præ illis vult gloriari, ut obtinendam per merita à se prædefinenda; & altera, qua Deus his præ illis præparat seriem & ordinem mediorum, quibuscum certissimè ad gloriæ coronam perventuri sunt; vel, si vis, qua Deus his præ illis præparat fidem & alia pietatis opera cum perseverantia finali: quia autem præparat his præ illis eò quod his præ illis vult efficaciter gloriari per merita à se prædefinenda consequendam, prima, quæ est electio ad gloriam, virtualiter præcedit secundam, quæ est prædestinatio, seu electio ad beneficia Dei, quibus certissimè liberantur, quicumque liberantur. Electio denique temporanea duplex est: una, quæ se tenet ex parte Dei, & altera, quæ se tenet ex parte prædestinati. Prima, quæ gratuita est, consistit in vocatione, quæ est secundum propositum, hoc est, in vocatione, qua Deus vocat prædestinatum, quomodo illi aptum est ut credat, eundem deinceps vocaturus, quomodo illi congruet, ut in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseveret. Altera consistit in ipso actu, quo vocatus vocationem sequens & liberè credens, Deum eligit in tempore, à quo prius gratis electus est non solum per temporaneam electionem, sed etiam per æternam præparationem gloriæ & gratiæ. Porro dixi superius, quæ gratuita est: nam electio temporanea, quæ se tenet ex parte Dei, rectè & commodè dividi potest in gratuitam & remuneratoriæ. Gratuita est vocatio secundum propositum, seu vocatio congrua, data ex proposito efficaci vocatum perducendi ad gloriam. Remuneratoriæ est ipsa gloriæ ut mercedis bonis meritis debita collatio. De hac autem utraque electione loco citato loquitur S. Augustinus; de temporanea se tenente ex parte prædestinati, lib. de præd. Sanct. cap. 17. cum ait: *Proculdubio elegerunt eum, quando crediderunt in eum.* De æterna remuneratoriæ, item 7. de verbis Domini, ubi dicit: *Quos voluit Dominus, hos elegit. Elegit autem & secundum suam gratiam, & secundum illorum justitiam.* De æterna denique gratuita, ut est electio ad gloriam, lib. de corr. & grat. c. 7. & ut est electio ad media efficacia & cum affectione gloriæ connexa, in libris de prædest. Sanct. & de bono persever. aliisque passim contra Pelagianos scriptis.

ARTICULUS VII.

Solvuntur objectiones à ratione petite.

Obj. 1. Gratuita prædestinatorum electio ad gloriam, à gloria positivè excludit non prædestinatos, & ita qui non sunt prædestinati, positivè excluduntur à gloria ante absolutam prævisionem demeritorum personalium & finalis impenitentiae. Ergo gratuita illa prædestinatorum electio ad gloriam rejicienda est. N. ant. *Probabis.* Per hanc gratuitam electionem Deus intendit regnum coeleste, ut totum quoddam constans tot determinatè & in particulari partibus. Ergo ceteros omnes, qui non sunt electi, positivè excludit à regno coelesti: sicut v.g. architectus, qui intendit construere domum ex tot determinatè & in particulari lapidibus & lignis, ceteros omnes lapides, & omnia alla ligna possibilia positivè excludit à constructione domus; item sicut Princeps civitatis intendens convivium ex tot determinatè & in particulari civibus constans, hoc ipso ceteros omnes cives à convivio positivè excludit, R. neg. conseq. Ratio negandi est, quia Deus gratuito eligens ad gloriam certos homines, & ex illis intendens componere regnum coeleste, quod proinde intendit ut totum quoddam ex tot determinatè & in particulari partibus constans, simul & pro eodem rationis signo sincerè, licet conditionatè tantum, vult totum illud ex pluribus partibus constare, & ceteros omnes, quos non eligit, regnum coeleste cum iis, quos eligit, constituere. Ratio est, quia non solum vult absolutè & efficaciter, ut certi homines salutem consequantur, quos proinde dicitur eligere; sed etiam sincerè, quamvis conditionatè tantum, idem pro ceteris omnibus desiderat, & vi huius desiderii determinatus est ad danda illis media ad consequendam salutem idonea, quorum tamen abusus acquiras ob causas permittitur. Hæ autem duæ voluntates, cum nullum habeant inter se ordinem prioris & posterioris, simul & pro eodem rationis signo sunt in Deo, Deus igitur efficaciter volens tot determinatè & in particulari homines salvari, simul non solum simultate temporis, sed etiam simultate rationis, vult etiam sincerè reliquorum omnium salutem: unde dici non potest per absolutam & efficacem voluntatem salvandi prædestinatos, positivè excludere reliquos à salute ante prævisionem demeritorum personalium & impenitentiae finalis, quantumvis voluntas illa supponatur esse gratuita.

Dices. Deus per gratuitam illam certorum hominum electionem ad gloriam certus est de numero salvandorum. Ergo ceteri sunt positivè exclusi. R. neg. conseq. Itaque verum quidem est, Deum per gratuitam illam certorum hominum electionem ad gloriam certum esse de numero salvandorum; nam per illam certus est de numero eorum, quos prædestinaturus est, vel potius, quos ratione posterius prædestinat, & consequenter de numero eorum, quibus donaturus est finalem perseverantiam. Inde tamen non sequitur, ceteros positivè excludi per gratuitam illam electionem, quia gratuita illa electio non excludit sinceram voluntatem salvandi ceteros, & ad hunc finem dandi illis media, quibuscum salutem assequi possunt, & si vellent, assequerentur. Unde Deus pro eodem illo signo, pro quo per gratuitam prædestinatorum electionem ad gloriam certus est de numero salvandorum, certus est ceteros etiam salvari posse, & salvatum iri, si vellent, nec nisi sua culpa à salute excludendos.

Dices. Deus per gratuitam illam certorum hominum electionem ad gloriam determinatur ad eligenda non electis media incongrua. Ergo nec habet, nec habere potest sinceram voluntatem salvandi non electos, R. neg. ant. Nam gratuita electio ad gloriam non operatur nisi circa electos. Igitur Deus per gratuitam electionem ad gloriam determinatur ad præparanda electis media congrua & cum salute certò & infallibiliter connexa, sed simul & pro eodem signo per sinceram ceteros etiam salvandi voluntatem determi-

natur ad præparanda illis media, quibuscum salvari possunt, & salvarentur, si vellent.

At inquit. Saltem, quod eodem redit, Deus per voluntatem hanc ceteros salvandi conditionatam tantum, quæ gratuitam aliorum electionem ad gloriam comitatur, determinatur ad præparanda ceteris media incongrua potius quàm congrua, vel, si vis, media incongrua quàm talia. R. N. Alioqui hæc voluntas conditionata non esset sincera voluntas salvandi ceteros, sed potius voluntas illos non salvandi. Deus igitur, quod longè aliud est, per hanc conditionatam voluntatem ceteros salvandi, solum determinatur ad præparanda illis media, quibuscum salvari poterunt, & salvabuntur si vellent, & quia nolent, Deo abusus gratiarum suarum iustissimas ob causas permittente, re ipsa non salvabuntur.

At inquit. Si Deus non seligit non electis media incongrua, quare nullus ex innumerabili illorum multitudine salvatur? R. Ratio ex parte Dei est, non quia non sincerè vult illos salvari, aut data opera præparat illis media incongrua, potius quàm congrua; sed quia noluit illos ad gloriam eligere, noluit illis præparare media, quibuscum in salutem certò & infallibiliter dirigerentur; & ita solum præparavit illis auxilia ad salutem purè idonea & sufficientia, quorum abusus iustissimas ob causas permitti posse cognovit, atque permittere decrevit. Ratio verò ex parte reproborum est, quia nullus ex illis in fide, quæ per electionem operatur, usque in finem perseverat; sed alii sua culpa de Evangelio nihil unquam audiunt, alii audientes Evangelium, & sufficienter vocati, nolunt credere, alii credentes nunquam iustificantur, quia media justificationis sibi oblata repudiant, alii iustificati per liberam mandatorum divinatorum transgressionem iustitiam amittunt, & ita omnes in statu peccati moriuntur, adeoque meritò damnantur omnes, alii propter culpam originalem & personales, nempe infideles, qui in infidelitate moriuntur; alii propter peccata personalia, nempe adulti baptizati, qui stolam innocentiae sibi baptismo donatam per Christum Jesum, ut eam perferrent ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, & haberent vitam æternam, conservare neglexerunt.

At inquit. Secundum nos Deus omnibus non electis præparat finem incongruum, & eligit illis terminum vitæ pro eo tempore, quo decessuri sunt in statu iniustitiae: nam ex reprobis innumeri aliquando iustificantur, quorum tamen nullus in statu gratiae moritur. Quod certè fieri posset, nisi Deus data opera expectaret illos, illosque in vita detineret, donec gratiam per mortale peccatum amittant, & ante recuperatam raperet. R. Secundum nos Deus solum non electis aliquando iustificandis non præparat finalem perseverantiam, nec illam proinde illis donat, simul tamen præparat illis in æternitate, & dat in tempore media, quibuscum, si vellent, in statu iustitiae usque in finem perseverarent; Deus enim neminem deserit, nisi ab eo prius deseratur. Quod si præsciens illos esse lapsuros, si diutius vixerint, non illos rapit ante lapsum, sed in vita detinet, non detinet ut labantur & iustitiam amittant, sed propter alias causas, nobis quidem occultas, sed acquiras, sincerè desiderans, & illos sufficienter adjuvans, ut mortalia omnia vitent. Postquam autem in mortale peccatum lapsi sunt, non tenetur illos expectare donec à peccato resurgant, illosque movere, quomodo illis apum est, ut à peccato resurgant ante vitæ terminum, quem illis constituit vel in iustam peccatorum vindictam, vel ob quamcumque aliam causam verè compossibilem cum sincera voluntate salvandi omnes. Secundum nos itaque, querenti quare ex innumeris non electis aliquando iustificatis nullus in statu iustitiae moritur, respondendum est rationem ex parte Dei esse, quia nulli præparavit in æternitate, & ita nulli confert in tempore donum perseverantiae, quæ hoc ipso quod donum est, nemini debetur, & sic quibus denegatur, absque iniustitia denegatur: rationem verò ex parte ipsorum non electorum esse, quia licet omnes auxilia ad standum accipiant,

nullus

nullus tamen stat cum illis auxiliis, non propter illorum insufficientiam, sed propter abusum libertatis, & propriae voluntatis malitiam.

Obj. 2. Si datur gratuita praedestinatorum electio ad gloriam, Deus non potest efficaciter velle privare praedestinatum vitam aeternam: cum illi vitam aeternam velit efficaciter decreto aeterno & invariabili ante absolutam praevisionem quorumlibet meritorum & demeritorum personalium. Falsum conf. Ergo, &c. Neg. min. *Probabis.* Si Deus non potest velle efficaciter privare praedestinatum vitam aeternam, praedestinatus non potest peccare mortaliter. Absurdum conf. Ergo, &c. R. neg. seq. Nam ut praedestinatus peccare possit mortaliter, sufficit quod possit Deum graviter offendere, & offendendo reatum incurrere damnationis aeternae, quam in nulla sententia probabili vult illi Deus efficaciter & absolute, sed conditionate tantum, si nimirum in statu peccati moriatur.

Dices. Praedestinatus in nostra doctrina non potest offendere Deum usque ad dissolutionem amicitiae. Ergo non potest, etiam Deum graviter offendendo, incurrere reatum damnationis aeternae. Ergo non potest peccare mortaliter, seu peccando spirituales inferre mortem animae; cum haec mors in dissolutione divinae amicitiae consistat simul & reatu aeternae damnationis, qui incurritur propter illam dissolutionem. Neg. ant. *Probabis.* Nam praedestinatus non potest offendere Deum usque ad dissolutionem affectus illius, quo Deus illi absolute & efficaciter vult gloriam, quia secundum nos, affectus ille est in Deo antecedenter ad omnem absolutam praevisionem bonorum sive malorum operum, & prorsus immutabilis & invariabilis est. Ergo, &c. R. neg. conseq. Nam affectus ille non est affectus amicitiae: non enim est circa personam ut gratam Deo: sed est affectus purae misericordiae, quia est circa personam ut insectam peccato originali, & omni amore & beneficio divino indignam. Quamvis autem hic affectus misericordiae, quo Deus absolute & efficaciter vult misereri talis hominis, illum ad gloriam perducendo, non possit dissolvi, quia invariabilis est, & existit in Deo antecedenter ad omne opus sive bonum sive malum praedestinati absolute praevium, & ita nec possit dissolvi in perpetuum affectus amicitiae, quo Deus praedestinatum pro eo omni tempore, pro quo iustus est, prosequitur; potest tamen praedestinatus, Deum graviter offendendo, odium Dei ad tempus incurrere: Deus enim praedestinatum graviter peccantem privat gratia sanctificante, & odio habet inimicitiae pro toto eo tempore, quo manet in statu injustitiae, vultque illi damnationem aeternam, ut supplicium illi debitum secundum praesentem injustitiam: sicut est contra reprobum iustum amat amore amicitiae pro toto eo tempore, quo manet in statu iustitiae, vultque illi gloriam aeternam ut premium illi debitum secundum praesentem iustitiam, in qua sit, ut potest, usque in finem permaneret, revera gloriam aeternam ut premium sibi debitum acciperet. Similiter praedestinatus, si in statu injustitiae, quem per mortale peccatum incurrit, usque in finem permaneret, damnationem aeternam ut supplicium sibi debitum revera incurreret; permaneret autem nisi Deus ab aeterno misericorditer decrevisset eum ab illo miseriae statu liberare, eique finalem perseverantiam donare, quia misericorditer elegit illum ad gloriam.

Obj. 3. Si datur gratuita praedestinatorum electio ad gloriam, haec electio, 1. facit hypotheseos simpliciter antecedentem, & ad hoc, ut sit vel non sit, plane independentem a voluntate praedestinatorum: voluntas enim praedestinatorum neque directè neque indirectè potest illam impedire ne sit, sicut neque directè neque indirectè facere ut sit: haec enim hypothesis, ut sit, vel non sit, pendet à solo beneplacito divino: cum à solo beneplacito divino pendeat gratuita ad gloriam electio, ut sit, vel non sit, ut per se manifestum est. 2. Facit hypotheseos prorsus invariabilem: nam gratuita ad gloriam electio, si datur, variari non potest: quidquid enim divina voluntas vult & eligit,

Simonne Theol. Tom. I.

ab aeterno & pro aeterno invariabiliter vult & eligit. 3. Facit hypotheseos prorsus insuperabilem: cum enim gratuita electio ad gloriam sit decretum divinae voluntatis absolute & efficax, vinci non potest: nam absolute & efficax decretum divinae voluntatis effectu suo frustrari, absolute implicat, quia absolute implicat Deum aut carere mediis, quibus infallibiliter consequatur fines, quos absolute & efficaciter intendit, aut falli in delectu mediorum, aut à mediis quae eligit, executione impediri. Atqui hypothesis simpliciter antecedens, invariabilis & insuperabilis, facit necessitatem antecedentem, invariabilem & insuperabilem, ut per se clarum est. Ergo si datur gratuita praedestinatorum electio ad gloriam, necessarium est necessitate antecedente, insuperabili & invariabili, ut praedestinati credant, justificentur, mandata divina impleant, & in fide, quae per dilectionem operatur, usque in finem perseverent, atque salventur. Ergo si datur gratuita praedestinatorum electio ad gloriam, praedestinati necessario credunt, necessario se disponunt ad justificationis gratiam, necessario divina mandata implent, necessario in fide, quae per dilectionem operatur, usque in finem perseverant, necessario salvantur. R. neg. hanc ultimam conseq. Quia non valet, licet verum sit totum argumentum, ex quo inferitur.

Itaque 1. gratuita electio ad gloriam facit hypotheseos simpliciter antecedentem, invariabilem & insuperabilem, ut probatum est. 2. Et ita gratuita electio ad gloriam facit necessitatem antecedentem, invariabilem & insuperabilem. 3. Et sic necessarium est necessitate antecedenti, invariabili & insuperabili, ut praedestinati credant, justificentur, mandata divina impleant, &c. praedestinati tamen non necessario credunt, justificantur, mandata divina implent, &c. sed contingenter & liberè.... Ratio convincens est, quia gratuita praedestinatorum electio ad gloriam non est ad gloriam qualicumque modo consequendam, sed ad gloriam consequendam liberè & contingenter, sive, quod idem est, ad gloriam consequendam per media de se contingencia, fallibilia, repudiabilia. Unde propter gratuitam electionem ad gloriam, necessarium est necessitate antecedenti, invariabili & insuperabili, non solum ut praedestinati credant, sed etiam ut liberè credant; non solum ut justificentur, sed etiam ut liberè justificentur, seu ut liberè se ad justificationis gratiam comparent; non solum ut mandata divina impleant, sed etiam ut liberè impleant; non solum ut in fide, quae per dilectionem operatur, usque in finem perseverent & salventur, sed etiam ut non sic perseverent & salventur sine libera voluntatis suae cooperatione. Uno verbo, necessarium est necessitate antecedenti, invariabili & insuperabili, ut praedestinati salventur, non qualicumque modo, sed liberè, contingenter, & fallibiliter, hoc est, per media de se contingencia, fallibilia, & repudiabilia, quia scilicet Deus per gratuitam eorum ad gloriam electionem, absolute & efficaciter vult ut sic salventur; & omnino fieri non potest, ut res non eveniant & eo modo eveniant, quas & quomodo absolute, & efficaciter vult evenire: alioqui Deus non esset omnipotens, & ita Deus non esset Deus. Unde apparet salutem praedestinatorum esse liberam, contingentem, fallibilem simul & summè necessariam; liberam quidem, contingentem, & fallibilem ex parte causarum secundarum proximarum, quae liberae sunt, contingentes & defectibiles; summè verò necessariam ex parte causae primae, seu ex parte Dei causas secundas & proximas ordinantis ad finem obtinendum, & eo modo obtinendum, quem & quomodo absolute & efficaciter vult obtinere; illum enim, quia omniscientis est & omnipotens, absolute repugnat in causis secundis & proximis ordinandis falli aut vinci, & sic absolute repugnat non assequi finem, quem intendit, & eo modo assequi, quo assequi intendit, per causas secundas & proximas, quas ad illum assequendum, & tali modo assequendum ordinat.

Dices. Libertas, & contingentia opponuntur necessitati antecedenti. Ergo repugnat salutem esse liberam & contingentem, & simul necessariam necessitate antece-

I 2 denti.

dent. *R. dist. ant.* Libertas & contingentia opponuntur necessitati antecedenti & intrinseca, *C. ant.* Nam necessitas antecedens intrinseca recipitur in potentia libera, & ita immutat modum ejus operandi, eam alligando ad alteram partem contradictionis. Opponuntur necessitati antecedenti & tantum extrinseca, *N. ant.* Hæc enim necessitas, cum in voluntate non recipiatur, nec immutat, nec immutare potest modum ejus operandi, & ex se indifferens est, ut cadat in effectum in se necessarium, aut effectum in se contingentem & liberum: non enim est necessitas qua aliquid necessarium fit, sed solum qua necesse est, ut aliquid fiat, & tali modo fiat, vel, quod idem est, qua necessarium verum est aliquid esse faciendum, & tali modo faciendum: oritur enim ex absoluto & efficaci decreto; vel, si vis, realiter nihil aliud est, quam ipsum decretum divinum absolutum & efficax, quod non solum cadit in substantiam, sed etiam in modum effectus: per illud enim simul vult Deus absolute & efficaciter, ut aliquid fiat, & tali modo fiat. Unde si Deus vult aliquid fieri, & necessarium fieri, necessarium necessitate antecedenti, invariabili & insuperabili verum est illud esse faciendum, & necessarium faciendum: & contra si vult aliquid fieri, & liberè ac contingentem fieri, necessarium necessitate antecedenti, invariabili & insuperabili verum est illud esse faciendum, & liberè ac contingentem faciendum. Hæc igitur necessitas antecedens & extrinseca, quam facit decretum Dei absolutum & efficax, non est necessitas consequentis, seu qua consequens in se necessarium est: consequens enim, quod ex suppositione decreti absoluti & efficacis infertur, in se necessarium est, vel contingens & liberum, prout est à causa proxima ad unum in se determinata, vel expedita ad utrumlibet, & non aliter; sed necessitas consequentis, hoc est, qua, supposito decreto, quo Deus absolute & efficaciter, vult aliquid fieri, & tali modo fieri, necessarium necessitate antecedenti, invariabili & insuperabili verum est dicere; Hoc fiet, & tali modo fiet; & ita verum est dicere; Hoc fiet, & necessarium fiet, si Deus absolute & efficaciter voluit illud fieri, & necessarium fieri; hoc fiet, & contingentem ac liberè fiet, si Deus absolute & efficaciter voluit illud fieri, & contingentem ac liberè fieri. Illa igitur necessitas, quam facit gratuita prædestinatorum electio ad gloriam contingentem & liberè obtinendam, quamvis antecedens, quamvis invariabilis & insuperabilis, non modo non pugnat cum contingentia & libertate salutis prædestinatorum, sed è contra illam infert & protegit, & ita infert, ut ex hypothese gratuita illius electionis, simpliciter repugnet prædestinatos non solum non salvari, sed etiam non contingentem & liberè salvari; & tam repugnat ex dicta hypothese, quam repugnat Deum non esse omniscientem & omnipotentem, & consequenter quam repugnat Deum non esse Deum.

Dices. Prædestinatus vi gratuita electionis ad gloriam vocatus ad fidem, non potest non credere. Ergo vi gratuita electionis ad gloriam, non solum extrinsece, sed etiam intrinsece necessitatur ad credendum, *R. neg. ant.* Itaque prædestinatus vi gratuita electionis ad gloriam vocatus ad fidem, credit quidem, quia vocatur, quomodo ei congruit, ut credat; sed ita credit, ut possit non credere: quia, ut credat, vocatur, quomodo illi congruit, per vocationem ex se repudiabilem, & cum negatione actus fidei componibilem.

At inquit, Repugnat prædestinatum vi gratuita electionis ad gloriam vocari ad credendum per vocationem ex se repudiabilem. *R. neg.* Imò repugnat aliter vocari: cum enim prædestinatus vi gratuita electionis ad gloriam vocatur ad credendum, vocatur ad tali modo, hoc est, liberè credendum. Non potest autem vocari ad credendum liberè, si vocatio non est ex se repudiabilis.

At inquit, Vocatio ex se repudiabilis, non est medium salutis proportionatum gratuita electioni ad gloriam. *R. dist.* Vocatio ex se repudiabilis, non est medium, &c. si non summa certitudine & infallibilitate præsciatur effectum suum habitura esse ex hypothese quod datur, *C.* Si præsciatur, *N.* Itaque vocatio, quantumvis ex se repudiabilis, quam Deus summa certitu-

dine & infallibilitate præscit hominem ad opus salutare permuturum esse, si datur, est medium sufficientissime proportionatum gratuita electioni ad gloriam. Non enim timendum est, ne gratuita ad gloriam electio cum mediis ejusmodi, frustretur suo effectui; sed è contra per illa finem intentum summa certitudine & infallibilitate semper assequetur.

At inquit. Ut vocatio ad fidem sit medium proportionatum gratuita electioni ad gloriam, non sufficit quod prædestinatus, vi gratuita electionis ad gloriam vocatus ad credendum, summa illa certitudine & infallibilitate credat, quæ à præscientia divina oritur; sed requiritur ut necessarium necessitate antecedenti, invariabili & insuperabili credat per vocationem, qua vocatur. Alioqui fides, & consequenter salus prædestinati non est propter gratuitam ejus electionem ad gloriam necessaria necessitate antecedenti, invariabili & insuperabili. Quod repugnat superius dictis. *R. neg.* instantiam, & ejus probationem. Aliud enim est fidem prædestinati propter gratuitam ejus electionem ad gloriam necessariam esse necessitate antecedenti, & invariabili, & insuperabili, & aliud necessariam esse necessitate antecedenti, invariabili & insuperabili per hanc numero vocationem, qua vocatur quomodo ei congruit, ut credat. Primum verum est, secundum verò falsum. Primum itaque dicimus, non secundum. Fides prædestinati necessaria est necessitate antecedenti, invariabili & insuperabili, propter gratuitam ejus electionem ad gloriam, quia gratuita electio ad gloriam facit hypothese antecedentem, invariabilem & insuperabilem, & ita antecedenter, invariabiliter & insuperabiliter necessarium est, ut prædestinatus aliquando aliqua vocatione vocatus, aliquo suo actu convertatur ad fidem, & credat; vel, quod idem est, omnino fieri non potest, ut non tandem aliquando credat, & liberè credat. Hoc tamen non obstante, quando prædestinatus, vi gratuita electionis vocatus ad fidem, credit, quantum ex parte sua contingentem & liberè credit; quantum verò est ex parte Dei, summa quidem certitudine & infallibilitate, sed ea tantum qua oritur à præscientia divina, & quæ proinde supponit liberi consensu futuribilitatem sub conditione talis vocationis, tamquam objectum quod non facit, sed purè contemplatur præscientia divina. Unde infallibilitas illa, licet summa, non facit nisi hypothese consequentem & impedibilem, ex qua oriri non potest nisi necessitas consequens, & à voluntate prædestinati impedibilis. Unde quando prædestinatus, vi gratuita electionis ad gloriam vocatus ad credendum, credit, credit absque omni necessitate antecedenti, invariabili & insuperabili, orta ex tali vocatione, qua vocatur quomodo ei aptum est ut credat, sed solum cum necessitate consequenti & impedibili, orta ex actu divine scientiæ, quo Deus summa certitudine & infallibilitate præscit futuribilitatem liberi consensu voluntatis prædestinati in actum fidei sub conditione talis vocationis.

Dices. Sit prædestinatus infidelis morti proximus, ita ut, quod fieri potest, post unius horæ spatium superstes non sit futurus; ceterè propter gratuitam ejus electionem ad gloriam, antecedenter, invariabiliter & insuperabiliter necesse est eum intra hanc horam justificari, ut finaliter perseveret & salvetur. Ergo propter gratuitam ejus electionem ad gloriam, antecedenter, invariabiliter & insuperabiliter necessarium est, ut intra hanc horam credat & conteratur. Ergo non potest repudiare vocationem, qua tunc vi gratuita electionis ad gloriam vocatur, quomodo ei congruit, ut credat & conteratur. *R. neg.* hanc secundam consequentiam. Nam ut propter gratuitam ejus electionem ad gloriam, antecedenter, invariabiliter & insuperabiliter necessarium sit eum credere & conteri intra hanc horam, sufficit quod propter hypothese antecedentem, invariabilem & insuperabilem, quam facit gratuita ejus electio ad gloriam, omnino fieri non possit, ut intra hanc horam non vocetur aliqua vocatione, quomodo ei congruit, ut credat & liberè credat, ut conteratur & liberè conteratur, & ita omnino fieri non possit, ut intra hanc horam non credat & conteratur, quamvis possit non credere & conteri, repu-

repudiando vocationem, qua ad actum fidei & contritionis vocatur.

At inquit. Si prædestinatus in suppositione facta potest repudiare vocationem, potest supponi repudiare: possibile enim potest supponi. Absurdum conf. Nam si prædestinatus in casu proposito supponi potest repudiare vocationem, qua vocatur ad fidem & contritionem, & ita supponi non credere & conteri, in casu proposito non est antecedenter, invariabiliter & insuperabiliter necessarium, propter gratuitam ejus electionem ad gloriam, ut credat & conteratur, nec proinde ut justificetur, in statu gratiæ moriatur, & salvetur. Ergo, &c. R. neg. seq. maj. *Ad prob. R.* possibile non posse supponi, nisi simul supponantur, quæ cum hac suppositione connexa sunt, & ita sine quibus hæc suppositio esse non potest. Itaque ut supponatur prædestinatus infidelis morti proximis repudiare vocationem, qua tunc vocatur ad fidem & contritionem, debet mutari casus propositus, & suppositio in qua fit instantia. Debet enim etiam supponi, quod tunc non sit vocatus, quomodo Deus scit ei congruere, ut credat & conteratur, & ita quod tunc nondum ad fidem & contritionem vocetur vi gratiæ electionis ad gloriam, proindeque quod nondum sit excessurus è vita, sed in ea diutius retinendus, & alio opportuniori tempore secundum propositum vocandus, quomodo illi aptum erit, ut credat, conteratur, justificetur, finaliter perseveret, & salvetur. At verò, ut fit in instantia, supponendo hominem infidelem prædestinatum morti proximum esse, & post unius dumtaxat horæ spatium è vita migraturum, supponi debet quod intra hanc horam ad fidem & contritionem vocetur vi gratiæ electionis ad gloriam, seu ex absoluto & efficaci affectu salutis ejus procurandæ, & ita quod intra hanc horam ad fidem & contritionem vocetur, quomodo Deus scit ei congruere, ut vocationem non repudiet, & ita quod vocationem, qua ad fidem & contritionem vocatur, non sit repudiaturus. Supponendo autem quod non sit repudiaturus vocationem, supponi non potest, quod sit repudiaturus, nisi tamen supponi possit simul repudiaturus & non repudiaturus. Quod est evidenter absurdum, & manifestam involvit contradictionem.

At inquit. Si in suppositione facta prædestinatus infidelis supponi non potest repudiare vocationem, qua ad fidem & contritionem vocatur, qua igitur potentia illam repudiare potest? R. posse potentia ad actum verè reducibili, sed summa certitudine & infallibilitate non reducenda, propter actum divini intellectus, ex cujus directione vocatur ea vocatione, quam, si detur, non esse repudiandam, Deus summa certitudine & infallibilitate præscit per actum illum.

Dices. Antecedens illa, invariabilis & insuperabilis necessitas, licet extrinseca tantum, quam defendimus in prædestinatis ad hoc, ut credant, justificentur, in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverent, & ita salventur, novitatem sapit, proindeque rejicienda est. R. neg. Nam tenuit eam & docuit S. Augustinus, 1. in Enchir. c. 102. ubi dicit, *Omnipotentis voluntatem Dei semper invictam esse.* Quia scilicet omnia quæcumque vult, facit, & ita quantalibet sint voluntates Angelorum vel hominum, bonorum vel malorum, voluntatem Dei, absolutam nimium & efficacem, semper impleri. Et c. 103. ubi illud Apostoli, *Vult omnes homines salvos fieri*, interpretans de voluntate absoluta & efficaci, quæ effectu suo carere non potest, ait Apostolum ita loqui, quia nullus hominum salvus sit, nisi quem Deus vult salvum fieri, & quod Deus ideo sit rogandus ut velit, quia necesse est fieri, si voluerit. 2. In lib. 1. ad Simpl. q. 2. cum dicit: *Non potest effectus misericordie Dei esse in hominis potestate, ut frustra ille misereatur, si homo nolit: quia si vellet etiam ipsorum misereri* (quorum tamen non miseretur, quia non vocat illos, quomodo illis congruit) posset ita vocare, quomodo illis aptum esset, ut & moverentur, & intelligerent, & sequerentur. 3. In lib. de corr. & grat. c. 14. ubi ita loquitur: *Non est dubitandum, voluntati Dei, qui in celo & in terra omnia quæcumque vult fecit, & qui etiam il-*

Simonet Theol. Tom. I.

la, quæ futura sunt, fecit, humanas voluntates non posse resistere, quominus faciat ipse quod vult: quandoquidem etiam de ipsis hominum voluntatibus, quod vult, facit. Hoc autem ostendit triplici exemplo: & 1. quidem, exemplo Israelitarum, qui licet potuerint pro arbitrio se subdere vel non subdere Sauli, non potuerunt tamen Deo volenti regnum dare Sauli, resistere, sive non potuerunt non illum Regem libera sua electione constituere. *Nisi forte, inquit, ut ex multis aliqua commemorem, quando Deus voluit Sauli regnum dare, sic erat in potestate Israelitarum subdere se memorato viro, sive non subdere (quod utique in eorum erat positum voluntate,) ut etiam Deo valerent resistere. Qui tamen hoc non fecit, nisi per ipsorum hominum voluntates, sine dubio habens humanorum cordium, quod placeret, inclinandum omnipotentissimam potestatem.* 2. Exemplo Abisai, qui se David adjunxit, tamquam Domino, & futuro Israelitarum Regi, & de quo post relata ipsius ad Davidem verba, sic ait: *Numquid ille posset adversari voluntati Dei, & non potius ejus facere voluntatem, qui in ejus corde operatus est per Spiritum suum, quo indutus est, ut hoc vellet, diceret & faceret?* 3. Exemplo aliorum bellatorum, qui unà cum Abisai Davidem sua voluntate & ex animo constituerunt Regem, Deo in cordibus eorum operante. Tum denique sic concludit: *Si ergo cum voluerit Reges in terra Deus constituere, magis habet in potestate voluntates hominum, quam ipsi suas: qui alius facit, ut, &c.*

Dices. Non satis apparet, quod S. Doctor his locis, & aliis similibus, teneat & doceat extrinsecam illam necessitatem antecedentem, invariabilem & insuperabilem, quam dicimus ex absoluto & efficaci decreto divino oriri, & resultare in ea, quæ à contingenti & libera voluntatis nostræ cooperatione dependent. R. neg. Nam docet absolutam & efficacem Dei voluntatem vinci non posse. Ergo si Deus absolute & efficaciter vult, ut aliquid velimus & liberè velimus, necesse est nos illud velle & liberè velle: alioquin vinci potest absoluta & efficax Dei voluntas. Item docet voluntates humanas non posse resistere absolute & efficaci voluntati Dei, quominus faciat ipse quod vult facere, sive per se solum, sive etiam per voluntatem humanam non solum volentem, sed etiam liberè volentem. Unde Deo volente Sauli vel Davidi regnum dare per liberam hominum electionem, homines aliud non potuerunt, quam Sauli vel Davidi per electionem liberam regnum dare. Ergo si Deus absolute & efficaciter vult, ut voluntates humanæ aliquid exequantur, & contingenter ac liberè exequantur, necesse est voluntates humanas illud exequi, & contingenter ac liberè exequi: alioqui voluntates humanæ possunt resistere absolute & efficaci voluntati Dei, ipsæque impedire quominus faciat, quod absolute & efficaciter vult facere per contingentem & liberam earum cooperationem. Præterea, hæc necessitas est antecedens, invariabilis & insuperabilis, secundum Sanctum Doctorem. 1. Est antecedens: locis enim laudatis loquitur S. Doctor de iis, quæ Deus absolute & efficaciter vult secundum merum voluntatis suæ placitum. 2. Est invariabilis: cum Deum ab æterno & pro æterno invariabiliter velle, quidquid vult, non ignorat S. Doctor. 3. Est insuperabilis: alioqui Deus non magis haberet in potestate sua voluntates hominum, quam ipsi habeant: item Deus non haberet omnipotentissimam potestatem humanorum cordium, quod placeret, inclinandum: item effectus misericordie Dei esset in potestate hominis, ut frustra ille misereretur, si homo noller. Quæ omnia adversantur S. Doctori. Ratio autem à priori juxta eundem est, 1. quod Deo, utpotè infinitè sapienti, non possit deesse modus, quo moveat efficaciter voluntas humanas non solum ad volendum, sed etiam ad contingenter & liberè volendum id, quod absolute & efficaciter vult illas non solum velle, sed etiam contingenter & liberè velle. 2. Quod Deo, utpotè omnipotenti, modum illum adhibere volenti, impedimentum non possit afferri. Patet ex lib. 1. ad Simpl. qu. 2. verbis laudatis, & lib. de corr.

I 3

& grat.

& grat. cap. citato. Cum igitur S. Augustinus dicit, necesse esse ut homo salvetur, si Deus absolute & efficaciter velit illum salvari, loquitur quidem de necessitate extrinseca, & quæ proinde libertati hominis nullatenus potest officere, sed simul antecedente, invariabili & insuperabili, utpotè orta ex suppositione simpliciter antecedente, invariabili & insuperabili, hoc est, ex suppositione decreti absoluti & efficaci, quo Deus hominem salvari, ex mero voluntatis suæ beneplacito vult invariabiliter & insuperabiliter; quia sic vult ab æterno & pro æterno, & magis habet in potestate sua voluntates hominum, quam ipsi habeant; cum habeat omnipotentissimam potestatem humanorum cordium, quod placet, inclinandum. Unde non aliud possunt homines facere, quam quod Deus vult eos facere, & eo modo facere, quo Deus vult eos facere; & ita non possunt non facere, & contingenter ac liberè facere, quod Deus absolute & efficaciter non modò vult eos facere, sed etiam contingenter ac liberè facere. Igitur secundum S. Augustini doctrinam, Deo gratuito prædestinatos eligente ad gloriam, ut consequendam per media de se contingencia, fallibilia & repudiabilia, antecedenter, invariabiliter & insuperabiliter necessarium est, ut gloriam consequantur per media de se contingencia, fallibilia & repudiabilia: Deo absolute & efficaciter ex mero voluntatis suæ placito volente, ut prædestinati gloriam consequantur, liberè credendo, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem liberè perseverando, antecedenter, invariabiliter & insuperabiliter necessarium est, prædestinatos gloriam consequi, liberè credendo, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem liberè perseverando; Deo absolute & efficaciter ex gratuito salutis prædestinatorum affectu volente, ut contingenter & liberè credant, justificationis gratiam obtineant, mandata divina impleant, in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverent, atque ita contingenter & liberè cooperantes Deo eos vocanti & adjuvanti salventur, antecedenter, invariabiliter & insuperabiliter necessarium est, ut contingenter & liberè credant, justificationis gratiam obtineant, &c.

Eandem porro extrinsecam necessitatem post S. Augustinum agnoscit S. Thomas hic q. 19, a. 8. ad 1. ubi hæc S. Augustini verba, *Necesse est fieri, si voluerit, à nobis laudata, interpretans, sic ait: Per illud verbum Augustini intelligenda est necessitas in rebus volitis à Deo, non absoluta, sed conditionalis: necesse est enim hanc conditionalem veram esse, si hoc vult, necesse est hoc esse.* Itaque juxta Doctorem Angelicum Augustini verba interpretantem, 1. res à Deo absolute & efficaciter volitæ sunt necessariae. 2. At non sunt necessariae absoluta necessitate, quæ omnem contingentiam, proindeque & omnem libertatem excludit. 3. Sed sunt propter divinum decretum necessariae necessitate hypothetica tantum. 4. Et ita propter decretum divinum non sunt necessariae necessitate consequentis, sed consequentiae tantum, quatenus hoc tantum sensu necessariae sunt, quod non possit non esse verum eas fore, ex hypothesi quod Deus absolute & efficaciter decreverit eas aliquando esse, & ita non possit non esse verum eas necessariò fore, ex hypothesi quod Deus decreverit eas non solum esse, sed etiam necessariò esse, & è contrà non possit non esse verum eas fore contingenter & liberè, ex hypothesi quod Deus decreverit eas non solum esse, sed etiam esse contingenter & liberè. Hujus autem necessitatis consequentiae rationem repetit Doctor Angelicus à summa divinae voluntatis efficacia, quæ non solum substantiam, sed etiam modum effectuum insuperabiliter attingit, ac proinde rebus, quas vult necessariò fieri, causas necessarias, à quibus non modò fiant, sed etiam necessariò fiant; rebus verò quas vult contingenter & liberè fieri, causas contingentes & defectibiles, à quibus non modò fiant, sed etiam contingenter & liberè fiant, apravit & quidem cum summa efficacia, hoc est, infallibiliter propter infinitam Dei sapientiam, & inimpedibiliter propter ejus omnipotentiam; ex his

enim duobus attributis oritur summa divinae voluntatis efficacia. Cum voluntas divina sit efficacissima, inquit S. Doctor in O. non solum sequitur quod fiant ea, quæ Deus vult fieri, sed quod eo modo fiant, quo Deus ea fieri vult. Vult autem quedam fieri Deus necessariò, quedam contingenter, ut sit ordo in rebus ad complementum universi. Et ideo quibusdam effectibus apravit causas necessarias, quæ deficere non possunt, ex quibus effectus de necessitate proveniunt. Quibusdam autem apravit causas contingentes & defectibiles, ex quibus effectus contingenter eveniant. Jam verò cum hæc necessitas consequentiae, quam docet S. Thomas post S. Augustinum resultare ex suppositione decreti divini absoluti & efficaci, necessariò commensuretur suppositioni, ex qua resultat, ut per se clarum est; & decretum divinum absolutum & efficax, quod scilicet nullam habet rationem ex parte creaturæ: de tali enim hic agitur; faciat suppositionem simpliciter antecedentem, invariabilem & insuperabilem, utpotè planè independentem à creatura, invariabile & insuperabile; manifestè sequitur, secundum Doctorem Angelicum, non solum in effectus necessarios, sed etiam in contingentes & liberos ex suppositione divini decreti absoluti & efficaci, resultare necessitatem consequentiae antecedentem, hoc est, à creatura libera planè independentem, invariabilem & insuperabilem; proindeque secundum Angelicum Doctorem, ex hypothesi quod Deus gratuito prædestinatos elegerit ad gloriam, ut per fidem & alia opera salutaria contingenter & liberè consequendam, antecedenter, invariabiliter & insuperabiliter necessarium esse, non solum ut prædestinati gloriam consequantur, sed etiam ut per fidem & alia pietatis opera consequantur contingenter & liberè, & ita antecedenter, invariabiliter atque insuperabiliter necessarium esse, ut prædestinati credant, mandata divina impleant, in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverent, & hæc omnia per media de se contingencia, fallibilia & repudiabilia fiant.

Ex his autem, quæ de summa illa necessitate extrinseca dicta sunt, apparet perperam ad media salutis irresistibilia, seu voluntatis prædeterminativa, & ad alteram contradictionis partem alligativa recurri, ut salvetur certitudo & infallibilitas salutis prædestinatorum: cum illius etiam ut peragendæ per media de se fallibilia & repudiabilia haberi possit certitudo & infallibilitas summa. Ad quod tria omnino sufficiunt. 1. Ut Deo, propter infinitam ejus sapientiam, deesse non possint media etiam de se fallibilia & repudiabilia, quibus prædestinatos in salutem efficaciter dirigat. 2. Ut propter suam omnipotentiam à medio illorum executione impediti non possit. 3. Ut absolute & efficaciter velit prædestinatos in salutem dirigere. Ex his enim tribus, salutis prædestinatorum, etiam ut peragendæ per media de se fallibilia & repudiabilia, oritur extrinseca necessitas, quæ summam certitudinem & infallibilitatem facit. Quod enim antecedenter, invariabiliter & insuperabiliter necessarium est, summè certum est & infallibile. Nec alia fuit S. Augustini, & post eum S. Thomæ circa prædestinationis certitudinem sententia & doctrina, ut de utroque satis ostensum est. Addo, quod per se clarum est, hoc pacto & libertati humanæ longè melius consuli, atque sapientiam & omnipotentiam divinam longè magis commendari.

DISPUTATIO VIII.

De supernaturali Providentia circa reprobos.

NOta. Reprobis dicuntur ii omnes & soli, qui in statu peccati mortalis moriuntur, sive ante, sive post adultæm ætatem, & idcirco damnantur. Dicuntur autem reprobi seu reprobat, quia rejiciuntur à Deo. Quod fit dupliciter, ut modò probabitur. 1. Negativè, quatenus à Deo non eliguntur ad gloriam, & consequenter non præparantur illis beneficia, quibus cum cer-

tissimè